

843
519 ก
13

4627819

✓การวิเคราะห์เกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ในงานวรรณกรรมของอัลแบร์ท กามูส

ปริญญานิพนธ์

ของ

ช่อทิพย์ สุวรรณานนท์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จุฬารัตน์ ๓๖ ถนนพหลโยธิน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๖
โทร ๐๐๒๑๔๖๐-๐๐๑๐๐๐๑

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม ๒๕๒๑

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

..... น.อ. ยงยุทธ พันธ์..... ประธาน

..... Maran P. G. กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากคณาจารย์ศาสตราจารย์ ดร. สำนาง หิรัญบุรณะ พินิจ และอาจารย์มาติน โกรส (Martin Grose) ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจตราแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งและ เป็นความกรุณาอย่างยิ่งที่อาจารย์มาติน โกรส ได้เอื้อเฟื้อจัดหาเอกสารและสาราประกอบ การศึกษากันคว้า และช่วยชี้แนวทางในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกเป็นโชคดียิ่งยิ่ง ที่ได้ท่านเป็นกรรมการผู้หนึ่ง มิฉะนั้นปริญญานิพนธ์ฉบับนี้อาจจะไม่สำเร็จตามประสงค์

ขอขอบพระคุณคุณสัณชัย สุขอน และอาจารย์เฮนรี เฟลิเฟียน (Henry Pelifian) ที่ได้ให้คำปรึกษาและจัดหาหนังสือเกี่ยวกับปรัชญาเอ็กซิสเทนเชียลลิสม์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่องาน วิจัยของผู้วิจัยเป็นอย่างมาก และขอขอบคุณอาจารย์กิริติ บุญเจือ แห่งคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าฟังการบรรยายวิชาปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่ และจัดหาเอกสารประกอบการบรรยายให้ผู้วิจัยโดยมิได้รับค่าจ้าง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ อ่อนน้อมของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ท้ายสุดนี้ ขอขอบพระคุณคุณทิพย์ สุวรรณานนท์ มารดาของผู้วิจัยที่คอยช่วยเหลือเรื่อง จัดพิมพ์ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่านที่ได้กล่าวนามมาทั้งหมด เป็นอย่างสูง

ขอทิพย์ สุวรรณานนท์

สารบัญ

บทที่		หน้า
๑	บทนำ	๑
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย	๔
	ความสำคัญของการวิจัย	๔
	ขอบเขตการวิจัย	๕
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	๕
	วิธีดำเนินการศึกษากว่า	๑๐
๒	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีและเนื้อหา	๑๑
	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรณคดีสมัยใหม่	๑๒
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายสามเรื่อง	๑๓
๓	วิธียางของการประทวง	๑๖
	คำนำ	๑๖
	การประทวงกฎเกณฑ์ของสังคม	๑๗
	การประทวงความรุนแรงและความทุกข์ทรมาน	๒๕
	การประทวงศาสนา	๓๒
	สรุป	๓๘
๔	ความทรมานทรมายในสภาพของมนุษย์	๔๐
	คำนำ	๔๐
	ความทรมานทรมายอันมีสาเหตุมาจากความไม่อยากรู้อยากเห็นและความไม่รู้	๔๒
	ความทรมานทรมายอันมีสาเหตุมาจากสภาพสังคมซึ่งทำลายความเป็น	๔๔
	ปัจเจกชนของมนุษย์	

	ความทรมานทรมานอันเกิดจากความเฉยเมยของจักรวาล	๖๒
	สรุป	๖๖
๕	ประสบการณ์ (ทางจิต) ของแอดัมมูกอล	๗๒
	กาน้ำ	๗๖
	ประสบการณ์ (ทางจิต) ของแอดัมมูกอลใน The Stranger....	๗๓
	ประสบการณ์ (ทางจิต) ของแอดัมมูกอลใน The Plague.....	๗๘
	ประสบการณ์ (ทางจิต) ของแอดัมมูกอลใน The Fall	๘๓
	สรุป	๘๔
๖	บทสรุป	๘๖
	จุดมุ่งหมาย	๘๖
	ความสำคัญของการวิจัย	๘๖
	ผลการวิจัย	๘๗
	อภิปรายผล	๘๓
	ข้อเสนอแนะ	๘๖
	บรรณานุกรม	๘๘

คำนำ

การศึกษาวรรณคดีนั้น จำเป็นต้องมีพื้นฐานหรือภูมิหลังเกี่ยวกับวรรณคดี เสริมจิต
 สติ (เสริมจิต สติเสถียร, ๒๕๑๕ : ๑๖) โคกกลาวไว้ในตำราความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ
 วรรณคดีอังกฤษและอเมริกาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่าผู้เรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม
 ชนบท ธรรมเนียมประเพณี แนวความคิดหรือปรัชญาและชีวประวัติรวมทั้งงานเขียนอื่น ๆ
 ของนักประพันธ์บางพอสมควร เพราะสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลงานทางวรรณกรรมของนักประ
 พันธ์ผู้นั้นไม่น้อย เนื่องจากวรรณคดีนั้นคือเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิต

มัทนี รัตนิน (มัทนี รัตนิน, ๒๕๑๔ : ๔๔ - ๕๓) ได้พูดถึงปัญหาในการสอนวรรณคดี
 อังกฤษในระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยว่า นักศึกษาไทยส่วนใหญ่ไม่เข้าใจค่านิยมของ
 นักเขียนตะวันตก โดยเฉพาะวรรณคดีตะวันตกสมัยใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่เน้นเรื่องปัญหาของมนุษย์ใน
 ปัจจุบัน ซึ่งมีแต่ปัญหาสังคม อุตสาหกรรม และนายทุน ความบีบคั้นทางการเมืองและเศรษฐกิจ
 ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปปรัชญาสมัยใหม่ อันนำไปสู่การศึกษางานวรรณกรรมในปัจจุบันเป็นส่วนมาก

วรรณคดีสมัยใหม่จะสะท้อนอิทธิพลของปรัชญาสมัยใหม่ โดยกล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่
 สังคมมนุษย์ อุดมคติ และการเมืองในยุคปัจจุบัน เช่นบทละครของเบ็คเกต (Samuel
 Beckett, 1906 -) หรือ คัฟกา (Franz Kafka, 1883 - 1924) นวนิยาย
 ของคามูส (Albert Camus, 1913 - 1960) หรือบทวิจารณ์ของซาทร์ (Jean Paul
 Sartre, 1905 -) แนวความคิดในวิถีทางคำเป็นชีวิตหรือปรัชญาที่สอดคล้อง
 จัดเป็นปรัชญาสมัยใหม่แขนงหนึ่ง คือเอ็กซิสเตนเชียลลิซึม (Existentialism) อันเป็นปรัชญา
 ซึ่งเกี่ยวเนื่องการก (Soren Kierkegaard, 1813 - 1855) นักปรัชญาชาวเดนมาร์ก
 ใคร่เริ่มขึ้น

ความคิดแนวเอ็กซิสเตนเชียลลิซึมมีอิทธิพลสอดคล้องในวรรณคดีมาไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ ปี

มาแล้ว แต่สิ่งจะเป็นที่ยอมรับว่าเป็นปรัชญาแขนงหนึ่งในราวต้นศตวรรษนี้ ที่ส่อแทรกอยู่ใน
ศิลปะสมัยใหม่แขนงต่าง ๆ เช่น กวีนิพนธ์ของอีเลียต (T.S. Eliot) และออดิน (Auden)
และศิลปะกรรมของเซซานน์ (Cezanne) แวนโก๊ะ (Van Gogh) และชาวกัก (Chagall)
เป็นต้น แนวความคิดของปรัชญานี้ยังอาจแบ่งเป็นแนวทาง ๆ ตามความสนใจ เช่น พวกเทวะ
นิยม (theists) ซึ่งนับถือเรื่องพระเจ้า และพวกอเทวนิยม (atheists) ซึ่งไม่เชื่อ
เรื่องพระเจ้า หรืออาจแบ่งตามอาชีพแขนงต่าง ๆ เช่น นักจิตวิทยา นักปรัชญา ทอคา นักประ
พันธ์ หรือแม้แต่วิศวกร อย่างไรก็ตามแนวทางของกลุ่มย่อยต่าง ๆ นี้ ยึดมั่นในหลักการใหญ่รวม
กัน นั่นคือ เน้นถึงความสำคัญของมนุษย์แต่ละคน และการที่มนุษย์สำคัญในการที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้
และมีความรู้สึก ความต้องการที่แตกต่างกัน ปรัชญานี้ถือว่าการที่ไขความถึงถึงการแตกต่างกัน
ยอมเป็นการวิพากษ์เสียดสีภาพและความเป็นปัจเจกชน (individualism) แปรเปลี่ยน
มนุษย์ให้สภาพคล้ายเครื่องจักรหรือหุ่นยนต์ โดยสร้างหลักการทางค่านิยมบรรทัดฐาน
ไว้อยู่ในกรอบ เช่น ความดีความถูกต้อง ความรัก ความเสียใจ ตลอดจนกฎเกณฑ์ของสังคม
กับอิทธิพลบังคับกับมนุษย์ให้ปฏิบัติคล้ายคลึงกัน เช่น การแต่งงาน หรือยังชีพ และขนบธรรมเนียม
ประเพณีอื่น ๆ อีกมากมาย เอ็กซีตเทนไยลิสซึมจึงจะส่งเสริมการต่อสู้หรือต่อต้านหรือการประ
ท้วง เพื่อรักษาความเป็นปัจเจกชน เสรีภาพที่ มนุษย์มีสิทธิในการเลือกดำรงชีวิตด้วยตนเอง
และตระหนักในคุณค่าของความแตกต่างของมนุษย์แต่ละคน ถือว่าสภาพที่เกี่ยวของกับมนุษย์เป็น
สิ่งที่เข้าใจได้ สัมผัสได้ (concrete) และไมมองเหนือความสามารถของมนุษย์ด้วยกันเอง
ที่จะรับรู้และเข้าใจได้

แอโรลด์ เจอ ไททัส (Titus, 297 - 300) ได้พยายามสรุปลักษณะของปรัชญา
เอ็กซีตเทนไยลิสซึม และอธิบายเป็นหัวข้อต่อไปนี้

๑. เอ็กซีตเทนไยลิสซึมมีลักษณะของวิญญาณของการประท้วง (The Spirit of Protest) คือ คัดค้านความเชื่อถือเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี กฎข้อบังคับ ที่ปิดกั้น
ปฏิวัติกันมาช้านาน ปรัชญานี้ไม่เห็นด้วยกับคำว่า "เหตุผล" หรือ "ธรรมาคติ" แต่สนับสนุน
ความเป็นปัจเจกชน และความรู้ที่มนุษย์แจ้ง (Enlightenment) โดยด้วยตนเอง เป็นความรู้
ความเข้าใจที่เกิดจากประสบการณ์ของตนเองได้ประสบมา และใช้วิจารณ์ญาณของตนเองตัดสิน

(subjective experience) ประเด็นนี้ไม่เห็นความสำคัญของการใช้เหตุผล เรื่องของสติปัญญา หรือพิจารณาตัดสินความดีความชั่ว เอ็กซิสเตนเซียลิสต์กลับถ่วงน้ำหนักการทางวิทยาศาสตร์ และระบบโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่วนทำให้มนุษย์สภาพกลายเป็นเครื่องจักร

๒. เอ็กซิสเตนเซียลิสต์แสดงออกถึงศรัทธา ในสภาพความเป็นมนุษย์ การที่มนุษย์แต่ละคนมีตัวตนอยู่ในโลก (The Primacy of Existence) ว่าการที่เกิดขึ้นเป็นมนุษย์นับเป็นสิ่งประเสริฐสุด เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยทันทีทันใดและเกิดขึ้นภายในตัวมนุษย์เอง เป็นแรงกระตุ้นให้มนุษย์อยากมีชีวิตอยู่ และต้องการให้อื่นเห็นความสำคัญของตน จากบทละครเรื่อง คาลิกูลา (Caligula, 1958 : 54) ของอัลแบร์ต กามูส์ ตัวละครในเรื่องกล่าวว่า "การสูญเสียชีวิตเป็นเรื่องเล็ก แต่การที่จะองเสียความหมายของการมีชีวิตอยู่ เป็นเรื่องสุดท้ายที่คนใด เพราะคนเราไม่สามารถจะมีชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากความหมาย"

๓. เอ็กซิสเตนเซียลิสต์มุ่งที่จะวินิจฉัยสภาพอันทรมานทรมานของมนุษย์ (Diagnosis of Human Predicament) คือสภาพที่มนุษย์รู้สึกถึงความมีตัวตนอยู่ ความต้องการที่จะแสดงให้ประจักษ์ และพยายามทำความเข้าใจตัวเองท่ามกลางสภาพที่จัดแจงของโลกที่อาศัยอยู่ ซึ่งเป็นโลกที่ไร้เหตุผล ปราศจากความหมาย ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ก็ไม่อาจปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชีวิตได้ มนุษย์แต่ละคนรู้สึกเหมือนถูกบีบบังคับ ปราศจากความหมาย และไม่อาจมีความสุขได้โดยการอาศัยอยู่ในโลก มนุษย์มีความรู้สึกเป็นคนที่แปลกแยกจากโลกนี้ (estrangement on earth)

๔. เอ็กซิสเตนเซียลิสต์ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์ของมนุษย์ในด้านอัตวิสัย (Emphasis on Man's Subjective Experience) ยึดถือความคิดและการตัดสินใจของแต่ละบุคคลเป็นหลัก เป็นการมองออกจากตัวมนุษย์ไปสู่สิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งตรงกันข้ามกับการมองแบบวัตถวิสัย (objective) คือเป็นการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ จากความรู้ที่ได้รับหรือการอบรมสั่งสอนที่ได้รับมาโดยใช้เหตุผลและแปลเป็นหลักสำคัญ ความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้เพื่อทำความเข้าใจระหว่างมนุษย์กับโลกที่อาศัยอยู่ เป็นการหาคำตอบเพื่ออธิบายสภาพของตนเอง กระตุ้นความปรารถนาที่จะดำรงชีวิตอยู่และดำเนินชีวิตตามความประสงค์ของตนเอง

๕. เอ็กซิสเท็นเชียลลิสม์ กระหนักเป็นอย่างดียิ่งเสรีภาพและความรับผิดชอบ (Recognition of Freedom and Responsibility) ของมนุษย์ โดยเข้าถึงเสรีภาพของมนุษย์แต่ละคน ในอันที่จะตัดสินใจเลือกดำเนินชีวิตด้วยตนเองโดยปราศจากการบีบบังคับของสังคมภายนอก โดยมนุษย์จะต้องมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจเลือกของตนเอง

๖. เอ็กซิสเท็นเชียลลิสม์ เน้นให้เห็นความอ่อนแอและไม่มั่นคงของมนุษย์ (Emphasis on Human Weaknesses and Insecurity) มนุษย์แต่ละคนย่อมมีจุดอ่อน นั่นคืออารมณ์หรือความรู้สึก ไม่ว่าจะเป็ความกระวนกระวายใจ ความกังวล ท้อแท้ หรือความกลัว สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ขาดที่ยึดเหนี่ยวหรือหลักประกันของชีวิต มนุษย์คงเผชิญหน้ากับโลกที่มนุษย์ไม่อาจเข้าใจได้ ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิที่ไม่แน่นอน และไร้ความคาดหมาย ในเมื่อสักวันหนึ่งก็ต้องประสบระส่ำระสาย รมอยางเดี๋ยวนั้น นั่นก็ือความตาย ศาสนาหรือพระเจ้าก็ไม่อาจช่วยได้ และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น โรคระบาด หรือ สงคราม อันคร่าชีวิตมนุษย์เป็นจำนวน มากไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่คนมั่งมีหรือคนจน ย่อมเป็นตัวอย่างของความขัดแย้งที่ทำให้มนุษยชาติ คร่ำทว้าในเรื่องพระเจ้า

จากหัวข้อที่บรรยายลักษณะทั่วไปของปรัชญาเอ็กซิสเท็นเชียลลิสม์ จะเห็นได้ว่าข้อความในข้อ ๑ และ ๕ มีเนื้อความเกี่ยวของกัน นั่นคือ มุ่งอธิบาย การประทวงกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม โดยมีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกดำเนินชีวิตและรับผิดชอบต่อการตัดสินใจนั้น ข้อ ๒ และ ๖ อธิบายถึงส่วนประกอบของมนุษย์ในด้านความรู้สึกและจิตใจ ความต้องการทางร่างกาย และความอ่อนแอตามวิสัย โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงความตาย ซึ่งจะเป็นเครื่องยุติของชีวิตทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์กระทำ ดูจะไร้ความหมายและปรากจากเหตุผล (absurd) ในเมื่อมนุษย์ตระหนักถึงความตายของตน ทำให้มนุษย์เกิดความกลัวความวิตกกังวล ความสิ้นหวังท้อแท้ในที่สุด ส่วนข้อความในข้อ ๓ และ ๔ ก็มีเนื้อความเกี่ยวเนื่องกัน คือ เมื่อมนุษย์มองดูสิ่งรอบตัวด้วยสายตาและพิจารณาญาณของตนเอง โดยอาศัยความรู้จากประสบการณ์เดิม เมื่อนั้นมนุษย์เป็นผู้ให้คุณค่ากับสิ่งเหล่านั้น และประสบการณ์ของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป ดังนั้นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย มนุษย์ใดกระหนักกว่าตนเองเป็นนายของตน ไม่ใคร่มาบังคับได้ มนุษย์มีเสรีภาพที่จะเลือกดำเนินชีวิตด้วยตนเอง แต่ต้องมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจนั้น

ดังนั้นจึงสรุปลักษณะของเอ็กซิสเทนเชียลลิสม์ เป็น ๓ ข้อใหญ่ คือ

๑. ลักษณะของ The Spirit of Protest คือ ดวงวิญญาณของการประท้วง
๒. ความสำนึกใน The Human Predicament คือ ความทรมานทรมายในสภาพของมนุษย์
๓. การเน้นเรื่อง The Inner Experience คือ ประสบการณ์ (ทางจิต) ของแต่ละบุคคล

ปัจจุบันนี้ปรัชญาเอ็กซิสเทนเชียลลิสม์ได้แพร่หลายไปทั่วโลก โดยเฉพาะในทวีปยุโรปและอเมริกาใต้ ในบรรดานักปรัชญาชาวฝรั่งเศสที่ได้ชื่อว่าเป็นเอ็กซิสเทนเชียลลิสม์มีอยู่หลายคน รวมทั้งอัลแบร์ต กามูส (Albert Camus) ซึ่งได้จัดให้อยู่ในกลุ่มพวกอะเทนิสม์ (Atheist) เพราะเขาไม่มีความเชื่อในเรื่องพระเจ้า ตลอดเวลาการมีชีวิตของเขาเขาไม่ไว้วางใจพวกที่นิยมปรัชญานี้ (Kennedy, 1970 : 345) แต่จากผลงานของเขาซึ่งนำมาศึกษาในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่ามีแนวของปรัชญาเอ็กซิสเทนเชียลลิสม์อยู่มาก

อัลแบร์ต กามูส เป็นนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสที่เกิดในประเทศอัลจีเรีย วัยเด็กค่อนข้างลำบากและเจ็บแสบ เขาถูกควบคุมตัวและต้องรับภาระหนักเลี้ยงดูครอบครัวหลังจากบิดาเสียชีวิตในสงคราม อิทธิพลของภูมิประเทศในอัลจีเรียมีอยู่ในงานของเขาเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าแสงแดด ทรายหาค ทะเล หรือ ชาวอาหรับ เขาเน้นถึงความอ้างว้างโดดเดี่ยวของมนุษย์ ซึ่งทำให้มนุษย์ขาดซึ่งความหมายของความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รวมทั้งความรู้สึก เพื่อการเอาชีวิตรอด เขาเห็นว่าความเจ็บแสบไม่ใช่อุปสรรค บางครั้งอาจสื่อความหมายได้ดีกว่าคำพูดเสียอีก และมนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตของตน ไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องหรือเหมาะสมที่สังคมกำหนดขึ้น ขอเพียงแต่อย่าเสียใจในการตัดสินใจของตนและมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจนั้น กามูสต้องการให้มนุษย์ทุกคนไม่สิ้นหวัง ยอห่อ พยายามหาเหตุผล และความหมายของการมีชีวิตอยู่ ดังเช่น ซิซิฟัส (Sisyphus) ผู้ถูกลงโทษโดยเหล่าเทพดาให้กลิ้งหินขึ้นภูเขา และทุกครั้งที่ยกขึ้นไปถึงยอด หินนั้นก็จะกลิ้งกลับลงมาแต่ซิซิฟัสก็ไม่ย่อท้อ เพราะเสรีภาพอยู่ในใจของเขา เมื่อเขาตั้งใจและยินดีที่จะทำงานนั้น การลงโทษก็กลับกลายเป็นความสุข

สำหรับซีเชอพัส ตามที่เฟรเดริก อาร์ คาร์ล และลีโอ ฮามาลิเยน (Carl and Hamalian, 1973 : 14, 28) กล่าวถึงกามูสว่า สำหรับเขา เสรีภาพคือองค์ประกอบเบื้องต้นของมนุษย์ ซึ่งไม่มีผู้ใดแย่งชิงไปได้ นอกจากตัวเองจะยอมให้ถูกกริรอนหรือจะถูกขังต่อไปก็ตาม

นวนิยายสามเรื่องของกามูสที่จะนำมาศึกษาในครั้งนี้ คือ The Stranger (1946) The Plague (1947) และ The Fall (1956) ซึ่งเจอเมเน เบร (Brée, 1972 : 152) กล่าวว่า เป็นผลงานที่แสดงให้เห็นวิวัฒนาการความคิดของกามูสตามลำดับจากการต่อสู้ของกามูสใน The Stranger มาสู่การต่อสู้แย่งชิงโน้มน้าวใจคนใน The Plague และไปสู่การร่ำพิงถึงชีวิตจากประสบการณ์ที่ผ่านมาของกามูสใน The Fall

บทนำ
The Stranger เป็นนวนิยายเรื่องแรกที่เขียนในชื่อของปรีตูลาเอ็กซีลเทนเชียลลิสม์ โดยสะท้อนให้เห็นการประท้วงต่อต้านของชายหนุ่มที่ชื่อเมอโซลต์ (Meursault) ผู้ต่อสู้กับกฎเกณฑ์ของสังคม และดำเนินชีวิตในวิถีทางที่ตนปรารถนา การต่อสู้ของเขาแสดงให้เห็นสภาพที่แท้จริงของชีวิตว่าทุกอย่างไร้ความหมาย การกระทำทุกอย่างมีค่าเท่ากัน ไม่ว่าจะเลือกตัดสินใจทำอะไร เพราะไม่ว่ามนุษย์ทุกคนก็ต้องตาย เมอโซลต์ประท้วงกฎเกณฑ์ของสังคมทั้งการกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นไม่ร้องไห้ในพิธีฝังศพมารดา จนถึงการทำชาวอาหรับตาย สังคมจึงตัดขาดเขา ถือว่าเป็นเสมือนบุคคลแปลกปลอม และต้องกำจัดโดยการตัดสินประหารชีวิต ทั้งแต่คนจนวาระสุดท้าย เมอโซลต์ไม่ได้เสียใจในการกระทำของตนเองเลย เขากลั้มพบความสุขและสงบเมื่อใดที่ระลึกถึงความจริงนี้ และจะหากรรมของเขาก็คือ ชะตากรรมที่มนุษย์ทุกคนจะต้องประสบไม่ว่าเร็ว นั่นคือ ความตาย แต่เขาก็ภูมิใจที่ชีวิตเป็นของเขาเอง ไม่มีใครมาบังคับ เขาได้ใช้ชีวิตอย่างมนุษย์โดยสมบูรณ์

เรื่องที่สองคือ The Plague เป็นนวนิยายที่แต่งคติธรรมไว้อย่างน้อย ๖ เรื่อง การร่วมมือกันต่อสู้เพื่อความปลอดภัยจะต้องเสียสละชีวิตของตน บุคคลอย่าง นายแพทย์ ริเออซ (Rieux) ทารู (Tarrou) กรองด์ (Grand) หรือรอมแบร์ต (Rambert) เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องบุคคลเหล่านี้ใคร่ร่วมแรงร่วมใจต่อสู้เพื่อขจัดโรคระบาดที่กำลังรุมเร้าชีวิต

ชาวเมืองโอราน (Oran) ซึ่งในท้ายสุด ทารุทองเสียชีวิตลง และบอสนาสุดท้ายของหนังสือได้กล่าวเตือนว่า โรคระบาดนี้ แท้จริงมิได้สูญหายหรือถูกกำจัดอย่างราบคาบ หากแต่รอโอกาสที่จะส่งบรรดาหนูที่เป็นพาหนะของโรคไปเผยแพร่เชื้ออื่น ณ ที่ใดที่หนึ่ง นวนิยายเรื่องนี้อาศัยเค้าโครงเรื่องเป็นการเปรียบเทียบ ว่าโรคระบาดนั้นแท้จริงคือ "การกดขี่" (oppression) เช่น การยึดครองของเยอรมันในฝรั่งเศสในสงครามโลกครั้งที่สอง หรือฝรั่งเศสยึดครองอาณานิคมในอัลจีเรีย เป็นต้น ตัวละครในเรื่องทองหมอกุหลาบพรรณนาการพลัดพรากจากผู้ที่ตนรัก ความเจ็บปวด การกักตัว การเนรเทศ การปิดเมือง และความตายที่แสนทรมาน แต่ยังมีบุคคลบางกลุ่ม เช่น นายแพทย์วีเออร์ หรือทารุ ที่ยืนหยัดต่อสู้โรคระบาดอย่างไม่ย่อ แม่ว่าจะเป็นการต่อสู้โดยไม่มีวันชนะ (never - ending defeat) แต่เขาทั้งหลายก็มีความหวังว่า อย่างน้อยก็ทำให้โรครุคิได้ชั่วคราว นวนิยายเรื่องนี้แสดงให้เห็นความหวังแต่เพียงอย่างเดียวที่อาจเป็นไปได้สำหรับมนุษย์ คือ ความหวังที่เกิดจากการหาความหมายในการมีชีวิตอยู่ โดยการต่อสู้โดยไม่ยอมแพ้อความบีบคั้นของโลกภายนอก เหนือเกี่ยวกับซีเซอพัสซึ่งถูกเหล่าเทวดาลงโทษให้กลิ้งหินขึ้นภูเขา แต่ทุกครั้งที่ตั้งยอด หินนั้นจะกลิ้งตกกลับลงมา แต่ซีเซอพัสก็ไม่ย่อท้อ และตั้งใจทำโดยมิไครูลึกเป็นการทรมาน และไม่จากการลงโทษนั้นก็กลับกลายเป็นความสุขสำหรับเขา

มธุรงในฟ้า

The Fall เป็นนวนิยายเรื่องสุดท้ายที่จะนำมาศึกษา เป็นเรื่องราวของอดีตนายความในกรุงปารีส จัง บัปติสตา คลามองซ์ (Jean - Baptiste Clamence) ผู้ที่แค้นความจริงของชีวิตให้เพื่อนมนุษย์ทั้ง เขาเรียกตัวเองว่า ผู้พิพากษาผู้สำนึกผิด (judge - penitent) เขาเคยว่าความใหญ่คดลือมานานแล้ว และคราวนี้เขากำลังสำรวจความบาปของเขาเอง คลามองซ์เคยมีชีวิตที่หรูหราอยู่ในวงสังคมชั้นสูง ได้รับความยกย่องนับถือ และเป็นนายความที่มีชื่อเสียง เขาหลงคิดว่านั่นคือชีวิตที่ดี มีความสุข จนกระทั่งคืนหนึ่งคลามองซ์ได้ยินเสียงหัวเราะ เขาเริ่มไม่สบายใจ หลังจากนั้นต่อมาไม่นานในคืนหนึ่งเขาได้ได้ยินเสียงผู้หญิงกระโดดน้ำตาย เขาไม่กล้าแฉแฉจะหันหลังกลับไปมอง จากเหตุการณ์ในวันนั้น คลามองซ์รู้สึกถึงความหนาไหวหลังหอคอกของสังคมที่พยายามสวมหน้ากากให้เขา เขาสามารถช่วยพาคนตาบอดข้ามถนน หรือ ว่าความโศกเศร้าที่หมายที่ยากจน แต่มันแหละเป็นการกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สังคมยกย่อง เขากลับไม่กล้าช่วยเหลือหญิงที่กระโดดน้ำตายในคืนนั้นเพราะ

ว่า "จะกระโดดไปช่วยหรือก็กลัวหนาว ไม่กล้าเสี่ยง กรันจะไม่ทำก็เกิดอาการปวดร้าว หนาว สิ้นขึ้นมาได้เหมือนกัน" (The Fall, 1956 : 25) ตามองขำหัวเหมือนจอห์น บัณฑิตผู้ลงนาปีให้เพื่อนมนุษย์ในคัมภีร์ไบเบิล (Brée, 1972 : 65) โดยการที่เขาสำรวจความจริงของชีวิตแทนมนุษย์ทุกคน เพราะการปกปิดไว้ก็เท่ากับเป็นการโกหก หลอกลวงเช่นกัน ตามองขำเนรเทศตนเองไปอยู่ในบาร์เล็ก ๆ แห่งหนึ่งในกรุงอัมสเตอร์ดัม คลุกคลีอยู่กับกลาดีและคนรับใช้ และ ณ ที่นั่นเอง ที่เขาได้พบชีวิตในอีกแง่หนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากที่เคยพบในปารีส เป็นชีวิตในเงามืดปราศจากการสวมหน้ากากของกันและกันสูง เขาพบบุคคลหลายประเภท ตั้งแต่กรรมกรไปจนถึงอาชญากร ทุกคนแสวงหาความสุขและสนองความต้องการของตนด้วยสุราและนารี ตามองขำได้พบชีวิตที่แท้จริงซึ่งไม่มีการเสริมแต่ง ได้พบส่วนลึกของมนุษย์ทุกคนที่นั่น และต้องการจะเพื่อนเราทุกคนให้เลิกทำตัวเป็นมนุษย์สองหน้าที่หลอกลวงตนเองและผู้อื่น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของเอ็กซิสเท็นเซียลลิสม์ ซึ่งปรากฏในลักษณะทั่วไปทั้งสามประการ ในนวนิยายสามเรื่องของอัลแบรต์ กามูส์ ดังต่อไปนี้

ก. เอ็กซิสเท็นเซียลลิสม์ มีลักษณะของวิญญาณของการประท้วง (The Spirit of Protest)

ข. เอ็กซิสเท็นเซียลลิสม์ มีลักษณะที่เน้นให้เห็นความทุกข์ทรมานในสภาพของมนุษย์ (The Human Predicament)

ค. เอ็กซิสเท็นเซียลลิสม์ มีลักษณะเข้ากับประสบการณ์ (ทางจิต) ของแต่ละบุคคล (The Inner Experience)

๒. เพื่อศึกษาและวิจัยว่า การที่จะศึกษางานของอัลแบรต์ กามูส์ ผู้เขียนควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเอ็กซิสเท็นเซียลลิสม์มากน้อยเพียงใด

ความสำคัญของการวิจัย

๑. เพื่อเป็นหนังสืออ้างอิงหรือคู่มือสำหรับนิสิตนักศึกษาที่สนใจในวรรณกรรมของกามูส์

๒. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวรรณคดียุโรปสมัยใหม่ที่ได้รับอิทธิพลของปรัชญา

เอ็กซิสเทนเชียลลิสม์ ซึ่งนิสิตนักศึกษาไทยส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจนัก

๓. เพื่อเป็นการวางรากฐานความเข้าใจในวรรณคดียุโรปสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเอ็กซิสเทนเชียลลิสม์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาลักษณะโดยทั่วไปของเอ็กซิสเทนเชียลลิสม์ที่ปรากฏในนวนิยายสามเรื่องของอัลแบร์ต กามูส์ คือ The Stranger (L' Etranger) ฉบับแปลโดย สจวต กิลเบิร์ต (Stuart Gilbert) สำนักพิมพ์ Vintage 1946 และ The Plague (La Peste) ฉบับแปลโดย สจวต กิลเบิร์ต สำนักพิมพ์ Modern Library 1947 และ The Fall (La Chute) ฉบับแปลโดย จัสติน โอเบรียน (Justin O' Brien) สำนักพิมพ์ Hemish and Hamilton 1956 และฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดย จันทรแจ่ม บุญมาก (จุลจันทร์) ในชื่อเรื่องว่า "มนุษย์สองหน้า" สำนักพิมพ์ดวงกมล ๒๕๓๓

โดยศึกษาเฉพาะลักษณะของเอ็กซิสเทนเชียลลิสม์ ในนวนิยายของกามูส์ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

๑. ลักษณะวิญญานของการประท้วง
๒. ลักษณะความทรมานทรมายในสภาพของมนุษย์
๓. ลักษณะของประสบการณ์ (ทางจิต) ของแต่ละบุคคล

กานิยามศัพท์เฉพาะ

๑. การประท้วง (Protest) คือการคัดค้านไม่ยอมรับปฏิบัติทางกฎหมายหรือสิ่งที่กำหนดไว้ เช่น ขนบธรรมเนียม กฎหมาย ประเพณี ได้แก่การไม่ไว้อาลัยเมื่อมีดาตาย หรือการไม่เชื่อถือเรื่องพระเจ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นการต่อต้านความอยุติธรรมในสังคม และระบอบการปกครองที่มุ่งทำลายล้างชีวิตมนุษย์ และก่อให้เกิดการกดขี่ข่มเหง (oppression)

๒. ความทรมานทรมายในสภาพของมนุษย์ (Human Predicament) คือความทรมานทรมายอันเกิดจากการที่มนุษย์มีความกลัว ความวิตกกังวล ความหึงเหวี่ยง ความกระวนกระวายใจ เพราะมนุษย์ตระหนักดีว่าตนต้องตายโดยไม่รู้อวันใด และสังคมยังซ้ำเติมความทุกข์นี้ โดยทั้ง

กฎเกณฑ์เพื่อบังคับให้มนุษย์ปฏิบัติอย่างเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล ใน
ขณะที่โลกซึ่งมนุษย์อาศัยอยู่ก็เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ โดยไม่หยุดยั้ง เพราะโลกก็คง
ดำเนินไปตามระบบของมันบางครั้ง ธรรมชาติยังแสดงความจริงแท้ของมนุษย์และมีอิทธิพลเหนือ
ความนึกคิดและการกระทำของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ทำอะไรไปโดยไม่รู้สึกตัว เมื่อนั้นมนุษย์รู้สึกว่า
ชีวิตไร้ความหมาย และขาดเหตุผลของการมีชีวิตอยู่ เป็นสภาพของความไร้เหตุผล (absurd)
มนุษย์จึงเกิดความเบื่อหน่าย ห่อเหี่ยว และเมื่อต้องการที่พึ่งมนุษย์จึงมักจะหันหน้าเข้าหากัน ช่วย
เหลือซึ่งกันและกันเมื่อยามตกอยู่ในความเดือดร้อน

๓. ประสบการณ์ทางจิตของบุคคล (The Inner Experience) คือ ประสบ
การณ์ที่แต่ละคนเผชิญด้วยตนเอง นำตนเองไปทดลอง ไม่ใช่วิธีสังเกตจากภายนอก แต่เรียนรู้
ด้วยการปฏิบัติหรือประสบด้วยตนเอง เป็นประสบการณ์ทางจิตซึ่งแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล โดย
ขึ้นอยู่กับ การพิจารณาตัดสินของบุคคลนั้น (subjective) แม้ว่าเหตุการณ์แบบเดียวกัน แต่
อาจเกิดเป็นประสบการณ์ที่แตกต่างกันถ้าเกิดขึ้นในสภาพที่คล้ายคลึงกัน เช่น คนชามดนั้นแล้วถูก
รถชนบาดเจ็บ ในคราวต่อไปจะระวังตัวมากขึ้นเวลาชามดนั้น เป็นต้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ดำเนินการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Description) โดยข้อมูล
ที่ได้จากนวนิยายสามเรื่อง ของกามูส และหนังสืออ้างอิงประกอบอื่น ๆ โดยจัดทำเป็นลำดับดังนี้

๑. วิเคราะห์ลักษณะของเอ็กซีล เทนเซิลลิสม์โดยทั่วไป
๒. ศึกษาชีวิตและผลงานของกามูส ซึ่งเชื่อมโยงมาสู่การวิเคราะห์นวนิยายสามเรื่อง

นั้น

๓. วิเคราะห์อิทธิพลของเอ็กซีล เทนเซิลลิสม์ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมของกามูส ใน
ด้านต่อไปนี้

- ๓.๑ ลักษณะวิญญานของการประท้วง
- ๓.๒ ลักษณะความทรมานทรมานในสภาพของมนุษย์
- ๓.๓ ลักษณะของประสบการณ์ (ทางจิต) ของแต่ละบุคคล

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวกับกลวิธีและเนื้อหา

ในการศึกษาวรรณคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านนวนิยาย ประทีป เหมือนนิล (ประทีป เหมือนนิล, ๒๕๑๕ : ๕๕) ได้แนะนำว่า ควรพิจารณาทางคำกลวิธีและเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย แนวความคิด โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร อุปนิสัย และฉาก เพราะจะช่วยให้ทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น และถูกต้องยิ่งขึ้น

แพรว โพนม อ่องระเบียบ (แพรว โพนม อ่องระเบียบ, ๒๕๑๖ : ๖) ได้ศึกษาและวิจัยผลงานของอัลแบร์ท กามูส มีความเห็นว่า ผลงานของกามูสมีลักษณะการประท้วง ดังนี้

๑. ประท้วงระบบการปกครองบางระบบที่พยายามสร้างกฎเกณฑ์ไร้อำนาจ เพื่อใช้บังคับประชาชนให้ดำเนินชีวิตตามแบบแผนอย่างเดียวกัน โดยไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นใด ๆ

๒. ประท้วงสิ่งจอมปลอมของยุคปัจจุบัน เช่น ความหนาใจหลังหลอกของผู้นับในวงสังคม หรือความไม่จริงใจต่อกันที่มนุษย์แสดง เพื่อปกป้องความรู้สึกที่แท้จริง ตลอดจนชนบทธรรมเนียมบางอย่างที่คงไว้เพื่อให้คนเฝ้ารอยทางไม่ให้เกิดผล

๓. ประท้วงความเชื่อทางศาสนาอย่างมง่าย โภยให้ไร้เหตุผลเป็นสำคัญในการเคารพสิทธิของผู้อื่น ให้สามัคคีกัน มีความเมตตาต่อผู้ที่อ่อนแอกว่า

๔. ประท้วงการทำลายล้างชีวิต มนุษย์ เกษตรกรรม เป็นต้น

เมื่อพิจารณาหลักการวิเคราะห์ของแพรว โพนม จะเห็นว่ามุ่งพิจารณาเฉพาะลักษณะในด้านการประท้วงเพียงอย่างเดียว มิได้คำนึงถึงลักษณะอื่นอีกสองประการของ เอ็ดชิส เทนเจียลลิซ คือ ลักษณะในด้านที่เกี่ยวกับความทุกข์ทรมานในสภาพของมนุษย์ และประสบการณ์ทางจิตของบุคคล ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะทำการศึกษาวิจัยงานของอัลแบร์ท กามูส โดยนำหลักของแพรว โพนมมาพิจารณาและเพิ่มเติมให้กว้างขวางครอบคลุมมากยิ่งขึ้นอีกสองประการ โดยแบ่งแยกเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

- ลักษณะของวิญญานของการประทุ
- ลักษณะที่เกี่ยวกับความทรนทรายในสภาพของมนุษย์
- ลักษณะที่เกี่ยวกับประสบการณ์ทางจิตของบุคคล

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีสมัยใหม่

มีทนี รัตนิน (มีทนี รัตนิน, ๒๕๔๔ : ๔๔ - ๕๓) ได้พูดถึงปัญหาการสอนวรรณคดีอังกฤษ ในระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยว่า เกิดจากการที่นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เข้าใจค่านิยมของชาวตะวันตก โดยเฉพาะวรรณคดีตะวันตกสมัยใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหาของมนุษย์ในปัจจุบัน เช่น ปัญหาทางสังคม อุตสาหกรรมและระบบนายทุน ความบีบคั้นทางการเมืองและเศรษฐกิจ โดยสะท้อนออกมาในรูปปรัชญาสมัยใหม่ อันนำไปสู่การศึกษาวรรณคดีสมัยใหม่เป็นอย่างมาก

จากการศึกษาคุณค่าของ ลาริสสา โอนิชเควิช (Onyshkevych, 1974 : 7773) ปรากฏว่า ปรัชญาเอ็กซีสเท็นเชียลลิสม์เป็นปรัชญาสมัยใหม่ซึ่งมีอิทธิพลสอดแทรกอยู่ในวรรณคดีสมัยใหม่ของยุโรป และได้แพร่หลายไปถึงยุโรปตะวันออก โดยเรียกรวมคตินามลักษณะของยุคว่า "ยุคแห่งความกระวนกระวายใจ" (Age of Anxiety) ทั้งนี้เพราะได้รับอิทธิพลจากนักปรัชญาบางท่าน เช่น นิทเช (Nietzsche) เคียร์เคกออร์ก (Kierkegaard) ไฮเดกเกอร์ (Heidegger) ซาทร์ (Sartre) และกามูล (Camus) ซึ่งมีลักษณะซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๑. แสดงถึงความพยายามและการดิ้นรนของมนุษย์ที่จะหาความหมายให้กับชีวิต หาความสมบูรณ์แบบใดให้กับตนเอง

๒. ตัวละครอาจพบจุดจบในตอนท้ายของเรื่อง แต่หลังจากที่ตัวละครนั้นได้พบความจริงของชีวิต และเป็นการค้นพบเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและเพื่ออนาคตที่ดีสำหรับบุคคลอื่นต่อไป

๓. โศกเทศนิคและวิธีการของวรรณคดีสมัยใหม่ เช่น ไม่กล่าวถึงกาลเวลาหรือความสำคัญของสถานที่ ความไม่ต่อเนื่องของฉากในท้องเรื่อง เป็นต้น

จ็อน อี เคนเนอริค (Kennard, 1969 : 3144) ได้ให้คำนิยามศัพท์ของคำว่า "absurd" ในงานวรรณกรรมของซาทร์และกามูลว่า คือ ความขัดแย้งระหว่างความ

พยายามของมนุษย์ที่จะหาความหมายใดแก่ชีวิตทางกลางลักษณะหรือสภาพที่ไร้เหตุผลและปราศจากความหมาย เชน โลกนี้เป็นความขัดแย้ง ซึ่ง อีวีลีน ฮิลเคการค เซปป์ (Zepp, 1974: 7795) พบว่าเป็นเอกลักษณ์ของนวนิยายทั้งสามเรื่องของกามูส คือ The Stranger, The Plague และ The Fall

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายสามเรื่อง

โคเน็ค แอนเจโล เดอเพาลิ (Depaoli, 1971 : 1011) ได้พยายามตีพิมพ์ของคำว่า "เสรีภาพ" จากนวนิยายสามเรื่องของกามูส ว่าก็คือเสรีภาพที่เกิดจากความพยายามของมนุษย์ที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ และความต้องการของตนให้ปรากฏ ภายใต้ความร่วมมือสามัคคีกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ ซึ่งมีรากฐานทั้งนั้นอยู่บนความรัก

ลักษณะของมนุษย์ หรือธรรมชาติของมนุษย์ (Human Predicament) ประกอบด้วยความรู้สึกหลายประการ ซึ่งเจอราร์ด เคเมียน โอเบรียน (O' Brien, 1971:1021) ได้วิเคราะห์คือความกระวนกระวาย (anxious) ความรู้สึกผิด (guilty) ท้องการความสมบูรณ์ในชีวิต (meaning of life) และอิสรภาพ (freedom) มนุษย์ต้องการความสำเร็จในชีวิต ความผาสุก และมีความหวาดกลัวต่อความตาย แต่กามูสได้กล่าวถึงว่ามนุษย์ไม่ควรสิ้นหวังหรือพ่ายแพ้ต่อชีวิต ทรงกันข้ามควรหวังความหวังและหาเหตุผลให้กับการที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป ยืนหยัดต่อสู้เพื่อสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้อง และรักษาเสรีภาพส่วนบุคคลไม่ตกเป็นเหยื่อไปโดยหมู่คณะใด หรือยอมอยู่ใต้อาณัติของสิ่งใดอย่างใด เหตุผล

ลักษณะอีกประการหนึ่งของนวนิยายของกามูส คือการประท้วง แพทรีเซีย แมรี ฮอปกินส์ (Hopkins, 1970 : 3945) ได้ค้นคว้าและอธิบายไว้ดังนี้

๑. นวนิยายเรื่อง The Stranger (L' Etranger) แสดงให้เห็นการประท้วงเป็นส่วนหนึ่งของรายหนุ่มคนหนึ่ง เป็นการประท้วงแบบ passive กล่าวคือ ตัวละครมิได้มุ่งปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น เพียงแต่คัดค้านไม่เห็นด้วยและทำกริยาเฉยเมยไม่ปฏิบัติตามกฎของสังคมเหมือนบุคคลอื่น ปฏิเสธคุณค่าทางศีลธรรมที่สังคมหยิบยื่นให้ และยอมรับแก่ความจริงที่สัมผัสได้มองเห็นได้ และเป็นประโยชน์หรือสนองความต้องการของตนได้เท่านั้น ความสุขที่แท้จริงสำหรับ

นวนิยายเรื่องนี้ ต้องเป็นความสุขที่เกิดจากการที่มนุษย์สามารถทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการ ของคนได้ ไม่ใช่ความสุขแบบเพ้อฝันหรือยัดเยียดในอุดมคติที่จอมปลอม แต่ต้องเป็นความสุขที่สัมผัสได้ในขณะที่มีชีวิตอยู่ (concrete) ไม่ใช่ในคานนามธรรมหรือความคิดคำนึง (abstract)

๒. นวนิยายเรื่อง The Plague (La Peste) แสดงให้เห็นการร่วมมือของมนุษย์ที่จะต่อต้านความอยุติธรรม และการกีดกันของสังคม เป็นการเตือนสติมนุษย์ให้ตระหนักถึงความทุกข์ทรมานที่เขามาเยือนโดยไม่รู้ตัว

๓. นวนิยายเรื่อง The Fall (La Chute) เปรียบเสมือนบทส่งท้ายของชีวิต หรือการสลายภาพของตัวละครซึ่งอยู่ในวัยรา และมองย้อนกลับไปสู่อดีตที่ผ่านมา พยายามจะสลายภาพความรู้สึกนึกคิดและขณะเดียวกันก็ วยไล่บาปแทนเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เป็นคำพูดจากใจจริงที่ไม่ยอมบิดเบือนเพื่อเขาตัวเองและปราศจากอคติทั้งปวง ทองการสะท้อนให้เห็นความอ้างว้างโดดเดี่ยวของมนุษย์ ซึ่งจะรวมกันได้ก็ด้วยความเห็นอกเห็นใจและเข้าใจกัน เพื่อช่วยกันต่อต้านความเลวร้ายของสังคมและมีชีวิตอยู่โดยไม่สิ้นหวัง

โจอันนา เกเรลส์ (Gehrels, 1970 : 3458) มีความเห็นว่า ขบวนการศาลสถิตยุติธรรมและกฎหมายที่สังคมตั้งขึ้น เพื่อมุ่งจะประหารหรือกำจัดผู้ที่ไม่ยอมปฏิบัติตามความต้องการหรือความคาดหวังของสังคม โดยตรากฎหมายให้หนักลงโทษหนักถึงขั้นตัดสินประหารชีวิต (capital punishment) ดังปรากฏในนวนิยายเรื่อง The Stranger ดังนั้นในนวนิยายเรื่อง The Plague กามูสจึงแสดงให้เห็นว่า มนุษย์ควรร่วมมือกันต่อสู้เพื่อ รู้จักความอยุติธรรมและความทารุณโหดร้ายในสังคม แม้จะต้องยอมเสียสละชีวิตของตนเอง ก็ ความอยุติธรรมจะบังเกิดขึ้นได้ก็โดยอาศัยรากฐานของความเมตตาและเห็นอกเห็นใจ เมื่อกามูสเขียนเรื่อง The Fall เขาก็พยายามตีแผ่ความจริงของชีวิต โดยไม่พยายามบิดเบี่ยงหรือซ่อนเร้นความรู้สึกแท้จริง สภาพที่มนุษย์กินรบนแสวงหา ความต้องการของมนุษย์และความคับข้องใจซึ่งเกิดจากการบีบบังคับของกฎเกณฑ์ของสังคม และนำเอาสิ่งเลวร้ายมาสู่มนุษย์ นั่นคือ ความโหด หลอกลวง เหมือนคนสองหน้าซึ่งสวมหน้ากากอยู่ตลอดเวลา ไม่สามารถเป็นตัวของตัวเองได้

ควยเหวนี้ จีน อีลิสเบธ เคนเนิร์ด (Kennard, 1969 : 3144) จึงกล่าว
 ยกย่องผลงานของกานูสว่า เป็นความจริงหรือสัจธรรมแห่งชีวิต เป็นวรรณคดีที่การเปรียบ
 เปรียบอยู่ในตัว สามารถนำไปศึกษาและได้ประโยชน์ในด้านการดำรงชีวิต เป็นปัจจุบันเสมอไม
 ล้าสมัย และเป็นผลงานที่ไม่เคลือบแฝงยาพิษหรือสิ่งจอมปลอม ไม่ชักชวนให้ผู้คนหลงใหลอยู่กับ
 ความฝันที่ไม่อาจเป็นจริง ตรงกันข้าม เปรียบเสมือนกำเค็มและความหวังเพียงสิ่งเดียวที่
จะยึดถือได้ในชีวิต

บทที่ ๓

วิญญาณของการประท้วง

(The Spirit of Protest)

กาน้ำ

แตร์โรลด์ เอ. ไททัส (Titus : 297) อธิบายถึงลักษณะของวิญญาณของการประท้วงว่าเป็นการคัดค้านความเชื่อเกี่ยวกับชนบทรรมนิยมประเพณี กฎเกณฑ์หรือข้อบังคับที่นิยมปฏิบัติมาเป็นเวลานาน เอ็ดดิสเทนเรย์ลิสต์คัดค้านการให้เหตุผลหรือเรื่องของการตัดสิน (judgement) ว่าสิ่งใดถูกหรือผิด โดยเน้นเรื่องการใช้ดุลยพินิจของแต่ละคน ซึ่งเกิดจากการรู้แจ้ง (enlightenment) จากประสบการณ์ที่ได้รับมาก่อน

เจอเมเน เบร กล่าวถึงลักษณะของการประท้วงหรือต่อต้านในงานของกามูสว่า

"His revolt is not directed against the romantic aspiration to transcend and destroy the limitations of the human being. It is directed against all that conspires to lessen any man's capacity for functioning with the greater chance to happiness within these limitations."

(Bree, 1962 : 7)

กามูสเขียนเรื่อง The Myth of Sisyphus เพื่อแสดงให้เห็นการประท้วงชีวิตที่ไร้ความหมาย ว่ามิใช่การฆ่าตัวตาย แต่เพื่อการมีชีวิตอยู่ต่อไป ซึ่งคอนเนอร์ กรูซ โอเบเรียน ได้จำกัดความว่า

"Real revolt consists in 'dying unreconciled and not of one's own free will.'"

(O' Brien, 1970 : 30)

กามูสให้ทัศนะว่าชีวิตนั้นว่างไร้ความหมาย เมื่อชะตากรรมถูกกำหนดโดยวาระสุดท้ายที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ทั้งหมคนั้น นอกจากความตายหรือความสุขหรือสิ่งอื่นใดทั้งหมด คือ เสรีภาพ โลกนี้ทั้งโลกเหลือแหล่มนุษย์ที่เป็นนายของตนเอง และสิ่งที่ถูกบังคับมนุษย์ไว้ก็คือความเรื่อที่หลอกตนเองเรื่องโลกหน้า หรือชีวิตหลังจากตายไปแล้ว

แพรวโพนม อ่องระเบียบ (แพรวโพนม อ่องระเบียบ, ๒๕๑๖ : ๒) กล่าวโดยสรุปว่า การประท้วงของกามูสอาจแบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

๑. ประท้วงกฎเกณฑ์ของสังคม (The Protest against Society) โดยกล่าวว่า สังคมมีลักษณะหนาไหว้หลังหลอก ผู้คนทำทรงข้ามกับที่คิด ทุกคนทวารวกับสวมหน้ากากเข้าหากัน ดังนั้น กามูสจึงเห็นว่า การทำตามความรู้สึกอย่างแท้จริงนั้นเป็นการดีที่สุด เพราะเป็นการแสดงความจริงใจไม่หลอกตัวเองและคนอื่น
๒. ประท้วงความรุนแรงและความทุกข์ทรมาน (The Protest against Suffering) การฆ่ากัน หรือความรุนแรง เช่น สงครามและการปกครองที่มีให้ประชาชนมีเสรีภาพในด้านความคิดเห็นและการกระทำบางอย่างโดยไวอำนาจและการฆ่าฟันเพื่อรักษาเสถียรภาพของตนเอง
๓. ประท้วงศาสนาหรือความเื่องมง่าย (The Protest against Religion) โดยกามูสแนะให้เราให้เหตุผลและการเสียสละในการอยู่ร่วมกันและกัน แทนที่จะใช้กฎเกณฑ์ของศาสนาที่ใครสร้างไว้ให้เราปฏิบัติตามโดยที่เราไม่มีสิทธิให้เหตุผลของตนเลย

๑. การประท้วงกฎเกณฑ์ของสังคม (The Protest against Society)

The Stranger

เบอนาร์ค ซี เมอร์แลนด์ (Murchland, 1959 : 308) กล่าวว่า กามูสเริ่มมีเค้าของเอ็กซิสเท็นเชียลลิสม์ เมื่อเขียนนวนิยายเรื่อง The Stranger เพราะเป็นผลงานที่แสดงให้เห็นการทอดูตามลำพัง ของชายผู้หนึ่งกับกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งไม่เห็นด้วยกับการกระทำของเขา กามูสต่อต้านการกระทำของสังคมที่ไม่ยอมให้มนุษย์ได้มีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตของตนเอง และหาความสุขตามที่ต้องการ (a pursuit of happiness)

กามุสแสวงหาคำตอบให้กับคำถามที่ว่า

"How can a life that has no meaning best be lived ? ✓

(Murchland, 1959 : 308)

นั่นคือ การมีชีวิตอยู่โดยไม่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือข้อบังคับใด ๆ เป็นชีวิตที่เลือกตัด
สินใจด้วยตนเอง โดยเป็นนายของตัวเอง และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจนั้น มนุษย์ควรจะตีคุณค่า
ของสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่ใช่สังคมเป็นผู้กำหนด

ในบทความเรื่อง The Myth of Sisyphus กามุสอธิบายความลึกซึ้งของการ
ดำเนินชีวิตในสภาพของโลกที่ปราศจากเหตุผล (absurd) และปราศจากหลักประกันว่า
เขาเห็นว่าการฆ่าตัวตาย (suicide) ก็เป็นทางออกทางหนึ่ง แม้ไม่ใช่ทางออกที่ดีที่สุด
เพราะเขาเห็นความสำคัญของการมีชีวิตอยู่มากกว่า กามุสอธิบายสภาพที่ปราศจากความหมาย
และไร้เหตุผล (absurd) ว่า คือความไม่มั่นคงของชีวิต (ความตาย) ความเหลวเบาปัญญา
ความผูกพันกับสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่แน่นอน ความคอยความสามารถที่จะพิจารณาแยกสิ่งจรรวม
(truth) ออกจากความหลอกลวงมายา ความไม่เข้าใจตนเองและผู้อื่น สิ่งเหล่านี้เป็น
ของที่ลึกลับ ไม่อาจแยกแยะหาคำตอบได้ และเป็นสภาพชีวิตในโลกนี้ ซึ่งสะท้อนความรู้สึกจาก
ประสบการณ์ส่วนตัวของกามุสระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งเขอนำมาตีความเห็นว่า

"Reason can do very little to introduce motives of hope, ✓
unity and harmony. Religion is even more impotent. The logic ๒๖.๘.๖๑
of absurdity concludes to the necessity for suicide. But at
this point Camus revealed his positive genius. To take one's
life would be an act of cowardice, of bad faith. We must live
to maintain what we believe to be true.

(Murchland, 1959 : 309)

กามุสให้ความหวังของการมีชีวิตอยู่เพื่อต่อสู้ (revolt) เพราะเป็นสิ่งเดียวที่
ทำให้ชีวิตมีความหมายที่สุดว่า

"Living is keeping the absurd alive.

Keeping it alive is above all contemplating it. Unlike Euridice, the absurd dies only when we turn away from it. One of the coherent philosophical positions is thus revolt."

(Camus, 1943 : 53)

การประท้วงของเมอโซลต์ใน The Stranger เป็นการประท้วงโดยไม่ตั้งใจ Pro คอมเมอร์ คุซุ โอเบรียน กล่าวว่า เมอโซลต์ (Meursault) ไม่ได้ตั้งใจจะประท้วง สังคม เพียงแค่ทำไปตามความรู้สึกของตน

"He refuses to disguise his feelings and immediately society feels threatened."

(O' Brien, 1970 : 20)

✓ เมอโซลต์ปฏิเสธสิ่งที่คนทั่วไปนิยมกระทำกันแม้จะขัดต่อความรู้สึกของเขาเหล่านั้นก็ตาม เขาปฏิเสธตำแหน่งงานในปารีสซึ่งทำให้เจ้านายประหลาดใจและเสียใจ

'At this he looked rather hurt, and told me that I always shilly-shallied, and that I lacked ambition - a grave defect, to his mind, when one was in business."

(The Stranger, 1946 : 52)

✓ กาญจน์ปฏิเสธสิ่งซึ่งสังคมเรียกว่า ความดี ความชั่ว ความรัก หรือความบาป เพราะ เป็นสิ่งที่ไม้อาจตัดสินได้แน่นอน ขึ้นอยู่กับความนิยมและมาตรฐานของคนในสังคมนั้นจะตัดสิน ดังนั้นเมอโซลต์จึงตอบว่า รักมารไม่ได้ เมื่อมารிடามเขา และเมื่อมาริดามว่าเขาเห็นเรื่อง แต่งงานเป็นเรื่องจำเป็นหรือไม่ เขาตอบปฏิเสธว่า การแต่งงานไม่มีความหมายอะไรสำหรับ เขาเลย ไม่ว่าจะทำหรือไม่ก็ตาม

"Then she asked me again if I loved her. I replied, much as before, what her question meant nothing or next to nothing - but I supposed I didn't."

(The Stranger, 1946 : 52)

"Then she remarked that marriage was a serious matter.

To which I answered: no."

(The Stranger, 1946 : 53)

กามุสให้ภาพพจน์ของสังคมที่รักษากฎของทนายเคร่งครัด คอยสอดส่องมิให้ผู้ใดทำผิด ซึ่งเมื่อโซลทรู้สึกเหมือนถูกจับผิดอยู่ตลอดเวลา ในที่สุดเมื่อสังคมรู้สึกว่าการประพฤติตนจะสิ้นผลอน ก็กำจัดผู้ที่ออกนอกเส้นที่สังคมกำหนดไว้ โดยถือว่าผิดกฎหมาย เป็นผู้ไร้ศีลธรรม และตราหน้าว่าเป็นสัตว์ประหลาด (monster)

กฎเกณฑ์ของสังคมทำให้มนุษย์กลายเป็นคนโดดเดี่ยวล่องลอย เมื่อโซลทต้องการพูดและทำตามความรู้สึกที่แท้จริง โดยไม่โทษตนเองและคนอื่น เมื่อถูกตัดสินประหารชีวิต เขาจึงได้รู้ว่าเขาถูกตัดสินประหารไม่ใช่เพราะการที่เขาฆาตกรอาหรับตายอย่างเฉียว แต่เพราะเขาไม่เห็นว่าเป็นเรื่องทำบาปเป็นความผิด และยิ่งไปกว่านั้น เพราะละเมิดกฎ ของสังคมโดยเขาไม่แสดงอาการเสียใจเมื่อมารดาตาย กามุสต้องการเน้นให้เห็นว่า การที่มนุษย์ไม่ยอมทำตามที่คนในสังคมนิยมปฏิบัติแล้ว มักจะไ้รับโทษหนัก คุณค่าที่สังคมยอมรับได้ เป็นเครื่องตัดสินชะตาของเมื่อโซลท เวนเกี่ยวกับที่ตัดสินมนุษย์บางคนที่ไม่อาจยอมรับกฎเกณฑ์ของคนส่วนใหญ่ได้ เมื่อโซลทประท้วงการไต่สวนของคนส่วนรว มาตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์แต่ละคนเห็นแตกต่างกัน ในตอนสุดท้ายเมื่อโซลทกล่าวว่

"...all that remained to hope was that on the day of my execution there should be a huge crowd of spectators and that they should greet me with howls of execration."

(The Stranger, 1946 : 154)

เมื่อโซลทไม่คิดปรานีปรานอมกับสังคม เขายินดีที่ถูกตัดสินจากสังคมจนวาระสุดท้าย เพราะกามุสไม่เห็นด้วยที่กฎเกณฑ์เหล่านั้นทำลายมนุษย์ มนุษย์ทุกเป็นเหยื่อของกฎเหล่านั้น เป็นการให้ความสำคัญแก่สิ่งที่ไม่มีความหมาย (abstract) มากกว่ามนุษย์ซึ่งมีเลือดเนื้อและชีวิต (existence)

The Plague

กามูสเขียน The Stranger เป็นการต่อสู้ประท้วงสังคมของมนุษย์โดยบุคคลคนเดียว (individual) เมื่ออัลกาคำตามความรู้สึกของตนและถูกปฏิเสธ แต่ The Plague เป็นการต่อสู้ประท้วงสังคมโดยรวมมือกันเป็นกลุ่ม แสดงความเห็นอกเห็นใจ การเสียสละ และความทุกข์ยากของมนุษย์โดยทั่วไปเมื่อถูกกดขี่ กามูสได้ศึกษาลักษณะของเมืองที่หันหน้าเข้าหากัน หันหลังให้ทะเล เป็นลักษณะของการกักขังชาวเสรีภาพ จอห์น เอส เบนอน (Beynon, 1955 : 51) กล่าวว่า ทะเลในงานการประพันธ์ของกามูส ก็คือ สัญลักษณ์ของเสรีภาพ การที่เมืองหันหลังให้ทะเล ก็เปรียบเหมือนการหันหลังให้เสรีภาพ ผู้คนในเมืองมีลักษณะเหมือนถูกขังอยู่ระหว่างกำแพงสี่ด้านและสภาพของเมืองทำให้ประชากรตกอยู่ในสภาพซ้ำซากจำเจ ไม่รู้จักนึกคิดอะไร เป็นของตนเอง นอกจากทำกิจวัตรประจำวัน และฉายาไปแต่ละวันเหมือนเครื่องจักรกลที่ถูกควบคุมให้ทำงานไปโดยไม่ต้องคิดทำอะไร เป็นการสะท้อนภาพพจน์และความรู้สึกของกามูสที่มีต่อมนุษย์ในสังคมที่บีบรัดให้มนุษย์ขาดเสรีภาพ และมีชีวิตอยู่กับกิจวัตรประจำวันและการทำงานเหมือนคนไม่มีชีวิตจิตใจ มีแต่การทำอะไรจนเป็นนิสัย

"Certainly nothing is commoner nowadays than to see people working from morn till night and then proceeding to fritter away at card-tables, in Cafés, and in small talk what time is left for living.... But you can get through the days there without trouble, once you have formed habits. And since habits are precisely what our town encourages, all is for the best."

(The Plague, 1947 : 6 - 7)

สังคมผู้รักษาสถานภาพของตนมากกว่าจะสนใจสวัสดิภาพของมนุษย์ ใน The Plague คณะกรรมการเมืองลงมติที่จะประกาศปิดเมือง เพราะเกรงว่าเศรษฐกิจของเมืองจะหยุดชะงัก แคนายแพบริเออซ์ (Rieux) ไม่เห็นด้วย และยื่นข้อเรียกร้องให้มีการประกาศเป็นเขตโรคระบาด กามูสแสดงให้เห็นการต่อสู้เพื่อรักษาชีวิตมนุษย์ เห็นความสำคัญและคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะต้องต่อสู้จนตายเท่าใด และแม้ชีวิตของตนก็ยอมสละได้

การประหวัดของสังคมที่เรียกว่าความยุติธรรมจะเห็นได้จากบทบาทของ โธของ (Othon) ผู้พิพากษา ซึ่งเกณฑ์หน้าที่ประหารชีวิตคนมาากในหน้าที่ เพื่อรักษาสิ่งที่สังคมยกย่องว่าเป็น "ความยุติธรรม" หรือช่องทางของสังคมเพื่อรักษากฎที่สังคมตั้ง และเรียกว่า 'กฎหมาย' นั้นเอง เขาเพิกเฉยกับโรคระบาดจนเมื่อเห็นว่าความตายไม่เคยยกเว้นให้ใคร เพราะแม้แต่ลูกชายก็ยังตายด้วยโรคระบาด โธของจึงไ้คิด และหันมาร่วมมือกับริเอซและคนอื่นๆ

จากตัวอย่างของโธของ กฎของการจะให้เห็นว่าสังคมก็ไม่อาจคงอยู่ได้โดยปราศจากมนุษย์ ถ้าสังคมเพิกเฉยไม่เห็นความสำคัญของมนุษย์ ก็เท่ากับสังคมทำลายตนเอง เพราะสังคมก็ประกอบด้วยมนุษย์แต่ละคน (individual) แยกดูสังคมเห็นว่า มนุษย์แต่ละคนก็มีความคิดหรือความโน้มเอียงในการทำลายอยู่ในตัว สังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นรอบกำจักคนที่ทนไม่ต้องการอยู่เสมอ ทารกูลาวา

"...each of us has the plague within him; no one, no one on earth, is free from it. And I know, too, that we must keep endless watch on ourselves lest in a careless moment we breathe in somebody's face and fasten the infection on him.

(The Plague, 1947 : 207)

กามุสต้องการให้เราทุกคนต่อสู้กำจักความอยุติธรรมของสังคม ดังจะเห็นได้จากคำของทาร์ตูที่พูดกับริเอซว่า

"That's a way I decided to take, in every predicament, the victim's side - so as to reduce the damage done."

(The Plague, 1947 : 208)

กามุสถึงความหวังแค่เพียงอย่างเดียวในการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ เป็นความหวังอย่างเดียวของทาร์ตู เมื่อเขาต้องการเป็น "นักบุญโดยไม่มีพระเจ้า" (saint without God) คือเป็นการทำเพราะต้องการทำ มิใช่เพื่อให้ถูกใจสังคมหรือศาสนา ซึ่งอเคล ก็

อธิบายว่าเป็น

"..an attempt to reach the purity of thought and action."

(King, 1964 : 70)

อันเป็นความตั้งใจแต่เพียงอย่างเดียวที่มนุษย์จะเป็นได้เพื่อปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น

The Fall

โรเจอร์ กิลลิโอต์ (Guilliot, 1960 : 33) กล่าวว่า ในนวนิยายเรื่อง

The Fall กาเบรียลบรรยายความรู้สึกเกลียดชังปารีสซึ่งผู้คนชอบแต่หาความสนุกเพลิดเพลินแบบสังคมผู้ดี และการเบียดเบียนกดขี่ตามสันดานที่เกิดจากระบบแบบแผนของสังคมซึ่ง

'consumes the individual'

กล่าวมองตัวเองในเรื่องได้ประหลาดโดยการหนีไปอยู่ในบาร์เหล้าชั้นต่ำในอัมสเตอร์ดัม เป็นการหนีจากสังคมหรูหร่าของผู้ดีในปารีสซึ่งวางแบบแผนให้คนปฏิบัติมากมาย ไปดูบรรดาผู้คนที่อยู่โดยไม่มีความเห็นอะไร ใคร่ครวญว่าเป็นพวกนอกกฎหมาย และทำตามความพอใจของตน บุคคลเหล่านี้มาหาความสงบเป็นครั้งคราวเมื่อมีเรื่องเดือดร้อน การที่ได้ถูกคลั่งกับบุคคลที่นับถือและสังคมรังเกียจเช่นนี้ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของเขาเหล่านั้น เขาได้ทราบความจริงว่ามนุษย์ทุกคนในสังคมต่างมีความดีความชั่วเหมือนกัน ไม่มีใครดีกว่าใคร นั่นคือไม่มีใครที่ไม่เคยทำผิดเลย และไม่มีใครที่ชั่วโดยหาความดีไม่ได้ ทุกคนมีทั้งความดีและชั่ว

"I sit enthroned among my bad angels at the summit of the Dutch heaven and I watch ascending towards me, as they issue from the fogs and the water, the multitude of the Last Judgment. And as for me, I pity without absolving, I understand without forgiving and above all, I feel that I am being adored"

(The Fall, 1956 : 105)

กาเบรียลเปิดเผยความชั่วร้ายของสังคมมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดความอยุติธรรมและการนองเลือด เป็นสังคมที่ประกอบด้วยสองฝ่าย คือ เพี้ยอ และเหยื่อ (victim, and execu-

tioner) / ทารุใน The Plague เลือกที่จะเป็นฝ่ายเหนือ คือ ฝ่ายที่ถูกกดขี่ข่มเหงมากกว่า
จะเป็นผู้กดขี่ข่มเหงผู้อื่น แต่ความองอาจที่สนใจไม่ใช่ เขากลัวและเขายากจะวิตเกินกว่าจะยอม
เสียสละเจนนั่น ความองอาจไ้ยังจีวักอยู่เพื่อสาร์ภาพถึงความบาปของคนที่เพื่อนมนุษย์ที่ยังอยู่
ในสังคมและเป็นเหมือนตัวเขา โดยที่สรรพนามเรียกเพื่อนมนุษย์ที่เขาสาร์ภาพบาปด้วยว่า
"เพื่อนรัก" (mon cher compatriote) ✓

การประท้วงของเมโชล่า เป็นการประท้วงโดยชายหนุ่มคนหนึ่งที่ต้องการ เป็นตัวของ
ตัวเอง เขาปฏิเสธที่จะทำตามความต้องการของสังคม แต่ใน The Fall ภาษาก็ไม่ได้ให้คำ
ตอบของการประท้วงอย่างเด่นชัด เขาแสดงให้เห็นสภาพที่หนาไหวหลังหลอกของสังคม
(trompe-l'oeil) และการเลือกใช้ชีวิตในทางตรงข้ามกับชีวิตอันทรูหว่าแต่ไม่มีความ
จริงใจเหมือนแต่ก่อน สังคมในบาร์เม็กซ์โกซิตี้ไม่มีกฎเกณฑ์ยุ่งยากเหมือนสังคมในปารีส ซึ่ง
ทุกสิ่งทุกอย่างถูกแยกเป็นขาวและดำอย่างชัดเจน แต่ที่อัมสเตอร์ดัม ชีวิตมนุษย์ทั้งดีและชั่ว ทั้ง
ขาวและดำ ไม่มีใครดีเกินใครหรือเลวกว่าใคร มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าเท่ากัน การตัดสินใจของ
กลานองซจึงเป็นเหมือนการทิ้งลงสู่นรก (a descent into a Limbo) ซึ่งภาษาก็เปรียบ
เทียบกับอัมสเตอร์ดัมเหมือนนรกของอานันกลางซึ่งเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมสมัยใหม่มันเอง

"The middle-class hell, of course, peopled with bad
dreams." (The Fall, 1956 : 13)

และเป็นที่ซึ่งภาษาก็เปรียบเทียบกับนรกกลาง ไม่ใช่หรือตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง เรียกว่า Limbo
เป็นที่ระหว่างสวรรค์และนรก ตามที่ดังเต (Dante) เขียนไว้ในนวนิยายเรื่องนรกและ
สวรรค์ (The Fall, 1956 : 62)

แต่ต้อง ปีกอง (Picon, 1957:129) อธิบายว่า การต่อสู้ของกลานองซเป็นแบบ
Exile โดยไม่มี Kingdom นั่นคือ การที่สังคมบีบบังคับมนุษย์ถือเป็น Exile และการ
ประท้วงอย่างเงียน ๆ ไม่รุนแรง เช่น การพบความสุขโดยทำความเข้าใจกับสภาพของชีวิต
อย่างเมโชล่า เป็น Kingdom แต่ใน The Fall ภาษาก็ไม่ได้ให้คำตอบสำหรับสิ่งที่กลา
นองซค้นพบ (ความหลอกลวงของสังคม) อย่างชัดเจนเหมือน The Stranger หรือ The
Plague อย่างน้อยก็ไม่ได้คำตอบที่ให้ความหวังในการเริ่มต้นชีวิตใหม่อีกใน The Stranger

และไม่ใช้การปราณปรานอมกับโลก (universe) อย่างใน The Stranger

๒. การประท้วงความรุนแรงและความทุกข์ทรมาน (The Protest against Suffering)

โอบเรียนกล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง Camus ว่า ในปี ๑๙๔๑ เมื่อคามูส์ได้ชาวเยอรมันสำเร็จโทษ กาเบรียล เปรี (Gabriel Peri) ในหนังสือพิมพ์ที่เมืองลียง (Lyon) คามูส์รู้สึกไม่พอใจเป็นอย่างมาก เขากล่าวว่า

"I understood then that I hated violence less than the institutions of violence."

(O' Brien, 1970 : 33)

คามูส์ไม่เห็นด้วยกับการฆ่าฟันทุกชนิด ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากสงคราม โรคระบาด หรือการประหารนักโทษตามกฎหมาย ใน The Stranger คามูส์ได้วิจารณ์การตัดสินประหารชีวิตนักโทษอย่างไม่เป็นธรรม เมอร์โซลถูกตัดสินลงโทษเพราะมีพฤติกรรมผิดจากคนอื่น ไม่ใช่เพราะอาชญากรรมที่เขาประกอบขึ้น เมื่อพระผู้พิทักษ์ถึงการลงโทษของพระเจ้า เมอร์โซลจึงตอบอย่างไม่สะทกสะท้าน

"In his view man's justice was a vain thing; only God's justice mattered. I pointed out that the former had condemned me."

(The Stranger, 1946 : 148)

คามูส์พูดถึงเครื่องประหารก็โยนว่าเป็นสิ่งประหลาดของมนุษย์ในสังคมที่แย่ที่สุด สังคมไว้วางใจคนมาคนเพื่อรักษาเสถียรภาพของตนเอง มนุษย์ไม่มีโอกาสรอดได้เลย เป็นการฆ่าที่เหี้ยมโหดและเล็ดลอดเย็นที่สุด คามูส์เปรียบเทียบให้เห็นว่า การที่เมอร์โซลมาชาวอาหรับกับการพิพากษาสังคีตกรรมเมอร์โซล มีค่าหรือน้ำหนักเท่ากัน แต่เป็นความเหี้ยมโหดยิ่งกว่า ถ้าจะพิจารณาไปเพราะสังคมอาจว่าเป็นการกระทำที่ถูกของตามกฎหมาย และเครื่องประหารชีวิตก็

ประสิทธิภาพสูงสุด ไม่เคยปล่อยให้ชักโทหรอดพบนมิดไปได้เลย

"The business of climbing a scaffold, having the world below, so to speak, gave something for a man's imagination to get hold of. But, as it was, the machine dominated everything; they killed you discreetly, with a hint of shame and much efficiency."

(The Stranger, 1946 : 141)

กามูสเขียนถึงเครื่องประหารกิโยตินไว้ในบทความชื่อ Reflections on the Guillotine จากหนังสือรวมบทความของความขัดแย้ง โอเบรียน ชื่อ Resistance, Rebellion, and Death โดยกล่าวว่

"The guillotine exists, and so does crime; between the two there is no other apparent connection than that of the law."

(O' Brien, 1961 : 192)

กามูสว่ากิโยตินไม่ได้ทำให้ชักโทหรอดพจนมิด และไม่ได้อง้นการก่ออาชญากรรมในครั้งต่อไปด้วย เพราะกิโยตินหรือการลงโทษประหารได้เข้ามาหลายยุคหลายสมัยแล้ว แต่การฆ่ากันก็ไม่ได้ลดลงเลย ตรงกันข้ามสังคมใช้กิโยตินเป็นเครื่องมือสำหรับแก้แค้นผู้ละเมิดกฎหมายที่สังคมตั้งไว้เท่านั้นเอง

"Let us call it by the name which, for lack of any other nobility, will at least give the nobility by truth, and let us recognize it for what it is essentially : a revenge."

(O' Brien, 1961 : 197)

กามูสก่อนเนอ ครุช โอเบรียน (O' Brien, 1960 : 48) เปรียบเทียบว่าโรคระบาคคือสัญลักษณ์ของการปกครองที่กดขี่ทารุณ (oppression) โดยที่กามูสถา

ทอดจากประสบการณ์ของชนในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง สมัยที่เยอรมันเข้ายึดครอง
ฝรั่งเศสไว้ในสภาพของเมืองโอรานเมื่อถูกโรคระบาด ความสะท้อนภาพพจน์ของการถูกกักกัน
ไร้เสรีภาพ ไม่ว่าจะพูดหรือคิดหรือทำอะไร คนที่รักกัน ไม่วาพอ แม่ หรือลูกหรือคนรักของ
พลัดพรากจากกัน ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมากโดยไม่มีความคิด สงครามทำให้วิวัฒนาการโรค
เป็นเพียงเครื่องมือของนักการ เมืองบางคนต้องการออกมาตรการหรือขอแก้ตัวซึ่งตนเองก็ไม่ได้เชื่อ
ถือ นอกจากของการแสวงหาอำนาจและกดขี่ผู้อื่น

เมืองโอราน (Oran) เป็นศูนย์กลางของเมืองที่ถูกเข้ายึดครองในสมัยสงคราม
โรคระบาดก็คือ การปกครองที่ไร้อำนาจจากชี ชาวเมืองต้องทนทุกข์ทรมานและล้มตายไปเป็น
จำนวนมากโดยไม่รู้ตัวมาก่อน เป็นการฆ่าโดยไม่มีความคิด (34)

"There have been as many plagues as wars in history ; yet
always plagues and wars take people equally by surprise."

(The Plague, 1947 : 34)

สงครามและการยึดครองทำให้สภาพความเป็นอยู่แร้นแค้น

"To begin with, the Prefect took measures controlling the
traffic and the food supply. Petrol was rationed and restric-
tions were placed on the sale of foodstuffs. Reductions were
brought into the use of electricity."

(The Plague, 1947 : 67)

ผู้คนต้องพลัดพรากจากกัน เช่น รอนแบร์ตต้องทุกข์ทรมานจากการไม่ได้เห็นหน้าหญิง
คนรัก หรือวีเอชต้องแยกจากภรรยาที่ร่ำรวย มนุษย์รู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้างเหมือนถูกตัดขาด
จากคนอื่น และต้องเผชิญหน้ากับความพ่ายแพ้ความล้มล้าง

"In fact, our suffering was twofold; our own to start
with, and then the imagined suffering of the absent one, son,
mother, wife, or mistress."

(The Plague, 1947 : 60)

กามุสเขียนถึงสภาพของผูกรหว่างสงครามซึ่งถูกชาศึยกักครองและทองทนทุกว
 รมาน โดยใจฉากของชีวิตผูกรในเมืองโอรานระหว่างเกิดโรครระบาดโดยยงเคนรัค

"For our fellow-citizens that summer sky, and the streets thick in dust, grey as their present lives, had the same ominous import as the hundred deaths now weighing daily on the town. That incessant sunlight and those bright hours associated with siesta no longer invited to frolics and flirtation on the beaches. Now they rang hollow in the silence of the closed town, they had lost the golden spell of happier summers. Plague had killed all colours, vetoed pleasure."

(The Plague, 1947 : 95)

ชีวิตมนุษย์หาความสุขไม่ได้โดย กามุสไม่ต้องการได้ชีวิตมนุษย์ของลมตายเหมือนใบไม้
 รวง เพราะความทุกข์ยากของสงครามหรือความทารุณ ดังเช่นที่เขาบรรยายถึงสภาพของผู
 เคราะห์ร้ายที่เสียชีวิตเพราะโรครระบาด

"The corpses were tipped pell-mell into the pits and had hardly settled into place when spadefuls of quicklime began to smear their faces and the earth covered them indistinctively, in holes dug steadily deeper as time went on."

(The Plague, 1942 : 146)

สภาพความทารุณและสยดสยองที่มนุษย์ได้รับจากประสมการณ์ของเขาเองในระหว่าง
 สงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งทำให้กามุสเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์และประทับอยู่ในใจของเขา
 ทำให้กามุสยกย่องความเป็นมนุษย์ไว้อย่างสูงสุด ในโลกนี้ไม่มีอะไรสำคัญหรือมีความหมายนอกจาก
 มนุษย์ เขาเขียนบทความชื่อ Letter to a German Friend ไว้ในหนังสือชื่อ Resis-
tance, Rebellion, and Death แปลโดย จัสติน โอเบรียน มีใจความว่า

"I continue to believe that this world has no ultimate meaning. But I know that something in it has a meaning and that is a man, because he is the only creature to insist on having one."

(O' Brien, 1961 : 28)

และสงครามหรือการใช้อำนาจกดขี่ประชาชน ทำลายความเป็นมนุษย์และศักดิ์ศรีภาพ
การดำเนินชีวิตของมนุษย์ไม่ให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ต้องทำตามคำสั่ง มิฉะนั้นจะถูกฆาตยา

"No, Freedom is not founded on concentration camps, or on the subjugated peoples of the colonies, or on the worker's party! No, the doves of peace do not perch on gallows."

(O' Brien, 1961 : 96)

กามุสประท้วงโดยถูกขึ้นคอห่าน ไม่ยอมนิ่งเฉยปล่อยให้ถูกกดขี่และทำลาย วิถีชีวิต
กับพยานเนอตุลว่า

"And whether you wish it or not, we're allies, facing them and fighting them together."

(The Plague, 1947 : 179)

โอเบรียนกล่าวว่า ช่วงระยะเวลาที่กามุสเขียนนวนิยายเรื่อง The Fall เขา
กำลังเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Combat เขียนบทความต่อต้านรัฐบาลนาซีของฮิตเลอร์
ซึ่งถูกกามุสประเทศฝรั่งเศสทั้งฉบับ ค.ศ. ๑๙๔๔ ข้อความในหนังสือดังกล่าว มีตอนหนึ่งที่กามุส
เขียนถึงขบวนการไคตันฝรั่งเศส (Resistance) ว่า

"If tomorrow the people of France, called upon to express themselves freely, repudiated the policies of the Resistance, the Resistance would yield...."

(O' Brien, 1970 : 52 - 53)

และเมื่อประชาชนชาวฝรั่งเศสเริ่มเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเมื่อใด การต่อต้านของหนังสือพิมพ์ Combat ก็จะสลายตัวไป ในนวนิยายเรื่อง The Fall ได้สะท้อนความคิดว่าสงครามทำให้ชีวิตมนุษย์ไร้อรรถาธิบาย เหมือนยักปลา มนุษย์มักกันเองเป็นจำนวนมากโดยไม่จำเป็นเหตุผล เพียงเพื่อความแตกต่างของเชื้อชาติ การปกครอง หรือศาสนา มนุษย์กลายเป็นเหมือนสัตว์ป่าที่เหี้ยมโหด ต่างเอาตัวรอดโดยไม่คำนึงถึงชีวิตของผู้อื่น

คำถามของเราเลาประสบการณ์ระหว่างสงครามว่า

"Do you know that in my little village, during a reprisal operation, a German officer courteously asked an old woman to please choose which of her two sons would be shot as a hostage ? I knew one pure heart who rejected distrust. He was a pacifist and a libertarian and loved all humanity and the animals with an equal love. We had written on his threshold : Wherever you come from, come in and be welcome ? Who do you think answered that noble invitation ? The militia, who entered and made themselves at home, and disembowelled him."

(The Fall, 1956 : 10-11)

กามุสประนามเครื่องทรมานนักโทษอย่างหนึ่ง ที่เรียกว่า spitting cell ว่าทำให้มนุษย์ถูกเหยียดหยาม และไร้คุณค่า เป็นสิ่งประทุษร้ายอย่างหนึ่งของมนุษย์ เจนเคียวกับกียอกิน ที่ทำให้นักโทษรู้สึกว่าชีวิตตนไม่มีค่าอะไร ถูกเหยียดหยามเหมือนเศษขยะ นักโทษจะถูกขังอยู่ในห้องแอมฟอกซ์ตัว มือกังสองข้างถูกพันขนากการ มีของเจาะไว้พอดีหน้านักโทษใหญ่ ครอบหน้าลายรด

"Well, that, moncher, is a human invention. They didn't need God for that little masterpiece."

(The Fall, 1956 : 62)

อเดล กิง (King, 1964 : 90 - 91) กล่าวว่า The Fall เป็นคำตอบของ
 กามูสสำหรับประท้วงระบอบทรราชและการกดขี่ข่มเหง โดยประตพระชันกลุ่มนักสังคมนิยม
 เคาระห (humanitarian) ในแง่ที่ว่าเป็ผู้ที่ทำความดี เพื่อให้คนสรรเสริญ แต่ขณะ
 เดียวกันก็เป็นการลวงดำลัทธิขงผู้อื่นในเรื่อง L'Homme Révolté กามูสวิจารณ์ว่านัก
 ปฏิวัติสมัยใหม่ที่ต้องการจะปฏิรูปสังคมปัจจุบันเพื่ออนาคตนั้น ก็ได้สร้างนรก (Hell) ไว้บน
 โลกเหมือนความองชฏของการจะปฏิรูปความจริงเสียใหม่ ก็ได้เลือกสร้างนรกสำหรับตนเอง
 ความองชเป็นสัญลักษณ์ที่กามูสใส่เเยะเยาะสังคมนะวิติยุคปัจจุบัน ความองชเกลียดชังสง
 คราม และการฆ่าฟัน แทนตนเองก็มีได้ไปกว่าคนอื่น เมื่อเขาถูกจับอยู่ในค่ายเชลย เขาเล่า
 อย่างเปิดเผยว่า เขาเองไคแยงนำสวนแบ่งของเพื่อนเชลยที่กำลังจะตาย ทำให้เขาเองก็มีได้
 ติไปกว่าคนอื่น ๆ ที่ต้องต่างคนต่างเอาตัวรอดไว้ก่อน หรือเองพยายามกดคนอื่นไว้เพื่อตนเอง
 จะไคอยู่อย่างสบาย

"But I took my revenge by publicly inveighing against the humanitarian spirit, I announced the publication of a manifesto exposing the oppression that the oppressed inflict on decent people."

(The Fall, 1956 : 68)

กามูสให้เห็นว่า บางครั้งความรู้สึกดึกดำบรรพ์นำไปสู่ความรุนแรงและระบอบทรราช
 เหมือนความองชที่ถูกกดขี่อย่างมาก และประตพระชันไคโดยการทำสิ่งนั้นเสียเอง เพื่อไคหาย
 เจ็บใจที่ถูกหลอก เขากล่าวว่า เราควรสำรวจภาพความผิดของนเสียก่อน เพื่อจะไคกล่าวโทษ
 ผู้อื่นไค มนุษย์ทุกคนไคควรเป็นอย่างความองชในตอนแรกทีักคิดว่านทำถูกตองหมดทุกอย่าง
 มิฉะนั้นความผิดพลาที่เรากำลังจะโทษผู้อื่นอยู่รำไป ดังที่ความองชไคสำนึกในภายหลังถึง
 การกระทำในครั้งก่อนของน และรู้สึกเหมือนถูกหัวเราะเยาะที่ถูกสังคมทำให้หลงผิดมาไค
 ตลอด เพราะเขาไคจว่านไคทำสิ่งที่ถูกตองดีงาม

"For a long time I had lived in the illusion of a general agreement, whereas, from all sides, judgements, arrows, mockeries rained upon me, inattentive and smiling."

(The Fall, 1956 : 59 - 60)

กามุสให้ข้อคิดสำหรับการประท้วงการฆ่าฟันและนองเลือดใน The Fall โดยชี้ให้เห็นว่าเกิดจากน้ำมือมนุษย์ ซึ่งไม่มีใครถูกหรือผิดในกรณีนี้ ทุกคนมีส่วนร่วมกันไม่มากก็น้อย ทางฝ่ายทางจิตวิญญาณถูกและทำไปตามที่คิดจึงได้เกิดสงครามและการต่อสู้ ดังนั้นต่างก็มีส่วนร่วมและมีความผิดด้วยกัน

"In philosophy as in politics, I am for any theory that refuses to grant man innocence and for any practice that treats him as guilty."

(The Fall, 1956 : 97)

กามุสประท้วงโดยให้ความจริง ที่แท้ความเป็นมนุษย์อย่างหมดเปลือก เขาต่อต้านความรุนแรง แลขณะเดียวกันก็ไม่ทำหน้าใครอย่างจริงจัง เพราะแบบแก้ตัวเขาเองก็ไม่อาจจะปราศจากมลทินเสียทีเดียว เขาเองก็ยอมรับว่ามีส่วน แลการพูดความจริงและยอมรับความจริงไม่ว่าจะดีหรือเลว ทำให้เขามีสติที่จะวิจารณ์ผู้อื่น เหมือนคำถามองซึ่งที่เรียกตนเองว่า ผู้พิพากษา - ผู้สำนึกผิด (judge-penitent) คือเมื่อแสดงบทบาทผู้พิพากษา เขาก็มีสิทธิกล่าวโทษและหาความผิดในตัวผู้อื่น แลเมื่อเล่นบทบาทของผู้สารภาพบาป เขาก็สำนึกบาปของตนเอง

๓. การประท้วงศาสนา (The Protest against Religion)

The Stranger

อองรี เบร์ กล่าววาทะของกามุสเกี่ยวกับศาสนา จะเห็นได้จากคำบรรยายของเขาต่อพระคณะ Dominicans of La Tour Maubourg ในปี ๑๙๔๖ ว่าใจความตอนหนึ่งว่า

"I believe I entertain a just idea of the greatness of Christianity; but there are a number of us in this persecuted world who feel that, if Christ died for certain men, he did not die for us. And at the same time we refuse to despair of man. If we do not cherish the unreasonable ambition to save him, we wish at least to serve him. We consent to be deprived of God and

of hope, but not to do so easily without man."

(Peyre, 1960 : 23)

กามูสไปได้นึกเสียวหัวหรือไม่ว่าเขาถือว่าไม่ว่าพระเจ้าจะมีตัวตนหรือไม่ก็ตาม มนุษย์ก็หวังพึ่งอะไรไม่ได้นอกจากท้องฟ้าตนเอง ศาสนาคริสต์สอนว่าพระเจ้าทรงพระเมตตา ตามมนุษย์ใดมีความศรัทธาก็จะได้รับการช่วยเหลือและได้รับพร แต่ความจริงที่กามูสได้ประสบการณ์ก็คือ ถ้าพระเจ้าทรงเมตตาและเป็นพระเจ้าแห่งความรัก ทำไมเด็กเล็ก ๆ หรือคนพิการ ๆ คนต้องถูกฆาตกรรม ทำไมจึงเกิดสงคราม ทำไมจึงเกิดโรคระบาด ทำไมโลกจึงเต็มไปด้วยความทุกข์ทรมาน กามูสไม่เห็นเหตุผลในการเรื่ออย่างงมงาย และปล่อยชีวิตไปตามบัญชาของพระเจ้าโดยไม่คิดพึ่งพาตนเอง และเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ตอนหนึ่งใน The Stranger เมื่อโหลปป์เสวพระเจ้าเมื่ออยู่ท่อนาศาล

"... he had drawn himself up to his full height and was asking me very earnestly if I believed in God. When I said, "No," he plumped down into his chair indignantly."

(The Stranger, 1946 : 85)

ทอมัส แฮด แฮนนา (Hanna, 1956 : 229) กล่าวว่ากามูสไม่เห็นด้วยกับศาสนาคริสต์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับความชั่วและความตาย เขาไม่เห็นด้วยที่คนสารภาพบาปแล้วกลายเป็นผู้บริสุทธิ์ ส่วนความตายก็กลายเป็นเรื่องของรางวัลสำหรับผู้ที่ทำอะไรดีจะได้กลับไปหาพระเจ้า ศาสนาคริสต์ทำให้ความตายกลายเป็นความหวังสำหรับโลกหน้าซึ่งไม่อาจรู้ได้ แทนที่จะเป็นจุดจบของทุกสิ่งทุกอย่าง

กามูสเขียนบทความในหนังสือ Actuelles ในเรื่องเกี่ยวกับ Rebellion ว่า "If Christianity is pessimistic in regard to man, it is optimistic in regard to human destiny. Well then, I will say that although pessimistic in regard to human destiny, I am optimistic in regard to man." \

(O' Brien, 1961 : 89)

ด้วยเหตุนี้ เมื่อโซลต์จึงปฏิเสธที่จะสารภาพความผิดบาปต่อพระ เพราะเขาไม่ถือว่า เป็นความบาปตามที่ศาสนาสอน เพราะเมื่อเขาได้รับโทษความกตัญญูหมายแล้ว พระเจ้าก็ไม่มีสิทธิ จะมาลงโทษเขาอีก

"I told him that I wasn't conscious of any 'sin', all I knew was that I'd been guilty of a criminal offense, and as I was paying the penalty of that offense, no one had the right to expect anything more of me."

(The Stranger, 1946 : 148)

แฮนนา กล่าววาทกรรมสโลแกนใหม่ของลู่สปรรคด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงความชั่วร้ายต่าง ๆ ในสังคมโดยไม่ทอ้งหวังพึ่งพระเจ้า

"In face of the threatening character of the world, Camus calls men to revolt. And the call to revolt is nothing more or less than a call to create; to transform the inhumanity of the world into the image of man, to humanize what is inhuman, in short to civilize."

(Hanna, 1956 : 230)

ใน The Stranger การประท้วงความเชื่อในเรื่องศาสนาเป็นไปในแง่ที่ความทุกข์ไม่อาจยกถือเอาศาสนาเป็นที่พึ่งได้ โศกระทมอยู่ทั่วเขาเป็นผู้เลือกและตั้งคมเป็นผู้ตัดสิน เมื่อโซลต์เลือกเป็นทวนของตัวเอง เขาไม่ยอมให้เหตุผลของความเป็นมนุษย์ของคอยลงไปด้วยความเชื่อผิด ๆ หรือภาพลวงตา (illusions) ซึ่งตั้งคมยัดถือด้วยเหตุนี้ เมื่อพระถามเมื่อโซลต์ว่าเขาคิดว่าตายไปแล้วจะมีชีวิตอย่างไร เมื่อโซลต์ตอบว่าชีวิตนี้เท่านั้นที่มีความหมายสำหรับเขา และที่สมควรแก่ความทรงจำ

"A life in which I can remember this life on earth. That's all I want of it."

(The Stranger, 1946 : 160)

The Plague

ในหนังสือ Resistance, Rebellion and Death ตามวลาวา

"I share with you the same horror of evil. But I do not share your hope, and I continue to struggle against this universe when children suffer and die."

(O' Brien, 1961 : 95)

The Plague เป็นนวนิยายที่สะท้อนการต่อสู้กับความเชื่อทางศาสนา โดยการไม่ยอมรับความตายว่าเป็นการลงโทษของพระเจ้า ริเออบุสเชื่อว่าคนที่เค็กเค็ก ๆ ที่ปราศจากความผิดก็ตายโดยไม่ถึงเวลาสมควร และของตายอย่างธรรมดา ไม่ใ้การลงโทษของพระเจ้า เพราะถ้าเป็นการกระทำของพระองค์จริง พระองค์ก็ตองเป็นพระเจ้าที่โหดร้ายทารุณมาก

"And until my dying day I shall refuse to love a scheme of things in which children are put to torture."

(The Plague, 1947 : 178)

การอุปปรารณาให้เราต่อสู้ ยืนหยัดร่วกันในอันที่จะปกป้องความมีเสรีภาพในการดำรงชีวิตของเราตามปรารณา อย่างที่ริเออบุสพูดว่า *Dr Rieux said*

"But weariness is a kind of madness. And there are times when the only feeling I have is one of mad revolt."

(The Plague, 1947 : 178)

The Plague ให้คำอุปสรรคสำหรับมนุษย์ที่ปราศจากพระเจ้า ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับ การกระทำของเขา การต่อสู้ประหว่งของเขาคือ การ เป็นคนดี ซึ่ง ราเชล เบสพาลอฟ (Bespaloff, 1950 : 25) กล่าววว่า

"Having undertaken to fight the will to power, Camus had first to ensure himself, though a kind of purification, of the passion of contempt, and to serve his apprenticeship in the new

discipline of humility - hence, a tendency to hide baseness from view in order to see misfortune alone."

(Bespaloff, 1950 : 25)

ความเหินห่างทางจิตวิญญาณที่ไร้พระเจ้า (saint without God) เป็น
การแสดงความคิดเห็นของกามูสในการพัฒนาจะเป็นคนดีได้ด้วยตนเอง โดยไม่มีศาสนาบังคับ
แม้ว่าโลกจะเต็มไปด้วยความทุกข์และความตาย ความพยายามของกามูส คือ อธิบายว่าเป็น

"...a purity of thought and action."

(King, 1964 : 70)

ซึ่งกามูสเห็นว่าเส้นทางเดียวที่จะช่วยมนุษยชาติรวมกันได้อย่างมีความสุขได้ โดยปราศ
จากภาพลวงตาหรือความเื่องมมาย (illusions)

The Fall

โรเจอร์ กิลลิโอ (Quilliot, 1960 : 38) กล่าวว่า The Fall เป็น
งานของกามูสซึ่งเปรียบเสมือนคำสารภาพถึงประจักษ์ กามูสกล่าวว่าทุกคนมีความผิดไม่
มากนัก แต่กลับพยายามจะกล่าวโทษผู้อื่น โดยทำว่าตนเองเป็นผู้บริสุทธิ์ปราศจากความผิด
บาป

"Everyone insists on being innocent, even if in order to be so he must accuse the human race and all men."

(The Fall, 1956 : 60)

แม้ศาสนาซึ่งทำให้อาสาจะเป็นทั้งของชนส่วนมาก ตัวพระคริสต์เองเมื่อแรกเกิดก็มี
มลทินไม่มากนักที่ทำให้ทารกน้อยต้องตายเพื่อตนเอง ในขณะที่ตนรอดชีวิตไปได้

"The children of Judea massacred while his (Christ's) parents were taking him to a safe place - why did they die if not because of him ?"

(The Fall, 1956 : 83)

ความเชื่อของคนในศาสนาเองยังหวั่นไหว แม้แต่กับบุญปีเตอร์ (St. Peter) นักบุญ
พระคริสตถึงสามครั้ง ทำให้ภาพพจน์ของศาสนาคริสต์กลายเป็นสิ่งหลอกลวง หน้าไหวหลังหลอก
กามุสกล่าวต่อไปว่า ศาสนาทำให้บรรดาผู้ยึดมั่น เช่น พระ คิดว่าตนเป็นผู้บริสุทธิ์ และมีสิทธิจะ
กล่าวโทษคนอื่นได้ทั่วไป

"Over the dead body of innocence the judges swarm, the
judges of all species, those of Christ and those of the Anti -
Christ, who are the same anyway, reconciled in the little-ease."

(The Fall, 1956 : 85)

มนุษย์เป็นจำนวนมากต้องตายเพื่อปกป้องศาสนา ไม่ว่าแท้จริงคริสตกาลเป็นขึ้นมา หรือ
แม้แต่ในสงครามครูเสด กามุสโจมตีการกระทำของคริสตจักรที่ก่อให้เกิดการนองเลือดโดยตน
เองเป็นสาเหตุในบทความ Actuelles ว่า

"When a Spanish bishop blesses political executions, he
is no longer a bishop, nor a Christian, and not even a man, he is a
dog, like all those who from the height of an ideology command
this execution without doing the work themselves."

(O' Brien, 1961 : 101)

เป็นการโจมตีศาสนาว่าไม่ใช่จะปราศจากมลทิน ศาสนาเองก็แปดเปื้อนเลือดคนมนุษย์เช่น
เกี่ยวกับคนนอกศาสนา กามุสอาจไม่ได้ให้คำตอบอย่างแท้จริงว่าควรจะประทวงศาสนาด้วยการ
กระทำเช่นไร แม้ในนวนิยายเรื่อง The Stranger หรือ The Plague ก็ไม่ได้ให้คำ
ตอบไว้อย่างชัดเจน แต่ที่ประมาทและไม่เห็นด้วยที่ศาสนาจะรักษาเสถียรภาพของตนด้วยการ
กล่าวโทษผู้ที่ไม่เชื่อ และก่อให้เกิดแนวโน้มในการฆ่า หรือกำจัดคนนอกศาสนา กามุสไม่เห็น
ด้วยที่คนที่นับถือพระเจ้า จะทำตนเป็นพระเจ้าตัดสินโทษผู้อื่นเสียเอง รวากับตนเองไม่คบทำ
บาปเลย แลอาจว่าทำตามพระประสงค์ของพระเจ้า เพื่อลงโทษคนบาป ในเมื่อมนุษย์ทุกคนก็
มีทั้งความดีความชั่วเหมือน ๆ กัน ไม่มีใครดีไปเสียหมดหรือชั่วไปเสียหมด ดังนั้นศาสนาที่ไม่

สิทธิจะกดขี่โหดโหร หรือตัดสินความดีความชั่วของใคร ในเมื่อศาสนาเองก็ไม่ได้ดีไปกว่า
มนุษยทั้งหลาย

สรุป

การประท้วงโดยไม่ยอมแพ้อำนาจของสังคมที่บังคับมนุษย์ด้วยกฎเกณฑ์ ซึ่งอาจเป็นได้ (Champigny, 1959 : 123) เรียกว่ากฎเกณฑ์จอมปลอม เพราะคนในสังคมเองก็ไม่ได้ยินยอมหรือปฏิบัติตามที่รู้สึกละอายใจ หรือประท้วงไม่เห็นด้วยกับระบบทรรายและการปกครองที่กดขี่ ตลอดจนทั้งความเอนเอียงในศาสนา เป็นการประท้วงซึ่งถามสู่ท้องฟ้า ไหมนุษย์แต่ละคนได้มีเสรีภาพของตนในอันที่จะดำรงชีวิตอยู่ในโลกซึ่งมีสภาพไร้ความหมายและมีความตายเป็นสิ่งที่เกี่ยวที่แน่นอน เป็นโชคชะตา (destiny) ของมนุษยทุกคน ดังนั้นไม่ควรใช้อำนาจหรือกฎเกณฑ์ใดมาบีบบังคับและรุกรานเสรีภาพอันควรมีนั้นเสีย ปรินซ์เอ็กซีสเทินเจียลล์สนับสนุนให้มนุษยใช้เสรีภาพที่มีอยู่ในการเลือกตัดสินใจ ซึ่งไททัส (Titus : 297) กล่าวอธิบายว่า เป็นทางเดียวที่มนุษย์จะตระหนักถึงความสำคัญในการเป็นมนุษย์ได้ โดยไม่ถูกตีค่าเป็นเพียงวัตถุหรือสุนัขตัวหนึ่ง การประท้วงต่อสภาพที่ทำให้มนุษยไร้ค่า ก็เพื่อหาเหตุผลในการมีชีวิตอยู่ และหาความสำคัญให้กับตัวเอง (authentic self) โดยใช้วิจารณ์และ ความรับผิดชอบเป็นเครื่องตัดสินใจ (make choice)

กามูสสนับสนุนการประท้วงของมนุษยแต่ละคน (individual) เพราะเขาตระหนักถึงโรคระทอนซึ่งทุกคนไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ รวมทั้งตัวของเขาเอง เขาเขียนบรรยายความคิดของเขาใน The Myth of Sisyphus ว่า

"Conscious that I cannot stand aloof from my time, I have decided to be an integral part of it. This is why I esteem the individual only because he strikes me as ridiculous and humiliated. For anyone who feels bound up with this world's fate, the clash of civilization has something agonizing about it. I have made that anguish mine at the same time that I wanted to

to join in."

(Camus, 1954 : 80-81)

ด้วยเหตุนี้ตัวละครของเขา อย่างเมอโซลท์ หรือ ริเอซ หรือแมกแคลมองซ์ ก็พยายามต่อต้านสิ่งที่มีอิทธิพลเสรีภาพในการดำรงชีวิตอย่างที่มีมนุษย์แต่ละคนต้องการ ความสุขอยู่ที่การมีเสรีภาพและเสรีภาพหาความหมายให้ชีวิต มนุษย์แต่ละคนหาคุณค่าของชีวิตด้วยตัวของเขาเอง การเฝ้าพิจารณาที่ถูกทอดทิ้งจากจิตใจที่ว่างและความเสียสละ จะช่วยให้มนุษย์อยู่รวมกันอย่างสันติสุข เพราะทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับกระทำของมนุษย์เอง

"For you and for me that is a liberation. The individual can do nothing and yet he can do everything. In that wonderful unattached state you understand why I exalt and crush him at one and the same time. It is the world that pulverizes him and I who liberate him. I provide him with all his rights."

(Camus, 1943 : 81)

สิ่งคอมมูนจะหาบุญโศกภัยก็เพราะมนุษย์ด้วยกันเอง ทางรอดแค่เพียงอย่างเดียว
(the only hope of the condemned man) ของพวกเราแต่ละคน ก็คือสิ่งที่ถามสู่
เรียกว่า การประท้วง (protest) ซึ่งไม่ใช่การยอมแพ้หรือการฆ่าตัวตาย แต่ยืนหยัดต่อสู้
เพื่อความหมายของการมีชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะหวาดหวั่นต่อความตายอย่างไรก็ตาม เรายืนเคียงกัน
ซิเซพัส (Sisyphus) ที่บรรดาเทพาทั้งหลายไม่อาจลงโทษเขาได้ เพราะเขาไม่รู้สึ
เจ็บทุกข์ในโทษทัณฑ์ที่ได้รับ ตรงกันข้าม เขาประท้วงโดยทำให้สนุกสนานกับการทำงานที่ไม่
มีวันสิ้นสุด เขาทำให้ทุกวินาทีมีความหมายในการมีชีวิตอยู่เพื่อถูกลงโทษ และแล้วเขาก็หลุดพ้น
จากการทรมาน และได้พบความสุขอย่างแท้จริง

ความทรมานในสภาพของมนุษย์
(The Human Predicament)

คำนำ

พินิจ รัตนกุล (พินิจ รัตนกุล, ๒๕๑๓ : ๓๕) กล่าวไว้ในหนังสือรวมบทความปรัชญาสำหรับนักศึกษาธรรมศาสตร์ว่า มนุษย์อยู่ในความกระวนกระวายใจเสมอ เพราะความมนุษย์เอาตัวเองไปผูกพันกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งไม่แน่นอน เช่น หน้าที่การงานหรือมิตรสหาย เป็นต้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องและมีอยู่บนโลกเรานี้ ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ไม่จีรังยั่งยืน มีการเกิดและการตาย เป็นของควบคู่กันไป ความทรมานนี้มีสาเหตุมาจาก

๑. ความทรมานอันมีสาเหตุมาจากความไม่ตายตาย และความไม่รู้วันตาย (the unpredictability of death) ความตายนั่นเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทุกชีวิตต้องตายไม่ว่าก็เร็ว แต่ความทรมานที่เกิดจากการที่เราไม่รู้แน่ชัดว่าจะต้องตายเมื่อไร แต่เพราะความตายจะต้องมาถึง มนุษย์จึงหวาดกลัว เพราะรู้สึกไม่มั่นคงและเสียค่าชีวิตอยู่ตลอดเวลา

๒. ความทรมานอันมีสาเหตุจากสภาพสังคมซึ่งทำลายความเป็นปัจเจกชนของมนุษย์ (the depersonalizing effect of society) โดยสร้างกฎเกณฑ์บังคับกับมนุษย์ ต้องกีดกันหรือผูก ในลักษณะหรือแบบที่คล้ายคลึงกัน โดยสังคมเป็นผู้กำหนดค่านิยมของการกระทำหรือความคิดนั้น ๆ เป็นมาตรฐานที่สมาชิกในสังคมควรปฏิบัติตาม เพื่อความอยู่รอดของสังคมเอง โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของมนุษย์แต่ละคน (individualism) สังคมไม่ยินยอมให้มนุษย์ผู้ใดทำตามความพอใจหรือความต้องการของตนและถ้าความต้องการนั้นขัดกับกฎของสังคม สังคมจะกีดกันบุคคลนั้นออกจากการเป็นสมาชิก และอาจหาวิธีกำจัดผู้นั้นเสีย เพื่อให้บุคคลอื่นทำตาม ดังเช่น ตัวอย่างที่กามูสได้แสดงไว้ในนวนิยายเรื่อง The Stranger โดยเมอโซลท์ ตัวละครเอกของเรื่องซึ่งปฏิเสธสังคม โดยการยึดมั่นต่อความรู้สึกและความต้องการของตน โดยไม่ยอมทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น ไม่เศร้าโศกเมื่อมารดาตาย จึง

กลายเป็น The Stranger หรือคนนอกกรอบของสังคม และถูกประหารชีวิตในที่สุด

๓. ความทรมานทลายอันเกิดจากความเฉยเมยของจักรวาล (the indifference of the universe) โลกนี้ไม่มีพระเจ้าคอยดูแลและมุ่งหวังให้มนุษย์ได้รับกรรมดี แต่เป็นโลกที่ไม่มีชีวิตจิตใจ เป็นโลกที่เกิดขึ้น และดำเนินวิถีไปตามระบบของจักรวาล สิ่งที่เกิดขึ้นในโลก เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม เป็นต้น

โกกอล สีนขวานนท์ (โกกอล สีนขวานนท์, ๒๕๑๔ : ๑๖ - ๑๗) ได้อธิบายว่า "โลก" (cosmos) หมายความว่า ท้องฟ้า (ouranos) และโลก (cosmos) โดยหมายรวมถึงสิ่งที่ครอบคลุมท้องฟ้าที่ไพศาลที่สุด เนื้อความรู้อะไรและสติปัญญาที่มนุษย์จะหยั่งถึงได้ รวมทั้งความเชื่อในเรื่องศาสนาคริสต์ว่า พระเจ้าเป็นผู้สร้างโลก เป็นอำนาจสูงสุดที่ควบคุมสิ่งต่าง ๆ บนโลก เป็นสิ่งที่ไมอาจสืบรู้หรือเข้าใจได้ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ (transcendent absoluteness) โลกเป็นตัวของมันเอง ดำรงอยู่เหนือมนุษย์ และดำรงอยู่ได้โดยลำพัง มีองค์อาศัมนมนุษย์ มีระเบียบและระบบ (system) ของความเฉยเมยสะกดกลองของสิ่งทรงข้ามกัน เช่น หนักและเบา อุ่นและเย็น แห้งและชุ่มชื้น เป็นต้น

โลกนี้มีโลกแห่งประวัติศาสตร์ เพราะประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งมีผลกระเทือนต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ แต่ประวัติศาสตร์ไม่ไ้รวมถึงเรื่องทุกอย่าง เช่น คินฟ้าอากาศ ฝนไม้ สัตว์ หรือนายสีทาสา ประวัติศาสตร์ไม่ไ้เจาะจงหาคำตอบเรื่อง ความตาย การเกิดโรคระบาด หรือน้ำท่วม ว่าทำไม เพื่ออะไร หรือเป็นอย่างไ้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หาคำตอบไม่ไ้ และเป็นสภาพตามธรรมชาติส่วนหนึ่งของโลก มนุษย์พยายามคิดด้วยสติปัญญาของตนว่า บิพระเจ้าผู้ทรงอำนาจยิ่งไ้ใหญ่คอยบันดาลให้เกิดสิ่งต่าง ๆ มนุษย์พยายามทำให้พระองค์พอพระทัย แต่เมื่อมนุษย์ทกระกว่าลำบาก และต้องเผชิญหน้ากับวาระสุดท้าย มนุษย์ก็เ่ล้อมศรัทธาในพระเจ้า และเฝ้าถามตนเองว่า ทำไมต้องเกิดกับตน ทำไมจึงต้องตาย โลกดูจะแยกตนเองเป็นส่วนหนึ่ง เฉยเมย และไม่เฝ้าว่าวจะเกิดอะไรขึ้นกับมนุษย์ ถ้ามนุษย์เป็นเพียงแมวตัวหนึ่ง ก็คงจะไม่ทุกข์ร้อน และมีชีวิตอยู่อย่างกลมกลืนกับสภาพของโลก เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งต่าง ๆ บนโลกที่เกิดขึ้นและสูญสลายไป เาแนวระบบของความเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอนของโลก แต่มนุษย์รู้จักคิด

ประหารชีวิต และในตอนแรกเขาก็รู้สึกหวาดกลัว และกระวนกระวายเช่นเดียวกับมนุษย์ทั่วไป

ประวัติศาสตร์ของโลกก็เป็นประจักษ์พยานว่า มนุษย์ทุกคนไปว่าวีรบุรุษ นักการเมืองสำคัญ นักรบ หรือนักปฏิวัติ ก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงความตายได้ แม้แต่ตัวกามูสเองก็ตระหนักเป็นอย่างดี เขาสนใจความคิดในตัวละครที่ชื่อ เมอโซลท์ ซึ่งเตรียมตัวเตรียมใจรอความตายโดยไม่ตื่นตระหนกขึ้น เพราะใจนี้ถึงและเข้าใจ เรื่องของความตายมากอนหนานี้แล้ว

"From the dark horizon of my future a sort of slow, persistent breeze had been blowing toward me, all my life long, from the years that were to come."

(The Stranger, 1946 : 152)

จากข้อความข้างต้น สะท้อนความคิดของกามูสเกี่ยวกับความตายไว้ว่าเป็นสิ่งที่แน่นอน ไม่เปลี่ยนแปลง ตามกลางสรรพสิ่งทั้งหลายที่ไม่แน่นอนในโลกนี้ เป็นความจริงแท้อย่างหนึ่งของชีวิตที่เป็นอยู่ตลอดกาลทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต การกระทำต่าง ๆ ที่มนุษย์พยายามสร้างสรรค์หรือปรารถนาให้เกิดความสำเร็จอันสูงสุด ได้กลายกลายเป็นเรื่องไร้สาระ เมื่อนึกถึงว่าสักวันต้องตาย และจบสิ้นทุกสิ่งทุกอย่าง ปรักฎาเอ็กซีสเท็นเซียร์สมได้ให้ข้อคิดไว้ว่า เมื่อชีวิตไร้ความหมายและปราศจากสาระ เพราะความตายคือการสิ้นสุดทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อนั้นการตัดสินใจกระทำสิ่งใดก็ตามย่อมมีค่าเท่ากัน ซึ่ง ซาทร์ (Sartre, 1955 : 62) กล่าวสนับสนุนว่าเป็นเพราะมนุษย์มีเสรีภาพคิดตัวเองแตกต่างเหนือ เป็นเสรีภาพที่ไม่ชอบเขตจำกัด ซึ่งมนุษย์ใช้ตัดสินใจเลือกดำเนินชีวิตอย่างใดที่ตนต้องการ และกามูสก็มีความเห็นตรงกัน ดังนั้น ใน The Stranger เมอโซลท์ว่าไปถึง ระแคะระคายของคนอย่างไม่ใส่ใจที่ชีวิตต้องสิ้นสุดลง เพราะการกระทำของเขาแตกต่าง เพราะเขาที่ผู้คนมนุษย์ทุกคนก็ของประสมตะการรูปแบบเดียวกัน และนั่นคือความตาย

"I hadn't done x, whereas I had done y or z. And what did that mean ? ... since one and the same fate was bound to

choose not only me but thousands of millions ..."

(The Stranger, 1946 : 151-152)

กามูสสนับสนุนการใช้เสรีภาพของชนในการเลือกตัดสินใจ โดยไม่ตั้งเล่ห์หรือคิดว่าเป็น
บาป โดยเน้นว่าชีวิตนั้นไร้ความหมาย ไม่วันใดก็ตาย ดังนั้นการกระทำใด ๆ ก็มีความเท่ากัน
ขอเพียงให้เราเป็นตัวของตัวเอง เป็นนายบงการชะตาชีวิตของตนโดยหวาดกลัวต่อความตาย
เพราะนั่นคือวาระสุดท้ายของมนุษย์ทุกคน

กามูสกล่าวว่า ความคิดเรื่องความตายทำให้มนุษย์กระวนกระวายและเป็นทุกข์ มนุษย์
หวาดกลัวความเจ็บปวด และสภาพที่หมกมุ่นหายใจ ตัวเย็นเฉียบ และค่อย ๆ เน่าเปื่อย เขา
กล่าวไว้ในบทความเรื่อง "ความไร้เหตุผลของมนุษย์" (Camus, 1943 : 20) ว่า
วิญญาณหายไปจากร่างที่ปราศจากชีวิตที่ไร้รอยของการตกต่ำไว้ สร้างความรู้สึกที่ไร้เหตุผลขึ้น
เขาเห็นความไร้ประโยชน์ของการมีชีวิตอยู่โดยอย่างชัดเจน ความแน่นอนซึ่งเป็นลักษณะของความ
ตาย ทำให้มนุษย์เกิดความหวาดกลัวได้เสมอ เมื่อเรามองความตายในแง่ที่เราไม่อาจหลีกเลี่ยง
ได้

ในนวนิยายเรื่อง The Stranger กามูสแสดงความรู้สึกว่าความตายมีอิทธิพลต่อ
ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์หวาดกลัวและสิ้นหวังต่อแท เมอโซลต์เมื่อถูกตัดสินประหาร
ชีวิต เขาใช้ความรู้สึกกลัวและกระวนกระวายใจ

"I couldn't imagine that this faint throbbing which had
been with me for so long would ever cease. Still, I tried to
picture a moment when the beating of my heart no longer echoed
in my head."

(The Stranger, 1946 : 141)

เมอโซลต์ในบทบาทของตัวละครที่ถูกตัดสินประหารชีวิต (condemned) เป้าแท้ที่คิดหา
วิธีที่จะหลีกเลี่ยงความตายที่เขาเลือกไม่ได้ เขาอยากมีโอกาสแม้แค่เพียงน้อยนิด (dog's
chance) ที่จะรอดพ้นความตาย เป็นความรู้สึกของมนุษย์ธรรมดาทุกคนที่ไม่อยากตาย และ

อยากมีเวลาสักแฉับสักครั้ง เมื่อรู้ว่าจะต้องตาย

ในสภาวะที่มนุษย์ต้องเผชิญหน้ากับความตายไม่วันใดวันหนึ่งนี้ และทำให้มนุษย์ไม่มีความสุข มีแต่ความกังวลและหวาดกลัว รู้สึกว่าชีวิตอยู่อย่างไร้ความหมาย การรู้สึกได้ให้ชดเชยว่า มนุษย์เรากวอดรับสภาพของความตายว่าเป็นเรื่องธรรมดา เป็นกิจกรรมหนึ่งควบคู่กับการเกิด ยอมรับความจริงที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ยั่งยืนถาวรตลอดกาล และโลกก็มีสภาพเป็นเช่นนี้ เมื่อนั้น มนุษย์จะไม่หวาดกลัวความตายอีกต่อไป และมีชีวิตอยู่อย่างเป็นนายของตนเอง เป็นชีวิตที่ตน เล็ดลอดและไม่เสียใจในการเลือกดำเนินชีวิตนั้น

ในตอนจบของเรื่องเขาได้พบกับความสุข ความสงบอย่างแท้จริง และพ้นจากความทรมาน ทรมานนี้ ก็เมื่อเขาตระหนักถึงความเป็นไปของชีวิตที่แท้จริงว่า ความตายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และตระหนักว่าชีวิตที่ผ่านมาเขาได้เป็นผู้เลือกด้วยตนเอง และไม่เสียใจเลย

"I'd been right, I was still right, I was always right, I'd passed my life in a certain way, if I'd felt like it."

(The Stranger, 1946 : 151)

The Plague

ใน The Stranger การรู้สึกถึงความตายให้เมดิไซส์ในรูปของการละเมียดหมาย และถูกตัดสินประหารชีวิต เป็นความตายของบุคคลคนเดียวที่ถูกตัดจากสังคม เพราะไม่ยอมเล่นตามกติกา แต่ใน The Plague ความตายแฝงมาในรูปของโรคระบาด (plague) ซึ่งทำให้มนุษย์ทั้งตายเป็นจำนวนมาก การรู้สึกสภาพพจน์เกี่ยวกับความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน การพลัดพรากจากกัน และความน่ากลัว ซึ่งเกิดจากสภาพที่แท้จริงของความตาย ทำให้เรารู้สึกว่าชีวิตช่างปราศจากความหมายและไร้ค่า เมื่อเห็นเพื่อนร่วมโลกต้องล้มตายราวใบไม้ร่วง เป็นความตายที่ไร้เหตุผลและไม่คาดฝัน อย่างไรก็ตาม อเกส คิง (King, 1964 : 76) โลกเล่าอธิบายว่า

โรคระบาด (plague) ไม่ได้เป็นเพียงการนำลักษณะความรุนแรงทางธรรมชาติมาเป็นสัญลักษณ์ของความตายที่ตัวตนเท่านั้น แต่หมายถึงการกดขี่ (oppression) ของระบบการปกครองที่ทารุณ ซึ่งทำให้เกิดการรบร่ำฆ่าฟันและเป็นเหตุให้มนุษย์ล้มตาย ซึ่งเปรียบเทียบ

เสมือนตัวแทนของความตาย (agent of destruction)

ดังนั้น โรคระบาดจึงไม่ใช่สัญลักษณ์ของความตายที่ไร้เหตุผล (irrational) แต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นสัญลักษณ์ของการกดขี่ข่มเหง ซึ่งกามูสได้ประสมในระหว่างสงครามโลกครั้งที่เยอรมันเข้ายึดครองฝรั่งเศส และกามูสได้เขียนบทความในหนังสือชื่อ Actuelles

II หน้า ๑๑๓ ว่า

"I want to express by means of the plague, the suffocation from which we have all suffered, and the atmosphere of menace and exile in which we have lived. I want at the same time to extend this interpretation to the notion of existence only."

(Camus, 1950 : 113)

กามูสบรรยายความน่ากลัวของความตายไว้อย่างแจ่มชัด ความเจ็บปวดทรมานและความทุเรศทรมานของเหยื่อก่อนที่จะตาย โรคระบาดทำให้เกิดผีพวอง และแตกเป็นแผนมโนน้ำเหลืองและหนองไหล เป็นที่น่าเวทนา ความตายไม่ได้เล็ดลอดว่าเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ คนดีหรือคนชั่ว คนรวยหรือคนจน กามูสสะท้อนภาพที่มนุษย์เราเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ยอมไม่ตระหนักถึงสภาพของความตาย เหมือนชาวเมืองโออราน ที่ไม่อยากจะเชื่อว่าจะเกิดโรคระบาดขึ้นจริง แม้แต่ตัวแทนแพทย์ ริเอซเอง แม้ความตายจะย่างกรายเข้ามา คณะกรรมการเมืองซึ่งเป็นกลุ่มตัวแทนของข้าราชการประโยชน์ของชุมชน ก็ตั้งเคที่จะประกาศปิดเมืองด้วยเหตุผลสองประการ คือ เหตุผลของสังคม ก็ความวิตกกังวลเกี่ยวกับเศรษฐกิจของเมือง และเหตุผลของมนุษย์ คือความกลัวที่จะยอมรับความจริง เบี่ยงป้อนจนธรรมดา ว่าความตายมาถึงแล้ว

กามูสก็ให้เห็นความกลัวของมนุษย์เมื่อตกอยู่ในสภาพเผชิญหน้ากับความตายที่มากโดยไม่รู้ตัว แต่ในขณะที่เกี่ยวกับมนุษย์ก็เริ่มเห็นออกเห็นใจกันและรวมความทุกข์ยากเดียวกัน มนุษย์จะหยุดหาสิ่งเพื่อก่อกำเนิดและหยุดแสวงหาความสุขดังที่เคยปฏิบัติ อาจจะกล่าวได้ว่าความตายเป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้มนุษย์หันมาเห็นอกเห็นใจกัน เพราะจำเป็นต้องตกอยู่ในสภาพเดียวกัน แต่กามูสก็เห็นว่า มนุษย์ไม่ควรทอดอาลัยตายอยาก มนุษย์ควรเห็นใจกัน สามัคคีกันและรวมกัน

ต่อสู้ทันทันความตาย หรือโรคร้าย สำหรับริเอซ เขาเห็นว่า การต่อสู้เป็นการต่อสู้ที่ไม่มีวันจบสิ้น (never-ending defeat) เพราะเป็นการต่อสู้กับความตาย และในการต่อสู้ กาญสุได้ให้ตัวอย่างของคนที่เสียสละแม้ชีวิต เพื่อจัดความวุ่นวาย และช่วยเพื่อนมนุษย์ โดยไม่ยอมให้มีการเสียชีวิตอย่างมากมายเท่าที่เป็นอยู่ เป็นการหักค้อนนิสยใจจริง ไม่โคหวั่นผลประโยชน์ อย่างเช่น ริเอซ หรือทาร์ หรือ กรองค และคนอื่น ๆ แมวารีเอซจะอ้างว่าทำตามหน้าที่แพทย์ แต่การกระทำของเขาที่แสดงออกเป็นการเสียสละเกินกว่าหน้าที่ตามเหตุผลที่เขาอ้าง

ใน The Plague จะเห็นข้อความหรือคำพูดของตัวละครบางตัวที่สะท้อนให้เห็นว่า กาญสุยอมรับว่าความตายคือส่วนหนึ่งของชีวิต ดังที่ตัวละครคนไขวราที่เป็นโรคติดต่อกับริเอซว่า

"But what does that mean - 'plague' ? Just life, no more than that."

(The Plague, 1947 : 250)

เพราะกาญสุไม่เห็นว่า การยอมแพ้ และมีชีวิตอย่างสิ้นเชิงจะวุ่นอะไรให้ดีขึ้น เป็นการทำให้ชีวิตมีความทุกข์และความกระวนกระวาย การยอมรับความตายช่วยให้จิตใจสงบ และมีความสุขได้ และการต่อสู้จะได้ความหวังซึ่งทำให้ชีวิตมีความหมายขึ้นมา ในบทความเรื่อง The Myth of Sisyphus หน้า ๕๔ ว่า

"The contrary of suicide, in fact, is the man condemned to death. That revolt gives life its value."

(Camus, 1943 : 54)

มนุษย์พิชิตตัวเอง คือคนที่ยอมรับความตายมานานแล้ว แต่คนที่ยอมรับว่า ชีวิตมีค่า คือ นักโทษประหารที่ขัดขวางการต่อสู้กับความตาย แมวารีเอซจะไม่ผิดก็ตาม กาญสุเปรียบเทียบกับแนวความคิดต่อต้านความตายที่ไร้เหตุผลและหลีกเลี่ยงไม่ได้กับการกระทำของซิเซอพัส (Sisyphus) ผู้ที่จะไม่ยอมแพ้กับการกลืนหินขึ้นภูเขา เหมือนกับริเอซพยายามขจัดโรคร้าย ทั้งคู่ต่างก็รู้ดีว่า

เป็นการต่อสู้ที่ไม่มีวันสิ้นสุด แต่การทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทนในบั้นปลายเป็นการช่วยให้ชีวิตปราศจากความเจ็บปวด และพ้นจากความตาย เป็นการหาความหมายให้ชีวิตโดยมีความสุขกับการต่อสู้ในขณะนี้ เพื่อให้ชีวิตมีความหมายแก่การดำรงอยู่ท่ามกลางสภาพของความไร้สาระ และปราศจากความหมายของโลก (absurd) เพียงเพื่อจะพิสูจน์ว่าตนมีพลังแข็งแกร่งกว่าความตาย

"I see that man going back down with a heavy yet measured step towards the torment of which he will never know the end. At each of those torments when he leaves the heights and gradually sinks towards the lairs of the gods, he is superior to his fate."

(Camus, 1943 : 108 - 109)

ด้วยเหตุนี้ ริเอซจึงไม่เห็นเหตุผลที่จะต้องเลิกการต่อสู้กับโรคร้าย เพราะถ้าเลิกเสียก็ยิ่งจะทำให้หมดความหวัง เหลือแต่ความทรมานอันจะทำให้ไม่คุ้มที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป

"But it's no reason for giving up the struggle."

(The Plague, 1947 : 108)

แซจี้ คูปรอฟสกี (Doubrovsky, 1960 : 45) กล่าวสรุปถึงกามูสไว้ในบทความชื่อ The Ethics of Albert Camus หลังจากกามูสถึงแก่กรรมว่า

"He rediscovers the values of life and happiness lost in the tumult and terrors of our age."

กามูสได้ยกย่องเมืองโอโรานเป็นตัวอย่างของการมีชีวิตอยู่อย่างรู้ชะตากรรมของตนเอง แต่ก็ไม่ยอมท้อหรือปล่อยชีวิตให้สิ้นหวัง เขาเสนอแนะให้ทุกคนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดและความสงบสุขในมนุษยชน ต่อต้านการปกครองที่กดขี่ (oppression) ซึ่งเป็นเหตุให้มนุษยชนหลายคนต้องตาย โดยการเสียสละและสามัคคี ไม่ใช่ความแค้นแค้นหรือการไม่แยแสต่อเพื่อนมนุษย์ อย่างที่รอมแบรทกล่าวแก่คำพูดของริเอซ ที่ว่าการแสวงหาความสุขไม่ใช่สิ่งที่น่าอาย เท่ากับการอยู่โดยมีความสุขแต่เพียงคนเดียว ในความทุกข์ทรมานของคนอื่น

"... but there may be shame in being happy all alone."

(The Plague, 1947 : 170)

The Fall

ความกึกก้องเกี่ยวกับความตายใน The Fall ไม่เด่นชัดเท่า The Plague หรือ The Stranger กาฐมูสได้เปรียบเทียบลักษณะความตายก่อนข้างกลุ่มเครือ โดยใช้สัญลักษณ์เป็นแม่น้ำและมหาสมุทรซึ่งลึกดำ มีคและเยือกเย็น ถอดกลืนชีวิตผู้ที่ตกลงไป กาฐมูสได้ให้ภาพพจน์ของสายน้ำที่ไหลหล่อเลี้ยงไปทั่วโลก เหมือนความตายที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่ง และเมื่อความองชได้เผชิญหน้ากับความตายเป็นครั้งแรก เมื่อเขารู้สึกหาวกถัว ไม่สามารถบังคับตนเองให้กระโดดลงไปช่วยหญิงผู้เคราะห์ร้ายได้ เพราะไม่กล้าเสี่ยงกระโดดลงไป เขาตระหนักว่าชีวิตที่ผ่านมาเป็นเรื่องหลอกลวงทั้งสิ้น เป็นชีวิตที่เขาหลอตัวเองว่ามีความสุขพร้อมด้วยชื่อเสียงเกียรติยศ เงินทอง และมิตรสหาย แก่ความตายทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างกลายเป็นเรื่องน่าหัวเราะและไร้ความหมาย ชีวิตปราศจากหลักประกันและไม่ยั่งยืน จริงอยู่เราอาจจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับความตายไปได้ เพราะคนที่ตายแล้วเท่านั้นที่จะมีประสบการณ์เช่นนั้นได้

".... in reality there is no experience of death. Here, it is possible to speak of the experience of others' death."

(Camus, 1943 : 21)

แต่ความตายของผู้คนเป็นเพียงภาพบิดเบือนความจริง เป็นภาพมายา ไม่ใช่ประสบการณ์ที่แท้จริงของความตายจนกว่าเราจะได้ประสบกับความตายด้วยตนเอง

"It is a substitute, an illusion, and it never quite convinces us. That melancholy convention cannot be persuasive."

(Camus, 1943 : 21)

กาฐมูสเห็นด้วยกับความจริงที่ว่า ไม่มีอะไรในโลกจะกระตุ้นให้มนุษย์อยากมีชีวิตได้มากเท่าความตาย เขาเขาระหยาบมนุษย์ว่า ความตายเป็นสิ่งเดียวที่แน่นอน แต่มนุษย์กลับหลงใหลมันและกลับไปยึดถือเอาสิ่งอื่นที่ไม่แน่นอนแทน เช่น ความมั่งคั่งเสียง มิตรสหาย หรือความรัก เป็น

ตน นอกจากนั้นคนที่หายไปแล้วกลับได้รับการยกย่องซึ่งไม่เคยได้รับในขณะมีชีวิตอยู่ ญาติที่เพิ่งจากไปกลายเป็นญาติสนิทที่รักมากที่สุด และเพื่อนที่ตายกลายเป็นเพื่อนแท้ นั้นเพราะเขาเหล่านั้นไม่มีโอกาสได้กลับมาทักทาย หรือทำความไม่พอใจให้เราได้อีกต่อไป และเราก็คงหาการสรรเสริญคงเป็นการจกเชยในการที่เขาต้องประสบกับชะตากรรม ซึ่งสักวันหนึ่งก็คงถึงตาเราบ้าง

"How we admire those of our teachers who have ceased to speak, their mouths filled with earth ?"

(The Fall, 1956 : 26)

ความองศาหวาดกลัวต่อความตาย โดยลืมไปว่าตนเองก็เป็นผู้หนึ่งที่เคยหิบบิ้นความตายให้ผู้อื่นมาแล้ว เมื่อเขามองย้อนกลับไปในอดีตก็พบว่า สมัยเป็นผู้พิพากษาเขาได้สั่งประหารชีวิตนักโทษไปจำนวนไม่น้อย เขาคำรงชีวิตอยู่โดยด้วยการสั่งประหารชีวิตของผู้อื่น เช่นเดียวกับมนุษย์ทั้งหลายที่เป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติด้วยกันทั้งกาย กามูสเปรียบเทียบผู้พิพากษาเหมือนฝูงตั๊กแตนที่นำความพินาศมาสู่มนุษยชน

"It can't be denied that, for the moment at least, we have to have judges, don't we ? I accepted the fact not because I saw it, but rather as I accepted locusts."

(The Fall, 1956 : 16)

บุคคลหลายอาชีพที่กามูสเห็นว่าเป็นคนเลวทำไ้มนุษยชน ๑ ตาม โดยคิดว่าคนทำหน้าที่นั้นมีเกียรติหรือทำสิ่งที่ถูกต้อง เช่น นักปกครองระบอบเผด็จการหรือทหารราชซึ่งชอบแต่ไว้กำลังหรืออำนาจ ตำรวจที่ก่อได้จับคนด้วยกัน และผู้พิพากษาที่คอยจับผิดผู้อื่น เป็นต้น ใน The Stranger เราได้เห็นความอยู่กึ่งธรรมของกาด และการลงโทษประหารมนุษย์ผู้หนึ่งด้วยอคติในการกระทำบางอย่างที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม และใน The Plague ผู้พิพากษาโอธอง (Othon) ผู้กลับใจมาช่วยเพื่อนมนุษย์ที่ถูกโรคระบาดคุกคาม หลังจากบุตรชายเสียชีวิต ส่วนทหารถูกกลายมาเป็นนักปฏิรูปสังคมและนักสันตินิยม (pacifist) ก็เพราะเสื้เพื่อน

ไวเมื่อได้เห็นคำซึ่งเป็นผู้พิพากษาคดีประหารชีวิตนักโทษคนหนึ่ง

กามุสไปขอประวัติการรุนแรงใด ๆ ทั้งสิ้น การฆ่ากันนั้นว่าไม่ควรอย่างยิ่ง เขามี
ความเห็นว่ แม่แตระเบญจก็เป็นสาเหตุให้ทารกยิวเป็นจำนวนมากต้องถูกทหารโรมันฆาต

"There are always reasons for killing a man. On the contrary, it is impossible to justify his living. But, besides the reasons that have been very well explained to us for the past two thousand years, there was a major one for that terrible agony, and I don't know why it has been so carefully hidden.... He (Christ) was at the source, after all; he must have heard of a certain slaughter of the innocents. The children of Judea massacred while his parents were taking him to a safe place - why did they die if not because of him ?"

(The Fall, 1956 : 83)

ใน The Fall กามุสว่าสภาพของความหมายโดยไข่มุกและดอกไม้เป็นสัญลักษณ์

"...flowers from the old - woman pedlar though I knew she stole them from the Montparnasse cemetery... to go as far as the cemetery and strew flowers on a coffin"

(The Fall, 1956 : 18, 28)

ดอกไม้ให้ความรู้สึกของความเจ็บปวด วังเวง และหลุมศพ ส่วนหมอกซึ่งปกคลุมอัมสเตอร์ดัม เปรียบเหมือนหมอกในนรก (limbo) ซึ่งบังคับให้มองสิ่งต่าง ๆ บิดเบือนไปจากความจริง มองดูคล้ายความฝัน คำหลอนซึ่งเกิดขึ้นมากมายหลายสาย เปรียบเสมือนวงกลม (circles) ในนรกของนวนิยายของดังเต (Dante) และหงส์สีขาวที่ลอยฟ่องอยู่เจียบ ๆ ท่ามกลางหมอกควัน เป็นสัญลักษณ์ของวิญญาณที่ลอยไปสู่ปรโลก ในตำนานเรื่อง Lohengrins

"The smell of dead leaves soaking in the canal, and the funeral scent rising from the barges loaded with flowers... Amsterdam's concentric canals resemble the circles of hell ? The middle-class hell, of course, people with bad dreams. And night and day that dream is people with Lohengrins like these, dreamily riding their black bicycles with high handle - bars, funeral swans constantly drifting throughout the whole country, around the sea, along the canals."

(The Fall, 1956 : 12 - 13)

กามุสเข้าใจการกระทำของมนุษย์บางคนดี เมื่อเห็นว่าชีวิตไร้ความหมาย มนุษย์บางคนก็หันไปสู่ความต่ำช้าเลวทราม บางคนกระทำไปเพียงเพื่อประหลาดชีวิต คนบางคนเมื่อเห็นสภาพของชีวิตเป็นอย่างไร ก็หมดความอดทนที่จะพยายามทำดี เพราะคิดว่าไม่ว่าก็ต้องตายอยู่ดี เพื่อนคนหนึ่งของกามุสเองซึ่งใจว่าจะอดทนหรือ พอเริ่มทนไม่ได้ก็สั่นไหว เกิดอาการในหนังสือพิมพ์ว่ามีการทดลองระเบิดไฮโดรเจน ที่ริมคลองเซารานชาบูหรือที่นั่น แต่คนบางคนนั้นไม่ยอมรับความจริง ประพฤติปฏิบัติราวกับจะมีชีวิตอยู่สักร้อยปีขึ้นไป สะสมแต่ทรัพย์สินสมบัติ แสวงหาชื่อเสียง และพยายามจะเป็นผู้พิทักษ์เขาที่สูงที่สุดบาง หรือขับรถเร็วที่สุดในโลกบาง พอคิดถึงหวังจากสิ่งเหล่านี้ ก็เบื่อกันเป็นรอนและพรวดเสียใจแทบเป็นมา คล้ายกับคนหลงทางไปชั่วขณะ และไม่รู้ว่าจะไรคือทางที่ถูกของที่ควร จะดำเนินชีวิต เมื่อตระหนักในความมีอยู่ของความตาย (the existence of mortality)

"One plays at being immortal and after a few weeks one doesn't even know whether or not one can hang on till the next day."

(The Fall, 1956 : 77)

ความตายดูจะเป็นสิ่งเกี่ยวที่กระตุ้นให้คนอยากมีชีวิตอยู่ กามุสเองพยายามนำตนเองไปใกล้ความตาย หนีจากปารีสไปอยู่ในบารซาเยลที่กรุงอัมสเตอร์ดัม ถูกลูกกลืนกินจนสิ้นคำและ

พวกนอกกฎหมายซึ่งไม่มีศีลธรรมและทำให้อำนาจใจ กามุสให้ทัศนะของการมีปฏิกิริยาต่อ ความตายอย่างเงิบ ๆ (passive reaction) คือไม่ก่อกวนรุนแรงหรือฆ่าใคร แต่ ดึงโทษตัวเองและพยายามให้เคยชินกับสภาพความตาย ในชีวิตจริงกามุสก็ต้องทนทุกข์ทรมาน จากโรคภัยโรคปอด และเกือบตายถึงสองครั้ง (จากเอกสารประกอบคำบรรยายวิชาปรัชญา ตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ดังนั้นเขาจึงให้กลาของชปลอยตัวให้ ตกต่ำและไม่สนใจต่อสุขภาพของตนเท่าที่ควร เมื่อมนุษย์เห็นความตายไม่ได้ เขาจึงหันไปหาพระเจ้า เป็นที่พึ่ง หวังว่าจะได้ไปอยู่กับพระเจ้าบนสวรรค์ เพื่อให้ภาพพจน์ของความตายน่ากลัว น้อยลง จึงที่กามุสเขียนถึงหลักการของเคียแกอวาร์ตเกี่ยวกับศาสนาครีส์ตในเรื่องความตาย ว่า

"But for the Christian death is certainly not the end of everything and it implies infinitely more hope than life implies for us, ..."

(Camus, 1943 : 41)

กลาของชเองก็กลัวความตายเช่นเดียวกับมนุษย์ทั่วไป แม้ว่าจะยอมรับความตายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต กวียเซตุนั้น กลาของชจึงหวงหนีถึง เหตุการณ์ในคืนนั้น บนสะพานในกรุง ปารีส ถ้ามีโอกาสแก้ตัวอีกครั้ง เขาก็ยังไม่แน่ใจ จะยอมเสี่ยงกระโดดลงไปช่วยหรือไม่

"O young woman, throw yourself into the water again so that I may a second time have the chance of saving both of us ! a second time, ch, what a risky suggestion ! The water's so cold ! But let's not worry ! It's too late now. It'll always be too late. Fortunately."

(The Fall, 1956 : 108)

กามุสยอมรับความตายในแง่ที่ว่า เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และเกิดขึ้นกับมนุษย์โดยไม่ รู้ตัวล่วงหน้า ความตายทำให้มนุษย์หวาดกลัวและเป็นทุกข์ ทำให้ชีวิตไร้ค่าและปราศจากความหมาย เพราะไม่ว่าจะทำอะไรหรือไม่ทำอะไรก็ไร้ค่าเท่ากัน ในเมื่อตายไปแล้ว ทุกสิ่งก็เปล่า

ประโยชน์และไร้ความหมาย แต่แทนที่มนุษย์จะปลดปล่อยจิตลงลอยปราศจากทุกมุ่งหมาย กาญจนา
กลับเน้นการต่อสู้หรือการประท้วง โดยยอมรับความจริงที่ว่าความตายเป็นสิ่งเดียวที่แน่นอนไม่
เปลี่ยนแปลง และอยู่อย่างผู้รู้ชะตากรรมของตนเป็นอย่างดี โดยไม่รู้สึกหวาดกลัวหรือสิ้นหวัง
กาญจนาใส่ใจเกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย แม้ว่าจะเป็นทางออกอย่างหนึ่งสำหรับมนุษย์ที่ไม่อยากมีชีวิต
อยู่อย่างหวาดกลัว และทุกข์ทรมานต่อไป แต่กาญจนาเห็นว่าเป็นการกระทำของคนฉลาดและพ่าย
แพ้ต่อชีวิต เป็นลักษณะของผู้ที่ไม่เข้มแข็งและอ่อนแอเกินไป

กาญจนาให้ชีวิตเป็นสัญลักษณ์ของวีรบุรุษของเขา ซึ่งเป็นวีรบุรุษที่ไม่หวังอะไร นอก
จากการไม่ยอมแพ้ เมื่อโชคมีลักษณะบางอย่างคล้ายชีวิต เมื่อในตอนท้ายของเรื่อง เขา
ยอมรับความตายหรือชะตากรรมของตน แต่ไม่ยอมให้สิทธิเสรีภาพในการที่จะเป็นตัวของเขาเอง
ถูกรีดรอนโดยสังคม เขายืนหยัดเพื่อสิทธิเสรีภาพของตน และไม่หวาดหวั่นต่อวาระสุดท้าย ซึ่ง
เขาตระหนักดีว่า เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

มนุษย์บางคนไม่อาจยอมรับความตายได้อย่างแท้จริง เช่น คลานองซ์ แต่อย่างน้อยก็
ยอมสละสภาพที่มีความกลัว ไม่พยายามหลอกตนเองว่าความตายนั้นไม่มีตัวตน และไม่พยายาม
ที่จะมีชีวิตร่วมกับคนที่ไม่มีตัวตนหรือเป็นอมตะ กาญจนาคิดว่าอย่างน้อยมนุษย์เราก็กังไม่วายที่จะ
สละสภาพความรู้สึกของตน แม้ว่าจะไม่อาจยอมรับความตายได้อย่างแท้จริง

๒. ความทรนทรมานอันมีสาเหตุจากสภาพสังคม ซึ่งทำลายความเป็นปัจเจกชนของมนุษย์ (The Depersonalizing Effect of Society)

พินิจ รัตนกุล (พินิจ รัตนกุล, ๒๕๑๓ : ๑๕) กล่าวว่า สังคมของมนุษย์ในแง่รวม
(as a whole) ทั้ง ๆ ที่สังคมเองก็ประกอบด้วยมนุษย์แต่ละคนซึ่งแตกต่างกันทางร่างกาย
เชื้อชาติ และความรู้สึกนึกคิด สังคมไม่ยินยอมให้มนุษย์เป็นตัวของตัวเอง ไม่ยอมให้มนุษย์ใจ
เสรีภาพเลือกตัดสินใจตามที่เขาคองการ แต่สังคมได้ตั้งมา เรการหรือกฎเกณฑ์ให้มนุษย์ทุกคน
ได้ปฏิบัติตามอย่างเดียวกัน ซึ่งทำให้มนุษย์อดคิดและปราศจากความสุข เปรียบเหมือนนักโทษ
ที่ขาดอิสรภาพ

กาญจนาเห็นว่าสังคมทำลายมนุษย์เพียงเพราะฉะนั้นไม่ยอมทำสิ่งที่สังคมนิยมหรือเห็นว่า
เข่น เมื่อโชดต ถูกประหารชีวิตเพราะปฏิเสธว่า การฆ่าเป็นบาป และไม่แสดงอาการเกรง

โทกเมื่อมารดาตายตามที่สังคมต้องการ โอเบรียน (O'Brien, 1970:20) ให้ความเห็นว่า ตัวละครเรื่อง The Stranger ทองกายเพราะไม่ยอมเล่นตามกติกา ด้วยเหตุนี้เขาจึงกลายเป็นคนนอก เขาถูกประณามว่าทำดาวยกแกล้งและศีลธรรมของสังคม อันมีผลให้สังคมสั่นคลอน ไม่มั่นคง (lose its stability)

แมแต่เมอโซลก็ยังมีความรู้สึกเหมือนผู้ต้องหาและต้องคอยแก้ตัวอยู่ต่อไป

"I was just going to explain to her that it wasn't my fault, but I checked myself, as I remembered having said the same thing to my employer, and realizing then it sounded foolish."

(The Stranger, 1946 : 24)

สังคมทำหน้าที่ควบคุมมนุษย์ให้อยู่ในกรอบของกฎเกณฑ์ ซึ่ง อเกล คิง (King, 1964 : 24) อธิบายว่า เป็นกฎเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติมาตามบรรพบุรุษ และปฏิบัติตามจะต้องถูกบังคับให้ปฏิบัติตามความรู้สึกคัดค้านของตน มิฉะนั้นก็ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ล่อแหลม ดังที่เมอโซลรู้สึก เพราะบุคคลต่าง ๆ คอยตัดสินความผิดของเขา

"For a moment I had an absurd impression that they had come to sit in judgement on me."

(The Stranger, 1946 : 11)

การอธิบายถึงลักษณะของสังคมซึ่งมีกฎเกณฑ์ของปัมปี (Champigny, 1959 : 125) เรียกว่าเป็นกฎเกณฑ์จอมปลอม (pseudo-ethics) เพราะผู้คนในสังคมนี้ถือเพียงเพื่อให้เป็นที่ยกย่องและเป็นที่ยอมรับ โดยที่มิได้ยึดถือหรือเห็นชอบด้วย ทำให้คนในสังคมกลายเป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก ไม่มีความจริงใจ เพราะยึดถือคุณค่าที่จอมปลอมโดยจำใจ ศาสนาก็เป็นส่วนหนึ่งของกฎเกณฑ์จอมปลอมนี้ จะเห็นว่าเมอโซลปฏิบัติต่อพระและโคจรเมื่อพระพยายามจะให้เขาสารภาพบาป รวากับตัวพระองค์เองบริสุทธิ์บุคคลมองจากบาปทั้งปวง เมอโซลรู้สึกว่า เป็นการแสร้งและไม่จริงใจ เมอโซลกล่าวถึงพระว่า

"... thousands of millions of privileged people like him called themselves my brothers."

(*The Stranger*, 1946 : 152)

การแสวงหาให้สังคมปลดปล่อยมนุษย์ให้เป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องเข้ากรอบของกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งมีรากฐานมาจากศีลธรรมของศาสนา อันเป็นเรื่องไร้เหตุผล ในเมื่อพระเจ้าก็ไม่มีใคร และมีหรือไม่ว่า มนุษย์ก็ยังไม่อาจรู้ได้ แต่มนุษย์มีแต่พยายามสร้างภาพพจน์ของตนเพื่อให้พระเจ้าพอใจ โดยไม่ยอมรับภาพพจน์ที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความแน่นอน และควรจะเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ซึ่งกามูสเขียนไว้ในบทความ *Carnets* ว่า

"The idea that is made up about him is preferred to the man himself. He dies, alone in being conscious of his truth. Vanity of this consolation. (religion)"

(Camus, 1962 : 42)

เมื่อเนอโซลต์ไม่ต้องการสารภาพบาป เพราะไม่ต้องการให้พระมาเสริม ทำเขินอกเขินใจ เขาได้ละเมิดกติกาของสังคม และกลายเป็นสัตว์ประหลาดหรือคนนอกที่สังคมจำต้องกำจัด เขาจึงต้องตาย โดยมีข้อปลอบใจเพียงข้อเดียวที่ว่า เขาได้ประจักษ์ความสัตย์จริงของชีวิตแล้ว

The Plague

นวนิยายเรื่องนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงให้เห็นความกตัญญูของสังคมในรูปของโรคระบาด โรคระบาดเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองที่กดขี่ทารุณ การทำลายกลุ่มหนึ่งในสังคมให้มาตรการรุนแรงและถึงกับฆ่ามนุษย์ด้วยกัน เพื่อรักษาความมั่นคงของตน โดยอ้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ บังคับ แท้จริงก็เป็นการแสวงหาอำนาจและความพอใจของตน

กามูสชี้ให้เห็นว่าสังคมที่แท้คือมนุษย์นั่นเอง แต่มนุษย์มักจัดตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดยอ้างว่าเพื่อการอยู่ร่วมกันโดยสันติ แต่สงคราม การกดขี่ หรือการฆ่ากันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้เข้าใจได้ว่าการแสวงหาการชี้นำมนุษย์เรามีลักษณะบางอย่าง หรือสัญชาตญาณในการ

ทำลาย เชนเดียวกับสัตว์ชนิดอื่น หรืออาจจะมากกว่า เพราะบางกรณั้มนุษย์ก็ฆ่ากันเองเพื่อความสนุกและความพอใจเท่านั้น ด้วยเหตุนี้นักกาพย์จึงได้แนะวิธีที่จะอยู่กันอย่างมีความสุข นั่นคือการเสียสละ และการร่วมมือกันต่อสู้เพื่อสิ่งที่ถูกต้องและขัดกับอันร้ายแรงที่เป็นสาเหตุให้มนุษยของกาย อย่างเช่นโรคระบาดในเมืองโอราน เป็นต้น

กาพย์แบ่งลักษณะสังคมออกเป็นกลุ่มย่อย คือ ฝ่ายโลก (secular) และทางศาสนา (religious) ใน The Plague ฝ่ายทางโลกได้แก่ คณะกรรมการเมืองและสุขาภิบาลเมือง ฝ่ายทางศาสนา คือ บาทหลวงพานเนลลูซ (Paneloux) ทั้งสองฝ่ายต่างรักษาผลประโยชน์ของตน โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของชาวเมือง คณะกรรมการเมืองไปยากประกาศปิดเมืองเพราะกลัวเสียผลประโยชน์รายได้อของเมือง ฝ่ายทางศาสนาก็พยายามรักงูให้ประชาชนเชื่อว่าป็นอำนาจของพระเจ้า เพื่อลงโทษมนุษย์ที่บาปหนา และไม่มีทางใดที่จะยับยั้งได้นอกจากสวดภาวนาและถวิลใจสำนึกในบาป (repent)

กาพย์มีความคิดว่าทั้งสองฝ่ายนี้เป็นตัวแทนของสังคม มุ่งรักษาเสถียรภาพของตนโดยไม่เห็นความเดือดร้อนของมนุษย์ ริเอซชทายทอดความรู้สึกของเขาในการคัดค้านการกระทำของฝ่ายบาทเมืองว่า

"It's not a question of painting too black a picture. It's a question of taking precautions. My point is that we should not act as if there were no likelihood that half the population wouldn't be wiped out; for then it would be."
(The Plague, 1947 : 46)

และนักเสกคำเทศนาของพานเนลลูซที่ว่าโรคระบาดเป็นเรื่องการลงโทษของพระเจ้าว่าเป็นเรื่องไร้เหตุผล เกินกว่าจะเชื่อได้ เพราะแม้แต่บุตรวิสุทธหรือเด็กก็ตองถูกลงโทษด้วย

"No, Father. I've a very different idea of love. And until my dying day I shall refuse to love a scheme of things in which children are put to torture."

(The Plague, 1947 : 178)

ในนวนิยายเรื่อง The Plague นี้ กาญจนาได้แสดงทัศนคติของตนต่อตัวแทนสถาบันทางสังคมอีกพวกหนึ่ง ซึ่งคอยจับผิดผู้ละเมิดกฎของสังคม นั่นคือ ตำรวจ และผู้พิพากษา เช่นเดียวกับในเรื่อง The Stranger และ The Fall กาญจนาที่ขณะตอนบุคคลเหล่านี้ในทางลบ เขาเปรียบผู้พิพากษาว่าเหมือนตุ๊กแตน ไปที่ใดก็กัดกินย่อยยับไม่เหลือซาก และใน The Plague ฌอนอย่างผู้พิพากษาโอของ (Othon) ก็ถูกประณามเช่นกัน โรคระบาดได้คร่าชีวิตบุตรชายคนเดียวของเขา และทำให้เขาใคร่สึกและเขาใจสภาพชีวิตที่แท้จริง และกลับมาช่วยริเออชในที่สุด

ระบบค่านิยมและกฎต่าง ๆ ของสังคม บางครั้งทำให้มนุษย์บางคนได้รับความกดดันอย่างมากจนต้องทำสิ่งที่ตนไม่ปรารถนาจะทำ เพื่อที่จะได้รวมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เจนคอตตาร์ด (Cottard) ตัวละครที่กาญจนาต้องการจะให้เป็นตัวอย่างของเหยื่อที่ถูกสังคมคอยไล่จับมาลงโทษ คอตตาร์ดต่างจากเมอโซลตตรงที่เขาไม่ต้องการจะถูกตัดขาดจากสังคม ในขณะที่เมอโซลตทนรับการหลุมพรางจากสังคม ถึงกับต้องการให้มีผู้คนมาเฝ้าส่องอาการผิดปกติในวันประหารของตน กาญจนาให้เห็นว่าคอตตาร์ดรู้สึกว่ามีความสุขและดีใจเพียงใดเมื่อเกิดโรคระบาด ไม่ใช่เพราะเขาสนุกและต้องการเห็นคนอื่นทุกข์ทรมาน แต่เพราะตำรวจเลิกถามหาเขา และทุกคนหันมาพึ่งพากัน คอตตาร์ดรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นที่ต้องการและไม่ต้องการคอยหลบซ่อน

แต่เมื่อสถานการณ์คลี่คลายสู่ปกติ สังคมเริ่มออกโรงแสดงบทบาทของตนอีกครั้ง เมื่อคอตตาร์ดเกิดอาการคลั่งอาละวาดยิงสุนัขนายไปตัวหนึ่ง เขาถูกตำรวจล้อมและจับไปขัง กาญจนาถือว่า ความผิดของคอตตาร์ดมีเพียงฆาตกรรมตายไปตัวเดียว เพราะความผิดปกติทางอาชญากรรม ซึ่งได้รับความกดดันจากสังคม สังคมบีบบังคับโดยพยายามตัดเขาออกและเขากลับที่จะเป็นคนนอกของสังคม ซึ่งตรงข้ามกับเมอโซลต ถึงนั้นทราฐซึ่งเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของคอตตาร์ดมาตลอด จึงบอกริเออชว่า เขาเข้าใจคอตตาร์ดและการกระทำของบุคคลประเภทนี้

"His only real crime is that of having in his heart approved of something that killed off men, women, and children

(plague). I can understand the rest, but for that I am obliged to pardon him."

(The Plague, 1947 : 247)

เมื่อมนุษย์ถูกกำหนดให้รวมมาตีในการทำลายซึ่งกันและกัน อย่างที่กามูสเน้นให้เห็น ในเมื่อความอาทิตย์กษัตริย์ให้เมื่อโชดที่ยังรออาหรับถึงสิ้นดี และใน The Plague เมื่อทหาร กลางกับริเอชวา มนุษย์ทุกคนต่างมีเชื้อโรคร้ายในการทำลายอยู่ในตัวด้วยกันทุกคน สังคมของ มนุษย์จึงต้องมีแนวโน้มไปในด้านใดความรุนแรง รักษากฎเกณฑ์ของตนอย่างเคร่งครัด และถ้า ผู้ใดละเมิดก็จะต้องถูกกำจัด สังคมไม่ยอมให้มนุษย์มีเสรีภาพโดยสมบูรณ์ ทำลายคุณค่าของความเป็น มนุษย์ และลดคนมนุษย์ลงเป็นเพียงส่วนประกอบของสังคม

The Fall

นวนิยายเรื่อง The Fall เป็นการประจักษ์ประจักษ์สังคม ซึ่งกามูสอาศัยสังคมผู้ดีหรือ หาราของปารีสเป็นตัวแทนสังคมทั่วไปตามเมืองใหญ่ ซึ่งรับเอาชนบทชนชั้นนิยม และระเบียบทาง สังคมไว้อย่างเด่นชัด กามูสเปรียบเทียบสังคมว่าเป็นตัวทำลายความเป็นมนุษย์ ไม่ให้โอกาส มนุษย์เป็นตัวของเขาเอง คลานองคร่าพันถึงลักษณะของสังคมว่า

"You have heard, of course, of those tiny fish in the rivers of Brazil that attack the unwary swimmer by thousands and with swift little nibbles clean him up in a few minutes, leaving only an immaculate skeleton ? Well, that's what their organization is. Here's a job, a family, an organized leisure; a good clean life. And the teeth attack the flesh, right down to the bone."

(The Fall, 1956 : 8)

เรามองเห็นภาพพจน์ของสังคม ที่จัดแบ่งชีวิตมนุษย์เป็นระเบียบ จัดหางาน ครอบครัว หรือแม้แต่เวลาว่างเพื่อพักผ่อน เป็นระบบที่ประสานกันบางอย่างมีระเบียบ (organization) แต่

แล้วสิ่งนั้นก็ค่อย ๆ กัดกินความรู้สึกลึกซึ้งและสิ่งที่ประกอบเป็นมนุษย์ เช่น ความต้องการส่วนตัว ความกึกกั่น การตัดสินใจด้วยตนเอง ลงกายมนุษย์ก็เหลือแต่เพียงโครงร่างหรือซากที่เป็นมนุษย์ แยกภายในว่างเปล่าปราศจากเสรีภาพ และความเป็นตัวของตัวเอง หรือความเป็นปัจเจกภาพ (individualism)

กามุสให้ความเห็นว่า กฎเกณฑ์ของสังคมทำให้มนุษย์กลายเป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก ทำสิ่งที่ขัดต่อความรู้สึกของตน เพื่อให้สังคมยกย่อง สังคมจึงกลายเป็นสังคมหลอกลวง สวมหน้ากากเขาหาหัน เปรียบเสมือนคนสองหน้า

"My reflection was smiling in the mirror, but it seemed to me that my smile was double."

(The Fall, 1956 : 31)

กามุสอธิบายว่า มนุษย์ทำความดี บางครั้งไม่ใช่เพราะรู้สึกอยากทำ แต่เป็นเพราะต้องการใหญ่ไถ่ของสรรเสริญ ดังนั้นเราจึงนิยมทำความดีกันในที่ชุมชน เป็นการทำดีเอาหน้า กลามองตนเองก็ยอมรับว่า เขาเคยปฏิบัติเช่นนั้นมาก่อน

"Whenever I left a blind man on the pavement to which I had convoyed him, I used to touch my hat to him. Obviously the hat - touching wasn't intended for him since he couldn't see it. To whom was it addressed ? To the public."

(The Plague, 1956 : 37)

นอกจากนี้ สังคมยังทำให้คุณค่าของมิตรภาพ ความรัก และการแต่งงานถูกบิดเบือน เราจะมีมิตรสหายมากมายทราบเท่าที่ทำงานสูง มีเงินมาก และทำสิ่งที่สังคมยกย่องว่าดี เหมาะสม แต่เมื่อเรายากจนลงหรือตกต่ำลง มิตรสหายก็จะค่อย ๆ หายหน้าไปจนหมด ความรักก็เช่นกัน ถูกมัดไว้ด้วยกฎหมายของการสมรสและพิธีการซึ่งสังคมยอมรับและคิดว่าเป็นการรับประกันการอยู่ร่วมกันของหญิงและชาย ซึ่งความจริงแล้ว กามุสเห็นว่า เป็นเรื่องไร้สาระและทำให้มนุษย์ขาดความสุข

"For the same reasons adolescents lose their metaphysical unrest with their first mistress; and certain marriages, which are merely formalized debauches, become the monotonous hearses of daring and invention. Yes, cher ami, bourgeois marriage has put our country into slippers and will soon lead it to the gates of death."

(The Fall, 1956 : 78)

บางกรั้งมนุษย์ชายหญิงคู่ใด เกิดความเบื่อหน่ายและไม่อยากร่วมชีวิตกันต่อไป แตกมีอาจทำได้ เพราะการแต่งงานซึ่งผูกพันและทำให้เขาขาดเสรีภาพในการตัดสินใจ การหย่าร้างที่ตามมาทำให้ยุ่งยากและสังขารรังเกียจ คู่สมรสที่หย่ากันมักถูกมองในลักษณะเหยียดหยาม เป็นความฉวมเหลว โดยหาได้นักว่ามนุษย์เราเป็นส่วนประกอบที่มเล็ดเนื้อ มีชีวิตจิตใจ และความรู้สึกของตัวเอง ไม่มีกฎเกณฑ์ของผู้อื่นอยู่ใ้มาบงการให้มนุษย์คิดอย่างนั้นอย่างนี้ หรือความรู้สึกแบบนั้นแบบนี้ กาญสรู้สึกเอียนต่อสังคม อย่างที่ โรก็องแต็ง (Roquentin) ตัวละครเรื่อง Nausea ของซาทร์ (Sartre) รู้สึกคลื่นเหียน เมื่อเห็นว่าสภาพที่แท้จริงของชีวิตเป็นอย่างไร

"The discomfort in the face of man's own humanity, this incalculable tumble before the image of what we are, this 'nausea' as a writer of today calls it, is also the absurd."

(Camus, 1956 : 78)

ความองชของถูกหลอกลอนกวนส้ามัญสำนึกของตนเอง เสียงหัวเราะและภาพผู้หญิงบนสะพานในคืนนั้นทำให้เขารู้สึกตัว และมองเห็นความจริงว่าสังคมหลอกลวงเพียงใด ตัวเขาเองก็เป็นหนึ่งในจำนวนนั้น ความองชจึงพยายามหนีสังคม โดยการลกดตัวเองสู่ชีวิตที่ปราศจากกฎเกณฑ์เขมงวด นั้งในบารขายเหลาเอดควัน และสมาคมกับบุคคลนอกกฎหบายและบุคคลที่สังขมรังเกียจ เป็นการตกจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ (The Fall) จากสังคมหรูหราสู่สังคมของชนชั้นต่ำ เป็นการพาตัวออกจากสังคมและเลิกหลอกลตัวเองอีกต่อไป

ความทวนทลายอันเกิดจากความเฉยเมยของจักรวาล (The Indifference of the Universe)

The Stranger

อัลเฟรด คิง (King, 1964 : 55) กล่าวว่า เมอโซลต์เป็นสัญลักษณ์ของมนุษย์ที่ตกอยู่ในโลกที่โหดร้าย ไร้วางานปรานี (hostile world) และอาจะเป็นตัวของเขาเอง (self-assuredness) ไม่สามารถจะทำให้คนอื่น ๆ เข้าใจความรู้สึกและการกระทำของเขาได้

ฌองปอล ซาทร์ (Champany, 1959 : 127) ให้ความเห็นว่า ความสุขจะมีได้ ก็โดยที่มนุษย์สามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับธรรมชาติ (to seek pleasure in a harmonious relationship with the external world) ซึ่งตามปกติสภาพที่เหนือความเข้าใจและการควบคุมของมนุษย์ ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ เช่น ฝนตก ฟารอง หรือ แดดออก เป็นเรื่องที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้ และไม่สามารถอธิบายได้ว่าทำไมจึงเกิดขึ้น ทำไมจึงต้องมีสิ่งเหล่านี้ ซึ่งเมอโซลต์ตระหนักความจริงข้อนี้ได้โดยทันท่วงที เมื่อเขาได้จะถูกประหารชีวิต

"It was as if that great rush of anger had washed me clean, emptied me of hope, and gazing up at the dark sky spangled with its signs and stars, for the first time, I laid my heart open to the benign indifference of the universe."

(The Stranger, 1946 : 154)

คามูส์ให้คำจำกัดความว่า จักรวาลหรือโลก (cosmos) อาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งคือ เมตาฟิสิกส์ (metaphysics) หรืออภิปรัชญา เป็นเรื่องของสิ่งที่ยังอธิบายไม่ได้ อยู่เหนือความเข้าใจของมนุษย์ เช่น พระเจ้า หรือจิตของมนุษย์เอง เช่น ความอิจฉา ความทะเยอทะยาน ความเห็นแก่ตัว หรือความโอบอ้อมอารี ซึ่งเรื่องเหล่านี้ไม่มีเหตุผลในตัวเอง และอยู่ในรูปของนามธรรม (abstract) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทางจิตใจหรือความรู้สึก

คิดของมนุษย์ ไม่ไว้วางกาย สำหรับกามุสโลกนี้ที่มนุษย์รู้จักจริง ๆ คือโลกที่ปรากฏจากพระเจ้า มีแผนมนุษย์เท่านั้นที่เป็นนายของตนเอง เขากล่าวไว้ในบทความตีพิมพ์ ชื่อ Actuelles-I ปี ค.ศ. ๑๙๖๑ ว่า

"I believe I entertain a just idea of the greatness of Christianity; but there are a number of us in this persecuted world who feel that, if Christ died for certain men, he did not die for us. And at the same time we refuse to despair of man. If we do not cherish the unreasonable ambition to save him, we wish at least to serve him. We consent to be deprived of god and of hope, but not to do so easily without man."

กามุสมีความเห็นคล้ายนิตเช่ (Nietzsche) ว่า ถ้าไม่มีพระเจ้า ทุกสิ่งทุกอย่างก็ขึ้นอยู่กับตัวเรา และโลกก็จะกลายเป็นความจริงยิ่งขึ้น เราจะพบตัวเองเผชิญหน้ากับโลก ไม่ใช่พระเจ้าและวิถีในศาสนาหรือเรื่องนรกสวรรค์ก็กลายเป็นเรื่องไร้สาระ ปัจจุบันเป็นสิ่งแน่นอนที่สุด และมนุษย์จะต้องทำตัวให้อยอมรับในความจริงข้อนี้

ใน The Stranger พระอาทิตย์ (de soleil) เป็นสัญลักษณ์ของความรุนแรงและการทำลาย เบนอน (Beynon, 1955 : 52) กล่าวว่ากามุสให้สีสรรของดวงอาทิตย์กลายเป็นภาพวาดของแวนโก๊ะ แสงอาทิตย์ที่บิดพลิ้วไหว (swirling sun) เหมือนลีลาของการรำว่า ซึ่งเมอโซลต์ ขณะที่เขินตรงเข้าไปหาชาวอาหรับ ได้ยินเหมือนดังฉาบอยู่ในสมอง (la tête retentissante des cymbales du soleil)

"The light splashed out on the metal and it was like a long glittering blade striking me on the forehead."

(The Stranger, 1946 : 76)

และเมอโซลต์ก็ยิงชาวอาหรับอีกสี่นัดซ้อน

ในบทความเรื่อง Noces (Nuptials) กามุสก็แสดงให้เห็นว่าธรรมชาติมีอิทธิพล

ทอมมนุษย์อย่างไร

"The violent bath of sun and wind exhausted my life strength. Now, spread out to the four corners of the world, forgetful, having forgotten myself, I have become the wind and, within the wind, the columns and arch here, the stone slabs smelling of the sun and the pale mountains set around the deserted city."

(Camus, 1938 : 24)

สำหรับกามูส ดวงอาทิตย์มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์ กระตุ้นให้เกิดการกระทำที่รุนแรง และการทำลาย โดยที่มนุษย์ไม่รู้สึกรู้สั ธรรมชาติรอบตัวมนุษย์ซึ่งใดแก่ ดวงอาทิตย์ ลมทะเล ดอกไม้ หรือความบนท้องฟ้า เป็นต้น ต่างก็เกี่ยวข้องกับตัวมนุษย์ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์กระทำตั้งแต่เกิดจนตาย มนุษย์ไม่อาจหาความรู้สึกรู้สึกหนึ่งใด ไม่สบายใจ เมื่อเวลาอากาศร้อน หรือรู้สึกมีความสุข เมื่ออยู่ท่ามกลางสายลมที่ชายทะเล แดดที่ทะเล ซึ่งกามูสใช้เป็นสัญลักษณ์ของความสุข ความเยือกเย็น และอิสรภาพ ทะเลซึ่งแลดูเหมือนไม่มีขอบเขต คลายจักรวาลกว้างใหญ่ ซึ่งมนุษย์ไม่อาจไปถึงได้ ทะเลเป็นสัญลักษณ์ตรงข้ามกับดวงอาทิตย์ เป็นที่ขับร้อนจากแสงแดด เป็นความสนุกของวัยหนุ่มสาว ความสดชื่น จุดเริ่มของความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และการฟื้นคืนชีวิตสู่ความกระปรี้กระเปร่าอีกครั้ง

เมื่อโศลกตกอยู่ที่อิทธิพลของดวงอาทิตย์และทะเลแห่งอัลจีเรีย ชีวิตของเขาเคลื่อนไปในวง วงของแสงแดดและเกลียวคลื่น ความรุนแรงและความอ่อนโยน เป็นลีลาของชีวิตที่เคลื่อนไปพร้อมกับระบบของจักรวาล เหมือนกลางวันและกลางคืน น้ำขึ้นและน้ำลง ไม่มีใครรู้ได้ว่าใคร เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ พระเจ้าซึ่งพิสูจน์ไม่ได้นี้ เป็นเรื่องของความเพี้ยนของคนที่ปราศจากที่พึ่ง ซึ่งกามูสปฏิเสธไม่ยอมรับ เขาเชื่อสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาและรู้ว่าไม่อาจอธิบายได้ จักรวาลและโลกเป็นสิ่งที่ไม่มีเหตุผลจะอธิบายได้ (absurd) และโลกก็ไม่ได้ละเว้นมนุษย์เอาไว้เกี่ยวกับแนวหรือสุนัขตัวหนึ่ง โลกปรากฏแก่สรรพสิ่งทั้งหลายที่อยู่บนโลก ควบคู่กันไปด้วยกัน

ควยเหตุนี้ เมื่อโชนต์จึงยอมรับความจริงในข้อนี้ในที่สุด และกามุสสะท้อนความรู้สึก
ควยคำพูดประโยคที่ว่า

"...., for the first time, I laid my heart open to the
benign indifference of the universe. To feel it so like myself,
indeed, so brotherly, made me realize that I'd been happy, and
that I was happy still."

(The Stranger, 1946 : 154)

เมื่อโชนต์ก่อตัวแทนของกามุสที่ต้องการจะพบกับมนุษย์ทุกคนว่า ถ้ายอมรับความจริงใน
ข้อนี้ ทว่าโลกมนุษย์มีลักษณะอย่างไร และมีอิทธิพลต่อมนุษย์เพียงไหน แล้วจะรู้สึกอย่างไร
ความหมาย และโศกเคียดแค้นอย่างแท้จริง แต่ทำให้เขาใจสลายชีวิตที่แท้จริง และไม่รู้สึกรวนกระ
วาย เบื่อหน่าย หรือหวาดกลัวอีกต่อไป ในทางตรงกันข้าม เราจะรู้สึกปลงตกในความไม่เที่ยงแท้
แน่นอนของทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีคนไหนหลงผิดในสิ่งใดสักอย่าง และมีชีวิตอย่างกลมกลืนกับโลกเหมือน
ผีเสื้อหรือนก ซึ่งไม่เคยทรนทรายกับชีวิตของมันเอง

The Plague

กามุสได้พูดถึงของโรคระบาดเป็นตัวแทนของสภาพของโลก ซึ่งไม่ปรากฏต่อมนุษย์
กามุสได้บอกไว้ในตอนท้ายของนวนิยายเรื่องนี้ว่า

"... the plague bacillus never dies or disappears for
good, and that perhaps the day would come when, for the bane and
the enlightening of men; it roused up its rats again and sent
them to die in a happy city."

(The Plague, 1947 : 252)

นั่นชี้ให้เห็นว่า สภาพของชีวิตซึ่งถูกอิทธิพลธรรมชาติของโลกบังคับให้เป็นไปไม่มีวัน
จบสิ้น ทุกสิ่งทุกอย่างหมุนเวียนเป็นวัฏจักร (cycle) รวมทั้งชีวิตมนุษย์ การเกิด แก่ เจ็บ
ตาย ซึ่งเขียนไว้ในพระธรรมของศาสนาพุทธ เป็นเครื่องแสดงได้อย่างชัดเจน เหมือนฝนตก
แล้วแดดก็ออก

กามุสมีแนวโน้มในการเขียนถึงสิ่งที่ถูกกัน เช่น ความรักและความเกลียด ความยุติธรรมและอติธรรม ความสงบและความรุนแรง ความหลงใหลและความจริงใจ เป็นต้น แม้แต่สภาพของจักรวาลก็ประกอบด้วยสิ่งที่เบียดเบียนซึ่งประสานกลมกลืนกัน และบันดาลให้ชีวิตมนุษย์มีทั้งด้านมืดและด้านสว่าง เมื่อในจักรวาลมีทุกอย่างเป็นของคู่กัน กามุสจึงไม่ตัดสินคนด้วย "ความดี" "ความถูกต้อง" "ความชั่ว" หรือ "ความดี" เพราะไม่มีเส้นชัดเจนอย่างแท้จริง แม้ความรักก็อาจกลายเป็นความเกลียดชังได้ในพริบตา กามุสจึงเห็นว่าความรักไม่มีสาระอะไร อาจถามว่าความรักคืออะไร ก็เหมือนถามว่า ชีวิตคืออะไร

ในนวนิยายเรื่องนี้ กามุสได้แสดงถึงการที่คนต่อต้านกับความเฉยเมยของโลกด้วยการช่วยกันขจัดโรคระบาด ทั้ง ๆ ที่ทางก็ตระหนักดีว่าเป็นการต่อสู้ที่ไม่มีวันจบสิ้น เหมือนชิเชอพัสที่ท่องกลิ้งหินอยู่อย่างนั้น

ทาร์รู เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ต่อต้าน เพราะต้องการขจัดสัญชาตญาณอย่างจะทำลายซึ่งกันและกันในตัวมนุษย์ แต่ทาร์รูก็ตระหนักดีว่าเขาไม่ใช่ใครร้ายขึ้นกว่าคนอื่น เกี่ยวกับคนอื่น แต่เมื่อพระเจ้าไม่อาจพึ่งพาได้ ทาร์รูก็อยากเป็นนักบุญที่ไม่ต้องอาศัยพระเจ้า (a saint without God) ซึ่งเป็นความคิดของกามุสที่ว่า มนุษย์เราแม้ไม่มีศาสนาอาจเป็นคนดีได้ อยู่กับการบังคับใจตนเอง และเสียสละเพื่อผู้อื่น

ปรัชญาเอ็กซิสเตนเชียลลิสม์ของฝ่ายอเทว (atheists) ซึ่งได้แก่กิทเช (Nietzsche) ซาทร์ (Sartre) หรือ ไฮเดกเกอร์ (Heidegger) กล่าวไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ ไม่มีอะไรประเสริฐเท่าตัวของเราเอง เสรีภาพนั้นอยู่จะถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือก เราเป็นนายของตัวเอง ไม่มีใครอื่น และการที่ใคร่จะนั้นก็ก็เป็นความสุขอย่างที่สุด แต่ซาทร์ให้ทัศนะของจากด้านเดียวว่า มนุษย์เป็นผู้อำหนดบทบาทด้วยตัวเอง เขากล่าวไว้ในหนังสือบทความเรื่อง

"มนุษย์ได้รู้ว่าเป็นคนชั่วช้าก็เพราะเขาทำตัวเป็นของเขาเอง เขามีโอกาสและเสรีภาพที่จะเลือกเป็นคนกล้าหาญได้ แต่เขาเลือกจะเป็นคนชั่วช้า" (พินิจ รัตนกุล, ๒๕๑๓: ๒๕)

ข้อความดังกล่าวจะเห็นว่า ชาร์ตไม่คิดว่า การตัดสินใจของมนุษย์ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการไม่ได้เพียงเสรีภาพของมนุษย์อย่างเดียว กาญจนะเสนอความคิดของตนว่า โลกเป็นศัตวรรษหรืออิทธิพลใหญ่ที่ทำให้มนุษย์ไม่มีเสรีภาพในการตัดสินใจอย่างแท้จริง หลายครั้งในนวนิยายของเขาที่ธรรมชาติบีบบังคับให้มนุษย์ทำสิ่งรุนแรงโดยไม่รู้สึกตัว ธรรมชาติเป็นสิ่งที่ลึกลับ (myth) ที่ไม่อาจเข้าใจได้ และเป็นอำนาจของจักรวาลที่กระทำต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในระบบของมัน มนุษย์ไม่มีแม่เหล็กที่จะไปเสรีภาพอันนั้น

กาญจนะถือว่า การต่อต้านความเฉยเมยและไร้ความหมายของโลกด้วยการทำให้ชีวิตมีความหวังและมีความสุข เป็นทางเดียวที่จะไม่ทำให้มนุษย์ต้องฆ่าตัวตายไปเสีย แม้ว่าชาร์ตจะไม่เห็นว่าการฆ่าตัวตายเป็นการตัดสินใจที่ผิด แต่กาญจนะถือว่าเป็นการยอมแพ้โดยไม่มีเหตุผล และกรองก (Grand) ฉายวราที่มารักใน The Plague ยอมรับเพื่อตนเองด้วยความเห็นอกเห็นใจ และทำทุกความดีมาตลอดชีวิตโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ใดแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ควรต่อสู้กับความรุนแรงของโลกซึ่งมนุษย์เรียกว่า อนาคตกรรม (destiny) ได้โดยการทำให้ชีวิตมีความหมายและเชื่อมั่นในความงามของธรรมชาติ เป็นการมองโลกในแง่บวก (positive) กรองกพยายามแทนนวนิยายซึ่งขึ้นต้นว่า

"One fine morning in May a slim young horsewoman might have been seen riding a glossy sorrel mare along the flower-strewn avenues of the Bois de Boulogne."
(The Plague, 1947 : 114)

และตลอดเวลา เขาแกล้งตนจนนับว่าแล้วแล้ว แต่ยังไม่ถูกใจ นวนิยายของเขาจึงเป็นงานที่ไม่มีวันเสร็จเหมือนงานของซีเชอพัซ แต่งานนี้ก็ช่วยให้ชีวิตมีความอดทนกับคนที่กำลังประสบอยู่ และหาความเพลิดเพลินใจได้ชั่วคราว ไม่ว่าชะตากรรมนั้นจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ตาม

The Fall

กาญจนะเฝ้าทางออกสำหรับผู้ที่ต้องการสัมผัสกับสภาพที่แท้จริงของจักรวาล ซึ่งโรเจอร์ กิลเลียต (Guilliot, 1960 : 29 - 30) กล่าวว่าในนวนิยายเรื่องนี้ กาญจนะได้พาเรา

ไปพบกับที่สุดของการค้นพบความจริง เป็นการให้บทสรุปของจุดจบแห่งภาพลวงตา กลามองซึ่
ได้พบว่า โลกเป็นโลกของความไม่แน่นอน สิ่งนั้นก็หลอกลวงซึ่งกันและกัน และท้ายที่สุดเขาก็
พาตัวเองลงสู่ก้นบึ้งของนรก เป็นการตกนรกทั้งที่ยังไม่ตาย ประเทศฮอลแลนด์และยูกันดาเป็น
สัญลักษณ์ของนรก นรกสมัยใหม่ที่อาจพบได้ในสังคมทุกวันนี้ กิลล์โยต์ให้ควางเห็นว่า อัมสเตอร์
ดัมก็คือภาพจำลองของใจกลางแห่งความไม่แน่นอนของจักรวาล สถานที่แห่งหมอกควัน แสง สี
และความตายอยู่ทั่วทุกหนทุกแห่ง นรกและสวรรค์ได้จำลองลงมาอยู่ในที่เดียวกัน ซึ่งกลามองซึ่
ได้สัมผัสได้ในปลายหนังสือ

อเคล คิง (King, 1964 : 77) กล่าวว่า The Stranger เป็นการเปรียบ
เทียบโลกกับสังคมที่กฎเข้มงวด เมื่อโศลตถูกกฎเกณฑ์หรือระบบของจักรวาลทำลายโดยอาศัย
รูปแบบของสังคมที่ของการรักษาความมั่นคงของส่วนรวม ในขณะที่ชาวเมืองโอราน ได้ตระหนัก
ความรุนแรงของจักรวาลในรูปของโรกระบาดใน The Fall กาญจน์บรรยายสภาพในคานัมึก
ของจักรวาล อย่างเด่นชัด โดยเปรียบเทียบกันกับอัมสเตอร์ดัม

"Here with 'stagnant waters, the smell of dead leaves rott-
ing in the canal' we are at the heart of universal ambiguity."

(Quilliot, 1960 : 31)

ความเฉยเมยของจักรวาล ทำให้สังคมมนุษย์ต้องยึดกันอยู่ในรูปของส่วนรวม โดยการ
สร้างระบบจากการจัดทุกอย่างที่นอกเหนือไปจากปัจจุบันของชีวิตนี้แต่ความไม่แน่นอนเล็กน้อย (myth)
ในขณะที่ความหวังในอนาคตไม่มีเลย มนุษย์เรียกสภาพเช่นนี้ว่า "ชะตากรรม" และเป็นชะตา
กรรมของมนุษย์ทุกคน ถึงที่เมื่อโศลตร้าฟังกับตนเองว่า

"... since one and the same fate was bound to choose not
only me but thousands of millions"

(The Stranger, 1946 : 152)

ด้วยเหตุนี้ กาญจน์จึงกล่าวว่า ไม่มีใครผิดอย่างแท้จริงในเมื่อต้องตกอยู่ในสภาพของ
โลกที่เฉยเมย และทุกสิ่งไร้ความหมาย มีแต่ความตายที่หยิบยื่นให้มนุษย์เท่านั้น

"... a day will come when the guilty person, too quickly executed, will not seem quite so black."

(Quilliot, 1960 : 32)

ดังนั้น ผู้พิพากษาและก๊อปปี้จึงเป็นเครื่องมือร้ายกาจของสิ่งที่เรียกว่า ระบอบการของมนุษย์ เพราะจะเป็นการลงโทษที่เต็มไปด้วยความยุติธรรมในเมื่อไม่มีใครตัดสินได้ว่าจำเลยใดทำผิดหรือผิดอย่างแท้จริง

กลามองขั้วได้สารภาพความจริงแก่ทุกคน เขาเองได้เล่นบทบาทของผู้พิพากษาในตอนต้น แต่ต่อมาเล่นบทของจำเลยในตอนท้าย "ผู้พิพากษาศารภาพ" (judge-penitent) คือฉายาของพวกเราทุกคนภายใต้ท้องฟ้าอันลึกลับไพศาลนี้ เป็นสภาพของสิ่งขัดกันซึ่งมารวมอยู่ในที่เดียวกัน เหมือนกลางวันกลางคืน ซึ่งมีรอยประสานกันอย่างสนิท โลกใบใดให้ร้ายมนุษย์แต่เพียงอย่างเดียว ค. ที่สว่างก็ยังมีอยู่บ้าง แต่ในสภาพกลาง ๆ เช่นนี้ จึงดูเหมือนโลกเฉยเมยต่อมนุษย์ เพราะมนุษย์ไม่อาจหาคำประกันอะไรสำหรับวันพรุ่งนี้เลย

สรุป

กามูสเห็นว่าความตายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และมาถึงโดยไม่รู้ตัว มนุษย์มีความทุกข์ระวนระวาย ก็เพราะกลัวความตาย แต่ถาเรายอมรับความจริงว่า ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีอะไรคงที่ตลอดไป และเราทุกคนต้องตาย ความตายน่าจะเป็นความยินดี เพราะเป็นอิสรภาพที่คนเราไม่อาจมีได้ เมื่อยังมีชีวิตอยู่อย่างที่ไม่โอชะที่ว่าพึงถึงมารดาของตนว่า

"With death so near, Mother must have felt like someone on the brink of freedom ready to start life all over again."

(The Stranger, 1946 : 154)

สำหรับกามูส สังคมที่มีแก่แก่แก่ซึ่งบังคับให้มนุษย์ทำสิ่งที่ขัดกับความรู้สึกของตนเอง เป็นสังคมที่หนาไหวหลังหลอก มนุษย์ก็อย่าง แต่ทำอีกอย่าง เพราะสังคมไม่ยินยอมให้มนุษย์ทำอย่างที่ดี มิฉะนั้นเขาก็จะต้องถูกกำจัดอย่างเมอโซลต์ สังคมทำให้มนุษย์เผชิญหน้ากับความตายเร็วกว่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นในรูปของการปกครองที่เผด็จการ การกดขี่ข่มเหงของ

ฝ่ายปกครอง การทำสงคราม การฆ่าเพื่อรักษากฎหมาย หรือแม้กระทั่งการฆ่าเพื่อปรับปรุงสภาพสังคมให้ดีขึ้นอย่างที่นักปฏิรูปอาจ ผู้พิพากษา ตำรวจ อัยการ นักปกครอง หรือเครื่องประหารต่าง ๆ เป็นสิ่งที่สังคมมีไว้ลงโทษมนุษย์ การสละทาสสิ่งที่สังคมทำไปโดยเรียกว่าเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยบ้าง เพื่อผดุงความยุติธรรมบ้าง แต่เมื่อความจริงมีอยู่ว่า ไม่มีความยุติธรรมอย่างแท้จริง กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ก็เพื่อรักษาเสถียรภาพของสถาบันสังคม และคุณค่าทางศีลธรรมก็เป็นคุณค่าจอมปลอมอย่างที่ของบิณยอติบายนั้ ก็นั้นมนุษย์ทุกคนจึงไม่มีใครเป็นผู้ดีหรือคนบาปอย่างแท้จริง ในทำนองเดียวกันก็ไม่มีใครเป็นผู้บริสุทธิ์ การสุ่พิจารณามนุษย์ในคานาที่เป็นธรรมชาติที่สุด

"If pimps and thieves were invariably sentenced, all decent people would get to thinking they themselves were constantly innocent, ... that's what must be avoided at all costs. Otherwise, everything would be just a joke.

(The Fall, 1956 : 31-32)

โลกมนุษย์เป็นโลกที่ว่างเปล่า ไม่มีความหมายจะเป็นอย่างไร จะตายไปสักกี่ล้านคน โลกก็ยังคงอยู่ และดำเนินต่อไป ระบบของจักรวาลมีมานานและชีวิตมนุษย์สักกี่ล้านคนก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ การสุ่ได้แสดงให้เห็นในทางตรงกันข้ามว่า ในเวลาเดียวกัน โลกกลับมีอิทธิพลต่อชีวิตเรา เราเป็นเพียงส่วนประกอบของโลก เหมือนนก หรือแมว หรือก้อนหิน แต่ตรงตรงที่มนุษย์มีสติปัญญาที่จะคิดและไม่อาจปรับตัวให้กลมกลืนกับโลกได้อย่างสัตว์อื่น

การสุ่จึงเห็นว่ามนุษย์เราไม่ควรรถลัดความตาย การยอมรับความตายจะช่วยให้เราหายทรมานทรมาย แต่ไม่ใช่อยอมแพกวยการมาถ้วตาย การต่อสู้กับสภาพที่ไร้เหตุผล (absurd) ของโลก ก็คือ ความพอใจที่ได้มีชีวิตอยู่ต่อไป เพื่อผจญความยากลำบาก เช่น ซีเซอพัส โดยไม่ยอมท้อถองงานที่ไม่รู้จักจบสิ้น ความยากลำบากทำให้ชีวิตมีค่า มีความหมาย เป็นความหวังแต่เพียงอย่างเดียวที่โลกมอบให้มนุษย์ได้ ในเมื่อสักวันความตายจะมาโดยไม่รู้สึ่กตัว

"The individual can do nothing, and yet he can do everything."

(Camus, 1943 : 110)

มนุษย์อาจรู้ดีกว่าตนไม่มีเสรีภาพจะทำอะไรได้ภายใต้กฎเกณฑ์ของจักรวาล แต่เสรีภาพนี้อยู่ในตัวเราที่จะเลือกดำเนินชีวิตตามที่เรารองการ การปฏิเสธความต้องการให้สังคมมีอำนาจเหนือมนุษย์แต่ละคน เขาต้องการให้เราเป็นตัวของเราเอง ชีวิตนี้อย่างเป็นสุขได้ในภาวะของขอบเขตที่จำกัด ไม่อะไรถูกหรือผิดในการเลือกตัดสินใจของแต่ละคน ซึ่งกิลลิโยตกล่าวว่า

"Camus no longer wishes to see the black and white superimposed one over the other, each concealing the other, to the great delight of every sort of prosecution. He wants to put them side by side, and more or less mingle them. There is no right side without its reverse, no exile without kingdom and, vice-versa, no realism without dream."

(Quilliot, 1960 : 39)

ชาร์ตรก็ได้นำเรื่องนี้ว่า ปรัชญาเอ็กซิสเตนเชียลสมอาจถือว่าเป็นลัทธิมนุษยนิยมในแง่ที่ว่า มนุษย์ไม่ใช่สิ่งมีชีวิตที่ต้องพบจุดจบแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นผู้สร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ในโลก เพราะมนุษย์มีสติปัญญาดีกว่าสัตว์อื่น ๆ

".. for a man is always in a state of formation."

(Dobrovsky, 1960 : 79)

เพราะฉะนั้นบุคคลอาจทำให้โลกบรรเทาความรุนแรงและความเย็นชาลงบ้าง และทำให้ชีวิตในโลกไม่แห้งแล้งจนเกินไป.

ประสบการณ์ (ทางจิต) ของแต่ละบุคคล

(The Inner Experience)

แตรโรลด์ เอช ไททัส (Titus : 298) กล่าวว่า ประสบการณ์ทางจิตของบุคคล คือ สภาพที่มนุษย์รู้สึกถึงความสำคัญของความมีตัวตนของตน (existence) และอยากจะแสดงออกให้ผู้อื่นตระหนักถึงความมีตัวตนอยู่นั้น โดยเน้นถึงเสรีภาพที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน ในการที่จะแสดงความคิด เห็นและสนองความต้องการของตน ซึ่งตามหลักของเอ็ดชิสเพน เทียลลิสม์ จัดว่าเป็นประสบการณ์ด้านอัตวิสัย (subjective) โดยไม่ยอมให้ถูกบีบบังคับหรือหันเหความต้องการและความคิด เห็นโดยกฎเกณฑ์หรือระเบียบของสังคม แตรอักษิความเห็นชอบและความปรารถนาของตนเป็นหลักในการตัดสินใจเลือก (making choice) ไม่ว่าสมควรหรือไม่ และดีหรือชั่ว ซึ่งเป็นการวินิจฉัยด้วยตนเอง โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้ชีวิตของตนมีความหมาย ไม่ถูกตีค่าเป็นเพียงส่วนประกอบของสังคม แต่เป็นชีวิตมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อและจิตใจโดยตนเอง เป็นนายของตน และเลือกทางดำเนินชีวิตไปตามที่ต้องการ โดยไม่สนใจว่าสังคมจะยินดียินร้ายหรือไม่ก็ตาม ✓

เสรีภาพเป็นส่วนสำคัญในการที่มนุษย์จะมีประสบการณ์ทางจิตเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเองอย่างแท้จริง และไม่ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยมที่ผู้อื่นนิยมปฏิบัติกันจนเป็นธรรมเนียมหรือนิสัย จอห์น แมคแกรรี (Macquarrie, 1972 : 177 - 181) อธิบายตามหลักของชาวกรีกว่า เสรีภาพเป็นสมบัติที่จิตตัวมนุษย์มาแต่กำเนิด อยู่ที่ว่ามนุษย์เต็มใจและกล้าพอจะใช้เสรีภาพนั้นหรือไม่ โดยการต่อต้าน ประท้วงไม่ยอมให้ผู้อื่นมาแย่งชิงเสรีภาพไปจากเรา ✕

"Freedom needs resistance and struggle... The ancient taboos surround man on every side, cramp his moral life. And to liberate himself from their power, man must feel himself inwardly free."

(Macquarrie, 1972 : 181)

ด้วยเหตุนี้ ประสบการณ์ทางจิตของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกัน แม้ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน ก็อาจจะเกิดจากเหตุผลที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความนึกคิดของบุคคลนั้น ดังนั้นคำว่า "เหตุผล" หรือ "ความจริง" จึงไม่อาจกำหนดลงไปได้แน่นอน หรือไม่อาจไว้มাত্রฐานใดมาตรฐานหนึ่งมาวัดได้

The Stranger

กามูสเขียนถึงตัวละครที่ชื่อเมอโซลควา

"He says what he is, he refuses to hide his feelings, and immediately society feels threatened."

(Kennedy, 1970 : 336)

นวนิยายเรื่องนี้เป็นความพยายามของกามูสที่จะสะท้อนความรู้สึกที่แท้จริงของมนุษย์คนหนึ่ง การกระทำของ เมอโซลควาสะท้อนความรู้สึกจากใจจริงของมนุษย์ที่ไม่อาจเสแสร้งหลอกตนเองได้ เป็นการแสดงตามความปรารถนาและอารมณ์ที่ไม่ถูกบีบคั้น (naked feeling) โดยคำนิยมของสังคม เป็นพฤติกรรมแบบเดียวกับสัตว์โลกอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในโลกนี้ ซึ่งไม่พยายามจะกดความต้องการแห่งสัญชาตญาณของตน กามูสพยายามจะมองการกระทำอย่างตรงไปตรงมาเจนนีด้วยใจเป็นธรรม เขาถือว่าเป็นประสบการณ์ทางจิตที่บุคคลถือเป็นเรื่องมีค่าต่อตนเอง เพราะเป็นประสบการณ์ที่จริงใจและแสดงความเป็นตัวเองอย่างแท้จริง จากความรู้สึกเสรีภาพที่มีอยู่ในจิตใจและไม่ถูกบีบบังคับ

กามูสเน้นสัมพันธภาพระหว่างมนุษย์และความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมของธรรมชาติเหมือนสัตว์ที่มักกระทำไปตามแรงกระตุ้นหรือ เราจากสภาพแวดล้อมของธรรมชาติ โดยไม่อาจวิเคราะห์ว่ามีสาเหตุหรือเหตุผลหรือไม่สำหรับการกระทำนั้น ๆ จอห์น เบนอน กล่าวถึงกามูสว่า

"He describes how he feels himself to be assimilated into nature, annihilated by the elements whose vibrating life is everywhere present."

(Beynon, 1955 : 50)

ดวงอาทิตย์และทะเลเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ (natural phenomena) ซึ่ง
 กามุสนิยมนำมาเป็นสิ่งเร้าหรือกระตุ้นความรู้สึกของมนุษย์ ดวงอาทิตย์ซึ่งมีอำนาจ ความร้อน
 และแสงสว่างเป็นทวีทธิพลที่เร้าความรู้สึกในด้านความรุนแรงของมนุษย์ เป็นเสมือนบ่อเกิด
 ของพลังก่อกองและการต่อสู้ ซึ่งเบนอนกล่าวอธิบายถึง The Stranger ว่าเมอโซลต์ถูกอิทธิพล
 ของดวงอาทิตย์กระตุ้นให้เขาฆ่าชาวอาหรับไว้ดังนี้

"The destructive act takes place under the aegis of the
 sun and seems to be a simple extension of its influence. The
 shape of the Arab dances before Meursault's eyes in flaming air
 and the sea is like molten metal. It is at this point that the
 possibility of human initiative is suggested, but the sun over-
 helms the human will."

(Beynon, 1955 : 51)

ในขณะที่ทะเลเปรียบเสมือนความมั่นคงแน่นอน (permanence) ความ
 สดชื่น ซึ่งช่วยชุบชีวิตให้กลับฟื้นคืนอีกครั้งหนึ่ง (Beynon, 1955 : 51)

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ธรรมชาติมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของมนุษย์
 ทั้งในทางบวกและลบ

"The physical relaxation and mental serenity are associated
 with the sea and moonlight in Camus' work, while violent sensation
 and the impulse to destroy are related to the intense heat and
 light of a Mediterranean day."

(Beynon, 1955 : 51)

ดังนั้น การกระทำของมนุษย์จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นความบาป ซึ่งศาสนาและกฎหมาย
 พยายามไต่ถามโทษของสถาบันของตนตัดสิน แต่กามุสแสดงให้เห็นความจริงว่า การกระทำของ
 มนุษย์บางครั้งเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมหลายอย่างประกอบกัน ซึ่งเร้าให้มนุษย์เกิดความ

รู้สึกและกระทำไปโดยไม่รู้สึกตัว ไม่ใช่เจตนาหรือต้องการจะทำอย่างนั้น เป็นภาวะซึ่งมนุษย์
ตกอยู่ในภวังค์ เหมือนคนละเมอหรือถูกสะกดจิต และไม่รู้ว่ากำลังทำอะไร ซึ่งในนวนิยาย
เรื่อง The Stranger หลายครั้งที่เมอโซลตบรรยายความรู้สึกของตนต่อเหตุการณ์ที่กำลัง
เกิดขึ้นว่าเหมือนความฝัน เขาไม่อาจจดจำสิ่งสำคัญหรือพิธีการต่าง ๆ ได้ชัดเจนเท่ากับราย
ละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความรู้สึกของเขาอย่างเด่นชัดอยู่ในพิธีฝังศพมารดา

"It gave one a queer, dreamlike impression, that blue-
white glare overhead and all this blackness round : the sleek
black of the hearse, the dull black of the men's clothes, and
the silvery - black gashes in the road. And then there ~~were~~ the
smells, smells of hot leather and horse dung from the hearse,
veined with whiffs of incense smoke."

(The Stranger, 1946 : 20)

กามูสไม่ได้เน้นเรื่องเสรีภาพในการตัดสินใจมากนักเท่าซาทร์ เพราะซาทร์กล่าวว่า
มนุษย์สามารถจะเห็นความสำคัญของตนได้ ก็ต่อเมื่อมนุษย์รู้ตัวว่าเป็นอิสระ ปราศจากเครื่อง
พันธนาการหรืออิทธิพลอื่นใด มนุษย์ที่ใดที่ว่าเป็นคนเลว คนดี หรือคนฉลาด ก็เพราะการที่เขา
ใช้เสรีภาพในการตัดสินใจเลือกของเขาเอง เขาเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้กับตนเอง โดยใช้
วิจารณญาณของตน ซึ่งถือเป็นประสบการณ์อัตวิสัย โดยให้คำอธิบายคำว่า อัตนิยม (sub-
jectivism) ไว้ดังนี้

"Subjectivism means, on the one hand, the freedom of the
individual subject and, on the other, that man cannot pass beyond
human subjectivity. It is the latter which is the deeper meaning
of existentialism. When we say that man chooses himself, we do
mean that everyone of us must choose himself, but by that we also
mean that in choosing for himself he chooses for all men."

(Kaufmann, 1956 : 291)

ชาตรี เน้นเรื่องความรับผิดชอบการกระทำของตน ว่าคงคำนึงถึงผู้อื่นเสมอไม่ว่าจะทำอะไร โดยไม่ยอมให้อิทธิพลหรือสภาพแวดล้อมภายนอกมาบีบบังคับ เพราะชาตรีถือว่าการรับผิดชอบต่อทางเลือกของมนุษย์ผู้ใดก็ตาม คือความรับผิดชอบต่อเพื่อนมนุษย์ทั้งมวล เจอเมเนเบร โคคีมพบบทความของชาตรี ชื่อ De la Conscience a la Praxis อันมีข้อความดังนี้

"Consciousness is of necessity responsible for all its attitudes and modes of being. If it were not so, if man was governed from outside or from behind by some extraneous will or by some determinism, an ethic would be impossible."

(Brée, 1972 f 110)

ข้อความดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ชาตรีไม่เห็นด้วยที่มนุษย์จะยอมให้อิทธิพลภายนอกไม่ว่าสิ่งใดก็ตาม มาบีบเบือนความตั้งใจของมนุษย์ในการตัดสินใจเลือก เพราะโลกคงจะมีแต่ความวุ่นวาย ถ้ามนุษย์ใช้เสรีภาพโดยปราศจากวิจารณญาณและความรับผิดชอบของตนเอง โดยปล่อยให้อิทธิพลภายนอกบางประการ เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์การกระทำ แต่จะเห็นได้ว่าชาตรีมิได้เอ่ยถึงอิทธิพลภายนอกที่ไม่อาจชักชวนได้ นั่นคืออิทธิพลของธรรมชาติ ชาตรีให้ความสำคัญและเสรีภาพแก่มนุษย์เต็มที่ในการเลือกทางปฏิบัติของตน โดยไม่กระหน่ำกล่าวสภาวะทางร่างกายของมนุษย์และความสามารถในการนึกคิดของมนุษย์ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กันนั้นอยู่ในขอบเขตจำกัด หลายศตวรรษมาแล้วที่มนุษย์พยายามปรับตัวให้เหนือธรรมชาติ เช่น สร้างเครื่องป้องกันต่าง ๆ หรือสร้างพลังคุ้มกัน และในด้านความคิด มนุษย์ก็พยายามฉละจากสภาพความเป็นมนุษย์ไปสู่สิ่งที่ดีกว่าหรือสูงกว่า เป็นการเอาชนะธรรมชาติ (to transcend oneself) แต่มนุษย์ก็ไม่สามารถทำได้ การสละหนักรั้งถึงความจริงที่มนุษย์เอาชนะธรรมชาติไม่ได้ จึงทำให้ตัวละครของเขาไม่ใช่มนุษย์วิเศษ (superman) หรือมนุษย์จิตวิปลาสซึ่งอยู่นอกกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ (lunatic) แต่เป็นตัวแทนของมนุษย์ปุถุชนธรรมดา อย่างเมอโสลต์ในเรื่อง The Stranger

เมอโสลต์ไม่ได้มีความฉลาดเหนือคนอื่น หรือทำท้าวจะเข้าใจปรัชญาชีวิตลึกซึ้งแต่

ประการใด ตรงกันข้ามประสบการณ์ของเขาในภาคแรกของนวนิยายเป็นประสบการณ์ของชายหนุ่มธรรมดาคนหนึ่งซึ่งแสดงออกถึงความสุข ความเพลิดเพลินกับหญิงสาวอย่างมาลี หรือการได้ร่ายรำตามกลางสายลมและแสงแดดกับเธออย่างที่เขายินดีเรียกว่าเพื่อน

เบร กล่าวว่ การให้เมอโสลต์แสดงปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอันเป็นลักษณะของการดำรงชีวิตจริง ๆ ที่เกิดขึ้น (facts) โดยไม่มีการวิจารณ์แบบใช้เหตุผลซึ่งเป็นเพียงมายาที่มนุษย์สร้างขึ้น (making no judgement)

"He (Meursault) is in every respect contemporary 'everyman' who reacts to events as they occur and implicitly he lives as if he would continue to do so undisturbed."

(Brée, 1972 : 143)

ดังนั้น การกระทำและคำพูดของบุคคลออกจนเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเขา และตัวเอง จึงถูกบันทึกไว้โดยไม่มีความเห็นส่วนตัวของผู้เขียนเข้าไปเกี่ยวข้อง แต่จากคำตอบของเมอโสลต์เมื่อถูกซักถามในศาล เราสามารถอ่านความคิดของกามูสในรูปเชิงปรัชญาได้ว่าเขามีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์อย่างไรบ้าง เช่น เมื่ออัยการถามว่า ถ้าเขาไม่ได้มีเจตนาจะฆาตกรอาหรั้มาก่อน ทำไมจึงย้อนกลับไปดื่มพร้อมกับป็น เมอโสลต์ตอบว่า

"I said it was a matter of pure chance."

(The Stranger, 1946 : 110)

คำตอบดังกล่าวไม่ใช่อธิบายชีวิตของเมอโสลต์เท่านั้น แต่เป็นปรัชญาของกามูสด้วย เมอโสลต์เปรียบเสมือนตัวแทนถ่ายทอดความคิดของเขาเช่นเดียวกับตัวละครอื่น ๆ ที่เขาสมมุติขึ้น เรามองดูโลกจากทัศนะของกามูสจากประสบการณ์ของเขาเอง โดยเฉพาะในช่วงท้าย

เมอโสลต์ไม่เพียงแต่เห็นการกระทำของเขาเป็นเรื่องของความบังเอิญเท่านั้น (pure chance) แต่ยังยอมรับว่า ความตายเป็นชะตากรรมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ กามูสเขียนถึงเมอโสลต์ เมื่อรวันประหารในลักษณะของนักปรัชญา ความนึกคิดของเขาเริ่มเปลี่ยนจากชายหนุ่มธรรมดาที่แสวงหาความสุขและมีชีวิตอย่างไม่ทะเยอทะยานหรือโลกโค่น

ไปสู่รายหนุ่มที่ค้นพบความจริงของชีวิต ขณะก็กลายเป็นนักโทษประหารไปแล้ว เมอโสลต์ผู้ไม่เคยผูกพันตนเองกับสิ่งใดนอกจากความรู้สึกของตนเอง ยอมรับเหตุผลที่เขาได้ประคับคองตนเองและมีชีวิตอยู่กับปัจจุบันเท่านั้น ประสบการณ์ในชีวิตเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับเขา เพราะทำให้เขาแตกต่างจากคนอื่น และมีชีวิตเป็นตัวของเขาเอง การสังเกตการณ์จะแสดงว่า ประสบการณ์เป็นเครื่องตัดสินความเป็นตัวของมนุษย์แต่ละคน และประสบการณ์เป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตมีความหมาย เพราะประสบการณ์ของแต่ละคนย่อมผิดแผกแตกต่างกัน และทำให้มนุษย์คนหนึ่งแตกต่างจากอีกคนหนึ่ง และทำให้เขารู้สึกเป็นตัวของเขาเอง โดยยึดถือสิ่งต่าง ๆ จากคุณค่าที่ได้รับจากประสบการณ์

เมอโสลต์ตระหนักถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ประสบการณ์ในชีวิตที่ยาวนาน และเขารู้สึกถึงและพอใจในชีวิตของเขา ซึ่งเกิดจากการที่เขาได้เลือกกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด และมีเสรีภาพในการตัดสินใจ แม้ว่าชีวิตนี้จะเป็นชีวิตที่ต้องผูกพันกับโลกและสภาพอันไร้อุณหภูมิ ดังจะเห็นได้จากการที่เมื่อพระธามราชาธิหนายาจะมีชีวิตอย่างไร เมอโสลต์ก็ตอบด้วยความภูมิใจว่า

"A life in which I can remember this life on earth."

(*The Stranger*, 1946 : 150)

The Plague

นวนิยายเรื่องนี้ เป็นเรื่องที่กาบรูสเขียนขึ้นคล้ายบันทึกหรือจดหมายเหตุ (chronicle) นายแพทย์ ริเอซ เป็นผู้นำบันทึกซึ่งไม่ยอมเปิดเผยตนเองจนใกล้จะจบเรื่อง ริเอซพยายามบันทึกเหตุการณ์ตามที่เกิดขึ้นโดยไม่สอดแทรกความรู้สึกหรือความเห็นส่วนตัว เป็นการบรรยายเหตุการณ์อย่างตรงไปตรงมาที่สุด (objective) ดังปรากฏในลักษณะบรรยายเหตุการณ์ของเมอโสลต์ใน *The Stranger*

แต่จากคำพูดของตัวละครและคำบรรยายในเรื่อง ทำให้เราสามารถเข้าใจถึงประสบการณ์ของกาบรูสได้

กาบรูสแจ้งว่าเรื่อง *The Plague* เป็นหนังสือที่เขาต้องการสนับสนุนการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่ใช่การแยกตัวเพื่อหาความสุขแต่เพียงลำพัง แต่ต้องรวมทุกข์ร่วมสุข กาบรูส

ซึ่งแรงวัตถุประสงค์ที่เขาเขียนนิยายเรื่อง The Plague ไว้ในบทวิจารณ์ซึ่งแปลโดย
แอลเลน คอนรอย เกนเนติ (Kennedy, 1970 : 341)

๑. เพื่อต่อต้านลัทธินาซี (The Struggle of the European resistance movement against Nazism)

๒. เพื่อแสดงการต่อต้านจากบุคคลคนเดียวไปสู่การต่อต้านของบุคคลร่วมกัน (The transition from an attitude of solitary revolt to the recognition of a community whose struggles must be shared)

๓. เพื่อแสดงถึงการพลัดพรากจากกัน (The theme of separation)

๔. เพื่อให้กำลังใจในการต่อสู้ซึ่งไม่มีวันจบสิ้น (The promise and acceptance of struggles yet to come)

กามูสต่อต้านการยึดครองของเยอรมันในฝรั่งเศส เขาเขียนบทความสั้นเป็นจดหมาย
ถึงเพื่อนทหารเยอรมัน A Letter to a German Friend ในหนังสือรวมบทความชื่อ
Resistance, Rebellion and Death ซึ่งมีใจความต่อต้านหรือประท้วงการกระทำ
ของรัฐบาลนาซี ซึ่งกามูสมีความเห็นว่า การยึดครองของทหารนาซีทำให้ถูกยึดครอง คือ ชาว
ฝรั่งเศสต้องขาดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือแม้แต่จะกระทำสิ่งเล็กๆ น้อย ๆ ตาม
ความปรารถนา มีสภาพไม่ผิดกับนักโทษ เหมือนลักษณะเมืองโอรานใน The Plague ซึ่งมี
สภาพเหมือนคุก

"All we may regret is the town's being so disposed that it turns its back on the bay, with the result that it's impossible to see the sea, you always have to go to look for it."

(The Plague, 1947 : 7)

ความทุกข์ทรมานของชาวเมืองโอรานก็คือความทุกข์ที่กามูสได้รับหรือประสบด้วยตนเองในสงครามโลก ระหว่างการยึดครองของเยอรมัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความตาย การขาดแคลนอาหาร และขาดแคลนยารักษาโรค ความสนุกสนานและความเพลิดเพลินต่าง ๆ

มลายไปสิ้น แต่ความกลัว และการ รอคอยวาระสุดท้ายของแต่ละคน กามูสให้ข้อคิดว่า ความทุกข์ยากครั้งนั้น ทำให้มนุษย์มีสภาพไม่ต่างจากสภาพของสิ่งแวดลอมที่เกิดขึ้นรอบตัวมนุษย์ มนุษย์พยายามปรับตัว ทำจิตใจให้ยอมรับสภาพของความทุกข์ยาก จนกลายเป็นคนไร้อารมณ์จิตใจ และไม่มีความหวังที่จะมีชีวิตอยู่อีกต่อไป

"Our fellow-citizens had fallen into line, adapted themselves as people say, to the situation, because there was no way of doing otherwise. Naturally they retained the attitudes of sadness and suffering, but they had ceased to feel their sting. In deed to some, Dr.Rieux amongst them, this precisely was the most disheartening thing; that the habit of despair is worse than despair itself...."

(The Plague, 1947 : 149)

ในนวนิยายเรื่อง The Plague ริเออซต้องแยกจากภรรยา รอมแบรตตรองพลัดพรากจากกันรัก และชาวเมืองคนอื่น ๆ อีกมากมายที่ต้องทนทุกข์ทรมานแบบเดียวกัน ดังนั้นความรักความผูกพันระหว่างมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตไม่แห้งแล้งจนเกินไป ดังที่กามูสเขียนถึงทัศนะของความรักในความเห็นของริเออซว่า

"... and he, Rieux, thought it too : that a loveless world is a dead world, and always there comes an hour when one is weary of prisons, of one's work, and of devotion to duty, and all one craves for is a loved face, the warmth and wonder of a loving heart."

(The Plague, 1947 : 214)

การพลัดพรากจากกัน เป็นประสบการณ์ที่คอนเนอร์ กรูซ โอเบรียน (O'Brien, 1970 : 33 - 34) กล่าววากามูสได้ประสบด้วยตนเอง เมื่อต้องพลัดพรากจากภรรยา

ใบเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ.๑๘๔๒ เมื่อนาซีเข้ายึดฝรั่งเศสและภรรยาของกามูสยังอยู่ที่เมือง โออราน (Oran) ขณะเมื่อไปเยี่ยมเยียนบิดามารดา

คอนเนอร์ ครูซ โอเบรียน (O' Brien, 1970 : 48) ยังอธิบายต่อไปว่า สภาพของอัลจีเรียที่ตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส มิได้ยึดไปจากฝรั่งเศสที่ถูกยึดครองโดยนาซี และผู้ถูกยึดครอง (conquered) ก็สภาพไม่ผิดกับผู้คนในนวนิยายเรื่อง The Plague ที่ยอมปรับตัวเข้ากับสภาพมากขึ้น โดยทำลายความศักดิ์สิทธิ์และความสุขของตนเอง ซึ่งในกรณีผู้ถูกยึดครอง (conquered) และผู้ยึดครอง (conqueror) ต่างก็ไม่ได้แตกต่างกันและมี ส่วนในการทำให้สภาพที่แสนทุกข์ทรมานมนุษย์นั้นคงอยู่ต่อไปไม่สิ้นสุด

"The fact that the conquest had lasted considerably longer in Algeria than it was to last in France changed nothing in the essential resemblance of the relations between conqueror and conquered "

(O' Brien, 1970 : 48)

ในชีวิต กามูสได้ต่อต้านการกดขี่มาหลายครั้ง เขาเขียนหนังสือและตีพิมพ์บทความต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ นาซี และระบอบเผด็จการของมุสลิมมาแล้ว ดังนั้นนวนิยายเรื่อง The Plague กามูสจึงเขียนให้บุคคลหลายฝ่ายได้ช่วยกันต่อต้านโรคร้ายโดยการฉีดยา การกักกัน การเฝ้าระวังหาเชื้อโรค กำจัดหนู และสัตว์เลี้ยงทุกชนิดที่เป็นพาหะโรค ตลอดจนทั้ง การทำความสะอาดเครื่องใช้ในการบริโภค และการเผาศพจัดการแพร่เชื้อ แต่กระนั้นเขาก็ยังพิงท้ายเป็นข้อคิดว่าการต่อสู้มีไว้จะสิ้นสุดลง แต่จะต้องมีการต่อสู้เกิดขึ้นอีก เพราะการกดขี่ในสภาพเช่นนี้ไม่อาจจัดให้หมดไปจากโลกและสังคมมนุษย์ได้ กามูสเปรียบว่าเป็นการต่อสู้กับโรคร้ายซึ่งอาจกลับระบาดขึ้นใหม่ได้อีก ถ้าเมืองอยู่ในสภาพอ่อนแอ และผู้คนไม่ระวังตัวและอาจเกิดขึ้นได้ไม่ว่าที่ใดก็ตาม ถ้าผู้คนเห็นยอมให้เสรีภาพถูกริดรอน

".... that the plague bacillus never dies and disappears for good; that it can lie dormant for years and years in furniture and

linen - chests, and that perhaps the day would come when, for the bane and the enlightenment of men, it roused up its rats again and sent them forth to die in a happy city."

(The Plague, 1947 : 252)

The Fall

นวนิยายเรื่องนี้ เป็นเหมือนคำสารภาพจากหัวใจของชายผู้หนึ่งซึ่งไถ่ถามประสบการณ์ชีวิตมาจนถึงวัยใกล้ชรา จึงเป็นเรื่องที่ถ่ายทอดจากประสบการณ์ของเขาโดยตรง และเป็นอัตวิสัย คำพูดของคามองซก็คือคำพูดของกามูส เพราะคามองซเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ของกามูสอีกทีหนึ่ง

คอนเนอร์ กรูซ โอเบรียน กล่าวว่า ถึงแม้คามองซจะไม่ใช้ตัวกามูส แต่ก็เปรียบเสมือนกระจกเงาสะท้อนสิ่งที่กามูสได้ประสบมา

"Clarence is certainly not Camus, but is the arrangement of mirrors through which Camus inspects that experience and causes it to be reflected. La Chute is not a caricature, but a probing of man's nature as known to Camus through his own experience."

(O' Brien, 1970 : 81)

กามูสมีประสบการณ์เกี่ยวกับความห่อหุ้มของสังคมเป็นอย่างดี เพราะมนุษย์ที่ประพฤติตัวอยู่ในกรอบของสังคมเปรียบเหมือนคนหลายหน้า สวมหน้ากากหลอกตนเองและสังคมโดยจะเห็นได้ว่าเรามีความสับสนสับสนเกี่ยวกับสภาพที่มนุษย์แสดงให้หลายบทบาท

"Just fancy visiting cards : Dupont, jittery philosopher, or Christian landowner, or adulterous humanist - indeed, there's a wide choice.....: streets filled with shop-signs and no way of explaining oneself. One is classified once and for all."

(The Fall, 1956 : 36)

มนุษย์ในสายตาของกามุสมีลักษณะที่หลงตนเอง คิดว่าตนดีกว่าคนอื่นและชอบแสดงอำนาจ ความสะอึกสะเอียนที่กามุสมีต่อสังคม จะเห็นได้จากการที่กามุสให้กลามองชะงัดชีวิตที่ทรูราและมีความมีชื่อเสียงและหลบซ่อนอยู่ วนซาบสุราแฉวทาเรือในอัมสเตอร์ดัม ปลดปล่อยชีวิตให้ผ่านไปวัน ๆ โดยไม่หะเยอหะยาน เหมือนเมื่อก่อน นับว่าเป็นครั้งแรกที่กลามองชเริ่มใช้เสรีภาพของตนเอง และไต่ตระหนักว่าเขาไม่มีสิทธิ์ที่จะดำเนินชีวิตได้ตามที่เขาต้องการ โดยไม่ต้องเป็นความรู้สึก ทำเป็นคนหนาใจหลังหลอก เพียงเพื่อให้สังคมยกย่อง เสียงหัวเราะที่เขาได้ยินบนสะพานในคืนวันนั้น เป็นเครื่องเตือนสติมนุษย์ทุกคน ไม่เพียงแต่กลามองช ว่าชีวิตที่ตนคิดว่าสวยงาม ทรูรา และรุ่งเรืองถึงขีดสุดนั้น ความจริงคือความว่างเปล่า ไรความหมาย เป็นชีวิตที่ถูกกำหนดโดยอิทธิพลของชนบวกรรมนิยมและข้อบังคับเพื่อความนิยมตามสังคม โดยที่มนุษย์ซึ่งควรจะเป็นนายของตัวเอง กลับกลายเป็นทาสของสังคม กามุสมีทัศนคติในค่านิยมมนุษย์นิยม (humanism) ที่ว่า มนุษย์ไม่ควรหลอกตนเอง โดยยอมทำสิ่งที่ขัดกับความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (conscience) ของตน ไม่ว่าคนส่วนใหญ่จะมีความเห็นชอบอย่างไรก็ตาม เบรกลาวว่าสำหรับกามุสแล้ว

"He could not accept a view of the world in which individual human beings were considered expendable whatever the end."

(Brée, 1972 : 66)

กวนเหตุนี้นวนิยายของกามุสจึง เป็นการสะท้อนภาพพจน์และแนวความคิดปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับ

"...a consciousness of the relativity of human power and intelligence in human affairs, a sense of human solidarity and of the great diversity of human needs."

(Brée, 1972 : 66)

The Fall

เปรียบเสมือนภาพสะท้อนในกระจกสำหรับมนุษย์ทุกคน แต่จะสะท้อนความจริงได้มาก

เพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน สำหรับคามูส ประสบการณ์ของเขา สอนให้มนุษย์อยู่ร่วมกัน ทั้งที่มนุษย์ทางทฤษฎีทั้งความดีและความชั่ว และโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่ก็เป็นโลกของความหลอกลวง ซึ่งเกิดจากมนุษย์พยายามจะหลอกตนเองและผู้อื่น แต่ก็เป็นโลกแห่งความจริงแต่เพียงอย่างเดียวที่มนุษย์ต้องยอมรับ ซึ่งเบเรอริบายา

"This world is a lie and still the only truth; the man who kills and betrays dreams of innocence ; but his dream itself is a lie."

(Brée, 1960 : 162)

สรุป

ประสบการณ์ทางจิตเป็น เรื่องที่ไม่อาจนำมาตัดสินว่าถูกหรือผิด เพราะขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์แต่ละคนซึ่งมีความรู้สึกและความต้องการที่เ็นอาจควบคุมได้ มนุษย์จะมีประสบการณ์ที่เป็นของตนเอง และเป็นประสบการณ์ที่ส่งเสริมคุณค่าชีวิตของตนได้ ก็ต่อเมื่อมนุษย์รู้สึกเป็นอิสระจากอิทธิพลหรืออำนาจทั้งปวง

แต่โรลด์ เอา ไททัส กล่าวว่า

"Existentialism, in contrast, stresses the importance of man's inner life and is not afraid of introspection. It raises anew the problems surrounding that which is unique man's individuality and personality. It represents man's rebellion against all attempts to ignore or suppress the uniqueness of his subjective experience."

(Titus : 294)

เอ็กซิสเท็นเชียลลิสม์ กล่าวว่า มนุษย์จะค้นพบความจริงได้ก็จากการผ่านประสบการณ์ชีวิตของบุคคลแต่ละคน และตระหนักถึงสิ่งที่จะอันเกิดจากประสบการณ์ภายในนั้น

"We experience the truth within us."

(Titus : 299)

กามุสสะท้อนประสบการณ์ของเขาเองในนวนิยายเรื่อง The Plague / และ The Fall เป็นประสบการณ์ที่เข้มข้นที่เขาได้ประสบในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ในเรื่อง The Plague เขาเสนอให้มนุษย์รวมมือกันต่อสู้การกดขี่ข่มเหง เพราะเห็นว่าจะเป็นวิถีทางเดียวที่มนุษย์จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แต่ The Fall เป็นเสมือนคำสาธยายจากกามุสว่าการที่มนุษย์ยอมรับความไม่ศิโรราบของตัวเอง และไม่พยายามบิดเบือนความจริงในข้อนี้ ก็นับว่ามนุษย์ได้แสดงความจริงใจและเป็นตัวของตัวเองอย่างสมบูรณ์ เพราะมนุษย์ไม่ไขว่คว้าหาหรือปกป้องแต่ทั้งความดีและความชั่ว ทางที่มนุษย์จะเลือกเพื่อการอยู่ในโลกได้โดยไม่รู้สึกขมขื่นนัก ก็คือการยอมรับความจริงในข้อนี้ และไม่พยายามฝืนความรู้สึกหรือสร้างกระทำเพื่อหลอกตนเองและผู้อื่นอีกต่อไป

แต่ The Stranger เป็นนวนิยายเรื่องแรกของกามุสที่มีแนวโน้มน่าเป็นเอกลักษณ์ เจ้ายติสม์ ดังนั้นตัวละคร ก็คือ เมอร์โซลท์ จึงไม่พยายามอธิบายการกระทำของเขา หรือแม้แต่วิจารณ์การกระทำของผู้อื่น เขาบรรยายถึงความรู้สึกของเขาที่เกิดขึ้นในทันทีที่ทันใดมากกว่าจะอธิบายเหตุผลว่าทำไมจึงทำสิ่งต่าง ๆ ดังไป กามุสได้เปิดเผยความรู้สึกอย่างแท้จริง (naked feeling) ของเขา และประสบการณ์ที่มีความหมายต่อชีวิตของเขาในฐานะมนุษย์คนหนึ่งสู่สายหาญกล้า และเราได้เรียนรู้และรู้จักเขาจากตัวละครต่าง ๆ ที่เขาเขียนขึ้น ในนวนิยายทั้งสามเรื่องนี้ โดยคำพูดและการกระทำของตัวละคร เป็นเสมือนกระจกเงาสะท้อนภาพพจน์ที่แท้จริงของกามุสอีกทีหนึ่ง.

บทที่ ๒

บทสรุป

จุดมุ่งหมาย

การศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับนวนิยายสามเรื่องของอัลแบร์ท กามูส์ คือ The Stranger The Plague และ The Fall ในครั้งนี้ ได้มีวัตถุประสงค์ คือ

๑. เพื่อศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของ เอ็กซิสเท็นเชียลิซึม ในนวนิยายสามเรื่องของอัลแบร์ท กามูส์ซึ่งปรากฏในลักษณะทั่วไปสามประการของปรัชญานี้ คือ
 - ก. ลักษณะของวิญญาณของการประท้วง (The Spirit of Protest)
 - ข. ลักษณะเกี่ยวกับความทุกข์ทรมานในสภาพของมนุษย์ (The Human Predicament)
 - ค. ลักษณะเกี่ยวกับประสบการณ์ (ทางจิต) ของแต่ละบุคคล (The Inner Experience)
๒. เพื่อศึกษาและวิจัยว่า การที่จะศึกษาของอัลแบร์ท กามูส์ ควรจะสองมีความรู้เกี่ยวกับเอ็กซิสเท็นเชียลิซึมมากน้อยเพียงไร

ความสำคัญของการวิจัย

๑. เพื่อ เป็นหนังสืออ้างอิงหรือคู่มือสำหรับนิสิตนักศึกษาที่สนใจในวรรณกรรมของกามูส์
๒. เพื่อ เป็นแนวทางในการศึกษาวรรณคดียุโรปสมัยใหม่ที่ได้รับอิทธิพลของปรัชญาเอ็กซิสเท็นเชียลิซึม ซึ่งนักศึกษไทยส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจนัก
๓. เพื่อ เป็นการวางรากฐานความเข้าใจในวรรณคดียุโรปสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเอ็กซิสเท็นเชียลิซึม

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยจึงต้องนำลักษณะโดยทั่วไปของปรัชญาเอ็กซิสเท็นเชียลิซึม มาอธิบายพอเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์นวนิยายของกามูส์อีกทีหนึ่ง เพื่อให้เห็นแนวเชื่อมโยงว่านักศึกษไทยจะเข้าใจงานของนักประพันธ์ยุโรปสมัยใหม่ได้ จำต้องเข้าใจปรัชญา

สมัยใหม่พอสมควร ตามที่ มัทนี รัตนิน (มัทนี รัตนิน, ๒๕๑๔ : ๔๔ - ๕๓) ได้กล่าวถึงปัญหาของการสอนวรรณคดีอังกฤษในระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยว่า เป็นเพราะนักศึกษาไทยส่วนมากไม่เข้าใจกานิยมของนักประพันธ์ยุโรป โดยเฉพาะนักประพันธ์สมัยปัจจุบัน ซึ่งผลงานส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลแนวความคิดของปรัชญาสมัยใหม่

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยอาจสรุปได้ว่า ผลงานของอัลแบร์ท กามูส์ได้รับอิทธิพลของเอ็กซิสเตนเชียลลิซึม เป็นอย่างมาก ตามที่ได้วิเคราะห์จากลักษณะทั่วไปของปรัชญานี้ ถึงหัวข้อต่อไปนี้

๑. ลักษณะของ วิญญานของการประท้วง ซึ่งวิเคราะห์ได้โดยสรุปโดยแยกเป็นประเด็นย่อย คือ

ก. การประท้วงกฎเกณฑ์ของสังคม

กามูส์แสดงความคิดเห็นต่อต้านการที่สังคมวางกฎเกณฑ์ใหม่บนพื้นฐานของประเพณี อยู่แต่ในกรอบ อย่างเช่น เมอโธดท์ ใน The Stranger ซึ่งถูกผู้พิพากษาตัดสินประหารชีวิต เพราะเขาไม่ประพฤติปฏิบัติเยี่ยงบุคคลอื่น ๆ กามูส์เน้นเรื่องเครื่องกีดกันและคุก ซึ่งเขาเกลียดชังและถือว่าเป็นเครื่องมือที่สังคมสร้างเพื่อยับยั้งคัมภีร์มนุษย์ ส่วนใน The Plague กามูส์แสดงให้เห็นกลุ่มตัวแทนสังคมประเภทต่าง ๆ เช่น ตำรวจ ผู้พิพากษา-หรือหมอสอนศาสนา ซึ่งต่างก็มุ่งรักษามโนทัศน์ของตน และบังคับมนุษย์ให้ปฏิบัติตามที่ตนต้องการ โดยผู้พิพากษาและตำรวจก็มีกฎหมายเป็นเครื่องมือ และนักบวชก็ถือเอาคัมภีร์เป็นข้ออ้าง กามูส์ได้สรุปถึงลักษณะ คือโรคระบาดเป็นลักษณะของการกดขี่ข่มเหงและการทารุณ ซึ่งมนุษยควรต้องร่วมมือกันต่อสู้กันต่อต้าน อย่ายอมให้ชีวิตถูกคุกคาม โดยไม่พยายามต่อสู้ ส่วน The Fall เป็นการชี้แจงความจริงว่า สังคมทำให้มนุษยกลายเป็นคนหลอกลวง และวิธีเดียวที่จะทำให้ชีวิตมีค่าได้ ก็คือการ สำรวจหาความจริง ซึ่งกามูส์ถือว่าเป็นการต่อต้านความน่าไหวหวั่นหลอกลวงอย่างหนึ่ง เหมือนการสำรวจหาปมในศาสนาคริสต์ แต่สำหรับกามูส์เป็นการสำรวจหาความจริง ความหลอกลวงของตนเองเพื่อมนุษย ไม่ใช่อะไรเจ้า

ข. การประท้วงความรุนแรงและความทุกข์ทรมาน

ใน The Stranger กามูลสะท้อนความรู้สึกของคนที่ถูกสังคมบังคับ และไม่ต้องการโกหกตัวเองอย่างเมอโซลต์ เขาสารภาพว่า รู้สึกเหมือนถูกจับผิด ต้องคอยแก้ตัวอยู่รำไป และไม่มีความสุข หายที่เคเมื่อถูกตัดสินประหารชีวิต เมอโซลต์รู้สึกหวาดกลัวในตอนแรก เบี่ยงเบนหนีตัวไป เขาไม่อยากเชื่อว่าคนกำลังจะตาย พอเมื่อได้คิดถึงชีวิตอย่างลึกซึ้ง จึงพบความจริงว่า ความตายเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคนและอย่างน้อยก็ควรมี หนทางทุกข และพบอิสรภาพที่แท้จริง

ส่วน The Plague และ The Fall เป็นการบรรยายถึงความกลัว เมื่อมนุษย์ต้องเผชิญหน้ากับความตายซึ่งไม่ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด และกับใคร ใน The Plague มีการบรรยายถึงความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมานเมื่อเกิดโรคและกิจวัตรทุกอย่าง ตลอดจนความเพิกเฉลใจเปลี่ยนแปลง เป็นความเบียดเบียน จำเจ และขาดความกระตือรือร้น เนื่องจากรู้สึกท้อแท้และหมดหวังในชีวิต ส่วน The Fall เน้นเรื่องความหนาไหวหลังหลอกของสังคมที่ทำให้มนุษย์ต้องทุกข์ทรมาน รวมทั้งความหายนะและความโหดเหี้ยมในสงคราม สภาพของสงครามที่ทำให้มนุษย์เห็นการของชีวิตผู้อื่นเป็นเพียงผักปลา และยากันด้วยเหตุผลเพียงนิดเดียว เพราะมนุษย์ต้องทนทรมานจากความหิว ความหนาว ความเจ็บปวดและความหวาดกลัว

ค. การประท้วงศาสนา

กามูลไม่พอใจต่อการทำศาสนากฎ แต่เขาปฏิเสธที่จะเชื่อในพระเจ้า เพราะไม่เห็นเหตุผลว่าทำไมพระเจ้าจึงปล่อยให้เด็กเล็ก ๆ ที่ไร้เดียงสาต้องตายอย่างทรมาน แทนที่เขาบรรยายถึงบุตรชายของโฮซองใน The Plague และตัวละครทุกคนบอกว่า เมอโซลต์หรือวีเอซซังก็ไม่ใช่ในพระเจ้า เพราะไม่เห็นวาทะพระเจ้าช่วยอะไรมนุษย์ได้ เมื่อมนุษย์ตกอยู่ในความทุกข์ แม้แต่พวกพระคริสต์เองยังเป็นสาเหตุให้ทารกตายเป็นจำนวนมาก กองศพปรากฏใน The Fall ดังนั้นกามูลจึงสนับสนุนให้มนุษย์นั้นแหละเป็นที่พึ่งของตนเองและรวมมือกันเพื่อขจัดความชั่วร้าย เพื่อจะได้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

๖. ลักษณะที่เกี่ยวกับความทรมานทรมานในสภาพของมนุษย์ ใ้หน้การวิจัยดังตัวข้อ
ขอยกต่อไป

ก. ความทรมานทรมานอันมีสาเหตุมาจากความไม่อยากตายและไม่รู้วันตาย

ใน The Stranger, The Plague และ The Fall ตัวละครทาง
ถูกกำหนดให้เผชิญกับความตายในลักษณะต่าง ๆ ความตายของเมอโมดังคือ การถูกประหาร
ชีวิตในฐานะผู้ร้ายมากมายนายแพทย์ไรแอมและชาวเมืองโอรานต่างเผชิญกับโรคระบาด
โดยไม่รู้ว่าใครเป็นเหยื่อคนต่อไป และคามองมก็ถูกหลอกหลอนเพราะภาพหญิงกระโดดน้ำ
ตายในคืนวันหนึ่ง คามูสสะท้อนถึงความกระวนกระวาย ความกลัวและสิ้นหวัง เมื่อมนุษย์ระ
หนักว่าตนไม่สามารถหลีกเลี่ยงความตายได้ ทั้งที่ไม่อยากตายและไม่รู้ว้วันใดว้จะสุดท้ายจะมา
ถึงตน ความตายทำให้จิตใจไรกาและปราศจากความหมาย ไม่ว้มนุษย์จะทำได้สักเพียงไรหรือ
ไม่ทำอะไรก็ดูจะป้ค่าเท่ากัน แต่ความคิดเช่นนี้ไปได้ทำให้มนุษย์มีความสุขขึ้นเคย ตรงกันข้าม
กลับทำให้มนุษย์ไม่ยอมแพ้ชีวิตอยู่ต่อไป และเลือกเอาความตายมากกว่าชีวิตอยู่ ค้้นนั้นคามูส
จึงยกทางออกแต่เพียงอย่างเดียวที่เป็นไปได้ นั่นคือ การยอมรับความจริงที่ว่า ความตายเป็น
ของธรรมดาเหมือนการเกิดหรือความว้ที่เป็นของคู่กัน สภาพความเป็นมนุษย์ไม่ได้อยู่ใน
อำนาจของบังคับของใคร ไม่ว่าพระเจ้าหรือมนุษย์ และเป็นสภาพที่ไร้เหตุผล (absurd)
ซึ่งโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่ก็ธรรมดาเป็นเอย่างนั้น และไม่อาจแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงได้ มนุษย์
ควรจะตั้งใจและมีความสุขที่ได้เกิดมาเ็นมนุษย์ และใจ้ชีวิตเ้ากับความปรารถนาของตน โดยไม่
หวาดกลัวหรือความตายอีกต่อไป

ข. ความทรมานทรมานอันมีสาเหตุมาจากสภาพสังคมที่ไม่สนับสนุนความเป็นปัจเจกชน

คามูสเห็นว่าสังคมพยายามสร้างกฎเกณฑ์มาเพื่อบังคับให้มนุษย์ทุกคนทำทาง
โดยไปก้ถึงถึงความแตกต่างของแต่ละคน ทำให้มนุษย์เกิดความก้บข้องใจ และกลายเป็นคน
หนาใจหลังดอก เพราะต้องเ็นทำทั้ง ๆ ที่ไม่เ้าใจ The Stranger ได้เ้าให้เห็นความ
โหดร้ายของสังคมที่กดขี่ท้บรายคนหนึ่งเพียง เพราะ เขาปฏิเสธจะเ้าถามก้เกาที่สังคมวางไว้
และต้องการเป็นตัวของตัวเอง ส่วนใน The Plague คามูสได้แสดงให้เห็นการต่อสู้กับ
ความอยู่ติธรรมของสังคม ซึ่งบังคับมนุษย์ในอันที่จะรักษาเอ้เกียรติภาพของตน ด้วยเหตนี้ ทารู

จึงมีความเห็นใจต่อคนพิการหรือบุคคลที่ไม่พึงปรารถนาต่อสังคมและถูกตราหน้าว่าเป็นคนเลว สำหรับกลอนขใน The Fall การสารภาพถึงประศดประันสังฆของ เขาก็คือการตีแผ่โฉมหน้าของสังคมที่เขาหลง เป็นเหยื่อและถูกทำให้คิดว่า เป็นผู้ที่สังฆของการ และเป็นคนดีในสายตาของผู้อื่น แต่แท้จริง เขากำลังโกหกตัวเองและหลอกหลวงผู้อื่น สังฆทำให้เขาไม่เป็นหัวของตัวเอง เป็นความรู้สึกที่แท้จริง ของคนและทำสิ่งต่าง ๆ เพียงเพื่อการยกย่องและชื่อเสียง แก่เขา ไม่เคยกริธาหรือเห็นวบในการกระทำของตนเอง โดยแถมแนอย จีวชีงกวร จะอยู่ในกำมือของเขาเองกลับกลายเป็นตกอยู่ในกำมือของสังฆ ซึ่งถือว่าเขาเป็นส่วนประกอบเล็ก ๆ หึ่งเท่านั้น

ค. ความทรมนทรายอันเกิดจากความเฉยเบยของจักร วาด

โลกและระบบจักร วาดทั้งหบค เป็นสิ่งมีอำนาจและพลังลึกลับสำหรับกามุส โลกมีอิทธิพลเหนือมนุษย์และสามารถกระตุ้นใญมนุษย์กระทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่รู้ตัว อย่างเทน เมอโซคค ใน The Stranger ถูกแสงรอนแรงของดวงอาทิตย์ทำให้สมองมึนงงและกลไกกลันกระตุบไ้ชาวอาหรับถึง ๒ นัคโดยไม่รู้สีก้วว่ากำลังทำอะไร เป็นต้น แก่ในขณะเดียวกันมนุษย์ก็ไม่ได้ยลประโยชน์อะไร เป็นพิเคษจากโลก มนุษย์มีสิทธิอาศัยอยู่บนโลกเช่นเดียวกับสัตว์อื่น ๆ แม่ความมนุษย์คิดว่า โลกนี้สร้างมาเพื่อตนเอง และควรมีสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการอยู่รอดของมนุษย์มากกว่านี้ แต่โลกก็ยังคงเป็ไปตามระบบของจักร วาดซึ่งไม่อาจอธิบายหรือหาเหตุผลได้ และมนุษย์รู้สีกว่าตนเองถูกทอดทิ้งไว้เผชิญหน้ากับการอยู่รอดตามลำพังอย่างโดดเดี่ยว ทำให้มนุษย์สีกอวางว้างและรู้สึกกระวนกระวาย เป็นทุกขวาลโลกนี้ว่างเฉยเบยทวทน ใน The Plague กามุสไคสะท้อนความรู้สึกที่ว่า โลกว่างโศกรายกอมมนุษย์โดยปลดปล่อยชาวเมืองโอรานตองประศมระชากรรมกือ โรคระบาคที่กราวีรชีชาวเมืองไปเป็นจำนวนมาก ทำให้ชีวิตเริ่มไปทวยความทุกข์ทรมาน ซึ่งกามุสส้นับสนุนไคทอู ถึงที่จะเห็นไควาวเมืองพากันกอสถานโรคระบาค แก่กือเด็มอแจะเป็นการทอสูที่ไมรู้จบสิ้น (never - ending defeat) อย่างที่ริเออชกลาวกับทารูในอาตหนึ่งขงเรื่อง แก่ใน The Fall ความคิดของกามุสคอย ๆ พชวไปเป็นล่ำกับ เพราะกามุสเองกือโลกอย่างแบงรับแบงสู เป็นการสะท้อนความคิดของกามุสว่า เขายอมรับว่า วิญมทั้งสูและทุกวคละเคลด กันไป เป็นโลกขงสิ่งที่มีอักขระเป็นกือ

ซึ่งมาประกอบอยู่ด้วยกัน เช่น ความมืด และความสว่าง การบรอนและความเย็น เป็นต้น มนุษย์ทั้งก็และตัว ไม่มีใครสามารถคิดสิ่งใดได้ เพราะสภาพของโลกและจักรวาลทั้งหมด ทำให้มนุษย์ต้องหลอกตัวเองเพื่อความสบายใจ นับว่าเป็นการยอมรับธรรมชาติของมนุษย์ (human nature) แม้ตัวของกามูสเอง ซึ่งได้พยายามถึงขั้นเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับชีวิตไว้ แต่ในท้ายที่สุดก็คิดว่าคำถามความปรารถนาของตนเองไขได้ ดังจะเห็นได้จากบทความของเขาเกี่ยวกับ The Fall ว่า

"I make strict rules for myself, in order to correct my nature. It is my nature in the end that I obey."

(Kennedy, 1970 : 364)

๓. ลักษณะที่เกี่ยวกับประสบการณ์ (ทางจิต) ของแต่ละบุคคล

ผลวิจัยได้ปรากฏออกมาจากการวิเคราะห์กรณีศึกษาแต่ละเล่ม โดยมีได้แบ่งเป็นหัวข้อย่อย เพราะลักษณะดังกล่าวปรากฏในนวนิยายแต่ละเล่มมากน้อยต่างกันจนไม่อาจแบ่งเป็นหัวข้อได้ จึงวิเคราะห์เฉพาะในรูปแบบของนวนิยายแต่ละเล่มดังนี้

The Stranger แสดงถึงประสบการณ์ของชายที่ชื่อเมอโฆสที่ตลอดทั้งเล่ม กามูสให้ความรู้สึกที่แท้จริง (naked feeling) ของมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง ซึ่งมีความซื่อตรงต่อความนึกคิดของตนเองโดยไม่ยอมที่จะบิดเบือนความจริงนี้ กามูสมีโลกส่วนตัวที่แตกต่างหรืออาจสำหรับการกระทำของตัวเขาเอง แต่ก็สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจและรู้สึกร่วมกับเมอโฆสได้ ไม่มีใครสักคนที่กล้าปฏิเสธว่าความรู้สึกอย่างนี้ อาจเกิดขึ้นกับใครก็ได้หรือแม้แต่กับตนเอง การกระทำของเมอโฆสที่ไม่ใช่การกระทำของสัตว์ประหลาด (monster) แต่เป็นอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตจริงของใครสักคนหนึ่งก็ได้ เพียงแต่เขายอมรับที่จะพูดความจริงตามความรู้สึก โดยไม่ยอมใส่แครงการเท็จเพื่อบิดเบือนความจริงและทำให้สังคมพอใจ เพราะในตอนท้ายของเรื่องกามูสได้ให้ข้อคิดว่า ประสบการณ์ของแต่ละคนเป็นสิ่งที่ทำให้เขาแตกต่างจากคนอื่น เป็นความจริงอย่างเถียงกันไม่ได้ที่จะยอมรับได้ เพื่อทำให้ชีวิตมีความหมายขึ้นมา ในสภาพของความรู้สึกถึงความหมายของชีวิต (meaningless world) และเมอโฆสก็ยอมรับ

ความจริงซึ่งเปรียบเหมือนเขายอมรับตัวเอง

"To feel it so like myself, indeed, so brotherly, made me realize that I'd been happy, and that I was happy still."

(The Stranger, 1946 . 154)

แต่ The Plague จะเป็นเพียงการบ่งจากประสบการณ์ของคนนอก มิใช่จากตัวของกามูสเอง เพราะเขาเขียนโดยสมมุติให้เฮอร์เชลเป็นผู้นับถือเหตุการณ์และคำพูดของบุคคลต่าง ๆ กลายกันบันทึกเหตุการณ์สำคัญ (chronicle) แต่ผู้อ่านสามารถจับความรู้สึกนึกคิดของกามูสได้ เมื่อเขาเขียนให้เฮอร์เชลรำพึงถึงเหตุการณ์และบุคคลเหล่านั้นในลักษณะของความคิดคำนึงและความพยายามที่จะเข้าใจสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น อันอาจจะเชื่อมโยงมาสู่ประสบการณ์ของกามูสโดยทรง เมื่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องคล้ายคลึงกับประสบการณ์ที่กามูสได้รับในระหว่างสงครามโลก ในเรื่องเขาบรรยายถึงกวาดเศร้าโศก ความตาย การพลัดพรากจากกัน คายกักกัน การขาดแคลนยารักษาโรค และอาหาร ตลอดจนความชั่วช้าก้ำกึ่งปรากฏจากชีวิตที่วุ่นวาย ซึ่งอาจเกิดขึ้นกับผู้คนในเมืองใดก็ได้ในระหว่างสงคราม แม้ว่าจะเป็นประสบการณ์ที่เข้มข้นแต่กามูสก็ไม่ได้เห็นว่าชีวิตมนุษย์ถูกทำลายอย่างมากมายนั้น จะเป็นการถูกจองหรือทำให้ชีวิตคอยคุดคูลไป เขาคัดคิดความมนุษย์ควรยกความเป็นมนุษย์ของชนที่สูงขึ้นด้วยการต่อสู้รักษาวินัย และจัดภัยอันตรายนั้นเสีย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของชาวเมืองโออรานใน The Plague ที่ต่อสู้กับโรคร้ายโดยไม่ยอมถอยหนี

คำสารภาพของกามูสใน The Fall เปรียบได้กับคำพูดหรือความนึกคิดเชิงปรัชญาซึ่งถ่ายทอดประสบการณ์ของคนที่เวียนคว้างลงมณุษย์ พงศกษณ์ไปอยู่ในบาร์ เล็ก ๆ ในอัมสเตอร์ดัม กามูสได้อธิบายลักษณะของสังคมไว้อย่างรวบรัดว่า สังคมทำให้มนุษย์กลายเป็นมนุษย์หลายหน้า หลายบทบาท จนไม่เป็นตัวของตัวเอง แต่มนุษย์ก็ไม่ควรที่จะปล่อยให้ชีวิตเป็นชีวิตที่จมปลกมดอยู่อย่างนั้น มนุษย์ควรจะสารภาพความจริง เพื่อช่วยให้อำนาจที่แท้จริงในสายตาของตนเองและผู้อื่น การสารภาพความชั่วของกันต่อหน้าเพื่อนมนุษย์ก็เป็นวิธีคล้ายกับการสารภาพบาปต่อพระเจ้าของศาสนาคริสต์ และทำให้ชีวิตบริสุทธิ์และมีความหมายขึ้นจาก

การที่มนุษย์ยอมรับว่าตนมีความชั่วโดยไม่ปิดบัง และกล่าวความจริงออกมาต่อหน้าผู้อื่น

"... one could not die without having confessed all one's lies."

(The Fall, 1956 : 66)

อภิปรายผล

๑. จากการศึกษาวិเคราะห์ลักษณะของเอ็กซีตเพนเรย์ลิสซึมในผลงานทั้งสามเล่มของ กามูส คือ The Stranger, The Plague และ The Fall เห็นได้ชัดว่ามีแนวโน้มของปรัชญาเอ็กซีตเพนเรย์ลิสซึมปรากฏอยู่ดังต่อไปนี้

ลักษณะของวิญญูญาณของการประทวง

ลักษณะเกี่ยวกับความทรมานทรมายในสภาพของมนุษย์

ลักษณะเกี่ยวกับประสบการณ์ (ทางจิต) ของแต่ละบุคคล

แม้จะเห็นว่าปรัชญาของกามูสยังไปไม่ถึงขั้นที่แก้ทุกสิ่งทุกอย่างออกจากชีวิตมนุษย์จนไม่เหลืออะไรเลย อันเป็นลักษณะของนักปรัชญากลุ่ม Nihilism เช่น ชาร์ลส คอฟกา และ เบ็คเก็ท เป็นต้น เพราะกามูสยังแสวงหาแนวทางออกสำหรับชีวิตในโลกนี้ซึ่งมีใบโลกหน้าหรือสวรรค์ แต่ก็อดท้อสเพื่อหาความหมายให้กับชีวิต เหมือนซีเซอพัซซึ่งเป็นตัวแทนของมนุษย์ทุกคนในโลกนี้ (absurd hero) และปรากฏในนวนิยายของกามูสแทบทุกเรื่อง ซึ่งแอสเลน เคนเนดีได้ฉายทอดบทกวีของกามูสว่า A Letter to P.B. (Kennedy, 1970 : 365) อันมีข้อความปลอบประโลมใจสำหรับชีวิตซึ่งไม่สิ้นไร้จนเกินไป

"Within a superabundance of life-giving and restoring forces, even misfortunes have a sunlike glow and engender their own consolation."

(Kennedy, 1970 . 365)

ชาร์ลส ไคกาวาห์หลังมรณกรรมของกามูสว่า กามูสน่าจะได้อธิบายเป็นนักมนุษยนิยม (humanist) เพราะเขายกย่องมนุษย์ไว้เหนือสิ่งอื่นใดและต้องการให้มนุษย์มีความสุข

โดยพยายามวิเคราะห์หาจุดแข็งของมนุษย์อย่างกว้างไปตรงมา และพยายามหาทางปรารถนาปรารถนา เพื่อเป็นทางออกสำหรับการดำเนินชีวิตในโลกแห่งความไร้ความหมายนี้

แต่การถกเถียงนี้อาจจะเป็นการมองปรัชญาเอ็กซิสเตนเชียลิซึมอย่างผิวเผิน เพราะชาวกรีกเหมือนจะลืมไปว่าปรัชญาเอ็กซิสเตนเชียลิซึมมีลักษณะหลายอย่างในตัวที่ไม่อาจสรุปได้แน่นอน และมีความคล้ายคลึงปรัชญาแขนงอื่นหลายแขนง เช่น มนุษยนิยม อรรถาภิธานนิยม หรือปัจเจกนิยม เป็นต้น บางลักษณะก็คล้ายคลึงกัน บางลักษณะก็ขัดกันอยู่ในตัว เช่น นักปรัชญาเอ็กซิสเตนเชียลิซึมบางคนเป็นพวกเทวนิยม อย่างเคียสเคอการ์ด เป็นต้น และบางคนก็เป็นพวกอเทวนิยม อย่างกามูลล์ หรือมาร์เทร และลักษณะบางอย่างของปรัชญาเอ็กซิสเตนเชียลิซึมก็คล้ายคลึงกับมนุษยนิยมมาก ดังที่ จอห์น แมกควาร์รี (Macquarrie, 1972 : 28) ได้อธิบายไว้ คือ

"Existentialism is a humanism in the sense that it is very much concerned with human and personal values, and with the realization of an authentic human existence."

(Macquarrie, 1972 : 28)

ปรัชญาของกามูลล์ได้แสดงออกถึงความรู้สึกจริงใจที่เขามีต่อมนุษย์ และความหวังดีในการต่อสู้ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข เป็นความกระตือรือร้นที่เกิดขึ้นโดยไม่จำต้องมีพระเจ้าหรือกฎเกณฑ์ใดๆ ของสังคม ในเมื่อชีวิตเป็นของมนุษย์แต่ละคนและเขามีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในอันที่จะจัดการกับชีวิตของเขาเอง โดยไม่ลองกีดขวางของอำนาจใด ๆ แม่นแท้พระเจ้า

๒. ผลจากการวิเคราะห์เพื่อหาคุณค่า นักศึกษาไทยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอ็กซิสเตนเชียลิซึมมากขึ้นเพียงใดนั้น ได้พบว่านิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สนใจในลักษณะโดยทั่วไปของปรัชญานี้ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะวิสัยทัศน์ของการประหวัง นักศึกษาส่วนใหญ่จะไม่เข้าใจถึงวิสัยทัศน์ของการประหวังของกฎเกณฑ์ของสังคมและศาสนา เพราะคนไทยส่วนมากถูกอบรมอยู่ในกรอบของประเพณีแบบโบราณ และมีความเคารพในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สะสมมา โดยถือว่าเป็นสมบัติของ

ชาติและ เป็นลักษณะที่แสดงความเป็นชาติไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนา คือ ศาสนาพุทธ ก็ เป็นที่สักการะบูชาของคนไทยมาแต่สมัยโบราณ ดังนั้นวิถีของคนไทยจึงผูกพันกับธรรมเนียม โบราณและศาสนาอย่างแน่นแฟ้น ทำให้เข้าใจผิดว่า ปรัชญาเอ็กซีสเท็นเซียร์ลิสม์ จึงไม่เด่นชัด และคัดค้านสองสถานนี้ เพราะ ฐานะของสังคมและศาสนาสำหรับคนไทยที่ไม่ใช่พระแล้วจะ เป็น สิ่งที่ทำให้วิถีไปพบกับความสุข ความสงบและการอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบเรียบร้อย ปรัชญาวิถีแบบไทยจึงจะมีลักษณะตรงกันข้ามกับปรัชญาแบบตะวันตก/ทำให้บางคนอาจเข้าใจ ผิดว่าเอ็กซีสเท็นเซียร์ลิสม์กำลังทำให้มนุษย์มีวิถีอย่างโคตรเถียว ว่า เทว ชาติทั้งและทำให้ สังคมมนุษย์ยุ่งเหยิง ชาติกระเบียด ไกรกิจจะทำอะไรก็ทำโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น ซึ่งการเข้าใจ ผิดเช่นนี้ทำให้การศึกษางานของกามุสส์สับสน และไม่อาจเข้าใจวัตถุประสงค์แท้จริงของ "การประท้วง" ซึ่งมีความหมายต่อมนุษย์อย่างยิ่ง

ข. ลักษณะความทรมานทรมานในสภาพมนุษย์

ส่วนใหญ่ความทรมานทรมานที่เกิดขึ้นจากความไม่อยากตายและไม่รู้วันตายรวมทั้ง การที่สังคมไม่สนับสนุนความเป็นปัจเจกชนนั้น เป็น เรื่องที่นักทฤษฎาไทยพอเข้าใจและเห็น กลอหดความ/ เพราะ เป็น เรื่องธรรมดาของมนุษย์ ถ้าไปโน้มน้าวชาติใดก็ย่อมจะกลัวเกรงความ ตายและไม่ต้องการให้ใครมองข้ามความสำคัญของคนในฐานะมนุษย์คนหนึ่งซึ่งมีเลือด เนื้อและ วิถีจิตใจ/ นักทฤษฎาส่วนใหญ่จะไม่เข้าใจความเฉยเมยของจักรวาล และรู้สึกว่าเป็นเรื่อง ลึกซึ้งเกินกว่าจะมีความหมายหรือความสำคัญต่อวิถีมนุษย์ โดยเห็นว่าเป็นเรื่องสำหรับนัก ปรัชญาไวซบิกเพื่อประคับประคองเท่านั้น/ นักทฤษฎาบางคนอาจคิดไปไกลว่า โลกไม่ไถ่เฉย เมยของมนุษย์ แต่ทรงกันขามโลกคือโลกที่มนุษย์จะสร้างให้มีลักษณะอย่างไรก็ได้ เพราะมนุษย์ มีอำนาจ มีสติปัญญาและความสามารถ ประวัติศาสตร์ของมนุษย์ก็ได้อารักไว้แล้วว่า มนุษย์ ครอบงำโลกมาตลอดเหนือสัตว์อื่น ๆ และทำให้โลกเปลี่ยนแปลงมาทุกยุคทุกสมัยด้วยศิลปกรรม และอารยธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น ความถินนี้ทำให้บางคนเข้าใจผิดไปคิดว่า โลกเป็นของมนุษย์และ มนุษย์มีอำนาจครอบงำโลก ซึ่งความจริงแล้วมนุษย์ไม่มีอำนาจอะไร จะไปควบคุมสิ่งที่ขึ้นไป ตามธรรมชาติของโลก และปรัชญาเอ็กซีสเท็นเซียร์ลิสม์ก็ได้อธิบายมาที่จะชี้ให้เห็นความจริงข้อนี้ เพื่อที่ความมนุษย์จะได้ไปหลงเข้าใจผิด และไม่รู้สึกผิดหวังหากนัก เมื่อต้องเผชิญหน้ากับภัยพิบัติ

อย่างวนโรกระบาท เป็ถน

ค. อักษะเกี่ยวกับประสมการณ(ทางจิต)ของแตรนุคค

เป็นการยากสำหรับนักกึกษาไทยส่วนมากที่จะทำความเข้าใจกับคำว่า "ประสมการณส่วนนุคค" (inner experience) เพราะเขาใจวประสมการณเก็ถอง มาวากนุคคณัน นั้นเพราะเราอยู่ในสังคฆนนาน ใ้รับการอมรมและทนแถงชนมาด้วยกฎ เทตแตรคณินมของส่วนมาก จนไม่วางแถกไ้ววะไรคือความถองการที่แถจริงของตณเอง แตรอะไรคือความถองการที่เกิดจากการอมรม เว้น ในเรื่งของการแถงงาน ปรัจญาเอ็ถวิส เทนเจ็ถลิสมไมเห็นเป็นเรื่งสํากัญ แตรสังคฆถือเป็นเรื่งของความเพาะสมแตรเป็นที่ยอม รับวเป็นประเพ็ถหัตถิ ถันักกึกษายังคงฝักใฝ่ในคณินมแบบเกา ก็ไมสามารถทําใจให้เขาถึง แถนแถงของความหมายของถุเกาที่เกิดจากตัวเราเป็นตัตถิสน กับถุเกาที่ถูกถํากวณไ้วแล้วโดย สังคฆ แตรเกิดควมรูสึกกับของใจในการกึกษาปรัจญานี้ โดยไมอาจปลถปลถอยจิตใจแตรควม รูสึกนีกกึกของตณให้เป็ถวิสระ แตรพยายามพิจารณาถักษะของปรัจญานี้ควมใจเป็ถกลาง

ขอเสนอแนะ

จากการกึกษากรงนี้ ผู้วิจัยมีขอเสนอแนะดังคอไปนี้

ก. ขอเสนอแนะในคานการ เรื่งการสอน

๑. การสอนนวนินายของกามุส ผู้สอนควรวางพื้นฐานเกี่ยวกับชนบชรรมเนื่ยม ประเพ็ถ และหลักปรัจญาเอ็ถวิส เทนเจ็ถลิสมใหญ่ เรื่งนพอสควร เพื่อผู้เรื่งนจะไ้เข้าใจแตร ฐาบั้งในวรณคัสสับัใหม่ ผู้สอนไมจําเป็นตองนําลักปรัจญานี้มาจ้งโดยละเอ็ถยค แตรวร ธิบายถึงหลักสํากัญหรือคัว วของปรัจญานี้มีอิทธิพลตอนนวนินายของกามุส

๒. ผู้เรื่งนที่สนใจคณงานของกามุสหรือคําดังกึกมาอยุ่ ควรรไ้เรื่งนรู้จัวประวัติ ของเขาควมคู้ไปกับหลักปรัจญาเอ็ถวิส เทนเจ็ถลิสม เพื่อความเข้าใจแตรสามารถมอเห็นแถว เจ็ถมโยงจากประสมการณในวีถิตอันนํวไปสู่ความนํกึกคแตรแตรมน้อย่าง เอ็ถวิส เทนเจ็ถลิสม

ข. ขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยคอไป

๑. ควรรไ้กึกษาคณงานของกามุสในคานอื่นนําง เรื่ง คานการ เมือง ทาง

วรรณคดี และสังคม

๒. ควรได้อีกจากผลงานอื่นของกามุสและเปรียบเทียบว่าลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจากนวนิยายทั้งสามเรื่องอย่างไร

๓. ควรได้อีกจากผลงานของนักประพันธ์ร่วมสมัยคนอื่นบ้าง เช่น ชาร์ลส์ หรือ เบ็คเก็ต เพื่อเปรียบเทียบกับผลงานของกามุสว่ามีแนวโน้มของเอ็กซ์ิสเท็นเชียลลิซึมในสาขาอื่นหรือไม่ อย่างไร.

บรรณานุกรม

กรรณิการ์ จรรย์แสง ถนนอกของกามูส, โรงพิมพ์เจริญวิทยการพิมพ์ ๒๕๓๗, ๓๓๕ หน้า
กิริติ บุญเชื้อ อัตตเมรภ กามูส, เอกสารประกอบการบรรยายวิชาปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

✓ โทกต สันธวานนท์ ประวัติ, โครงการการวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ไทยวัฒนา
พานิช ๒๕๑๔, ๖๐ หน้า

จันทร์แจ่ม บนนาค มนุษยศาสตร์, สำนักพิมพ์ดวงกมล ๒๕๑๗, ๔๓ หน้า

ประทีป เขียวอนันต์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน, โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ ๒๕๑๕, ๓๐๓ หน้า

แพรวโพนม ออกระเบียบ ความกึกก้องกานในบทละครของอัตตเมรภ กามูส, ปริชญานิพนธ์ อม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๖, ๑๒๓ หน้า

มีน รัตน์ ปัญหาการสอนวรรณคดีอังกฤษในมหาวิทยาลัยไทย, วารสารการศึกษา ๙ :

๔๔ - ๕๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔

เสริมจิตร สิงห์เสถียร ความรู้เบื้องต้นในเรื่องวรรณคดีอังกฤษและอเบริกัน, มหาวิทยาลัย

รามคำแหง ๒๕๑๕, ๑๑๗ หน้า

Bespaloff, Rachel, The World of the Man Condemned to Death, Esprit,
January, 1950, pp.1-26

Beynon, John S., Image and Symbol in the Work of Albert Camus,
French Studies, January, 1955, pp.42 - 53

✓ Beynon, John S., Albert Camus : A British View, Modern Language,
December, 1954, pp. 13 - 18

✓ Bree, Germaine, Camus and Sartre : Crisis and Commitment, Dell
Publishing Co., New York, 1972, 287 p.

✓ Bree, Germaine, Camus, Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs, New
Jersey, 1972, 182 p.

Camus, Albert, The Myth of Sisyphus, translated by Justin O'Brien,
Penguin Books, 1954, 193 p.

Camus, Albert, Lyrical and Critical Essays, translated by Ellen
Conroy Kennedy, Vintage Books, Hamilton, Ltd., and Alfred A.
Knopf, Inc., New York, 1970, 365 p.

Camus, Albert, Actuelles I, II, III, Paris (Gallimard), translated in
Resistance, Rebellion, and Death by Justin O'Brien, 1958,
382 p.

Camus, Albert, Carnets, Mai 1935 - Fevrier 1942 Paris (Gallimard)
translated by Philip Thody, London, (Hamish and Hamilton)
1963, 202 p.

Camus, Albert, The Stranger, (L' Etranger) translated by Stuart
Gilbert, Vintage Books, New York, 1946, 154 p.

Camus, Albert, The Plague, (La Peste) translated by Stuart Gilbert,
The Modern Library, New York, 1947, 278 p.

Camus, Albert, The Fall, (La Chute) translated by Justin O'Brien,
Hamish and Hamilton, London, 1956, 147 p.

* Carl, Frederick R. and Hamalian, Leo, The Existential Imagination,
Pan Books, Ltd., 1963, 237 p

Champigny, Robert, Ethics and Aesthetics in the Stranger, Librairie
Gallimard, Paris, 1956, 225 p.

Depaoli, Donald Angelo, The Political Thought of Albert Camus : The
Limits of Liberalism, Dissertation Abstract International,
30 : 1011 - A, June, 1971

- ✓ Doubrovsky, Serge, The Ethics of Albert Camus, Preuves, October, 1960, pp.39-49
- ✓ Hanna, Thomas L., The Thought and Art of Albert Camus, Chicago, Henry Regnery Co., 1958, 380 p.
- ✓ Hanna, Thomas L., Albert Camus and the Christian Faith, The Journal of Religion, October, 1956, pp.224-233
- ✓ Hopkins, Patricia Mary, The Evolution of the Concept of Revolt in the Works of Albert Camus, Dissertation Abstract International, 30 : 3945 - A, February, 1970
- Kaufmann, Walther, Existentialism from Dostoevsky to Sartre, The World Publishing Co., Cleveland, Ohio, 1956, 321 p.
- Kennedy, Ellen Conroy, Albert Camus : Lyrical and Critical Essays, Hamilton, Ltd., New York, 1970, 365 p.
- Kennard, Jean Elizabeth, Towards a Novel of the Absurd : A Study of the Relationship Between the Concept of the Absurd as Defined in the Works of Sartre and Camus, and the Ideas and Form in the Fiction of John Barth, Samuel Beckett, Nigel Dennis, Joseph Heller, and James Purdy, Dissertation Abstract International, 29 : 3144 - A, March, 1969
- ✓ King, Adele, Camus, Aliver and Boyd, Ltd., 1945, 145 p.
- Macquarrie, John, Existentialism, Penguin Books, 1976, 314 p.
- ✓ Murchland, Bernard O., Albert Camus : The Dark Night Before the Coming of Grace, The Catholic World, January, 1959, pp.308-

✓ O'Brien, Conor Cruise, Camus, Collins and Sons Co., Ltd., London,
S.W.I, 1974, 94 p.

O'Brien, Justin, Exile and the Kingdom, Alfred A.Knopf, Inc., New
York, 1969, 213 p.

O'Brien, Justin, Resistance, Rebellion, and Death, Alfred A.Knopf,
Inc., New York, 1961, 272 p.

O'Brien, Jerald Demion, Suffering as Part of the Human Condition in
the Fiction of Graham Greene, Albert Camus, and Nikos Kazan-
tzakis, Dissertation Abstract International, 30 : 1021 - A,
June, 1971

Onyshkevych, Larissa, Existentialism in Modern Ukrainian Drama,
Dissertation Abstract International, 34 : 7773 - A, June, 1974

Peyre, Henri, Camus the Pagan, Yale French Studies, 1960, pp.20-25

Picon, Gaetan, Exile and the Kingdom, translated by Josephine
Valenza, Mercure de France, May, 1957, pp.127 - 131

✓ Picon, Gaetan, Notes on the Plague, translated by Ellen Conroy
Kennedy, L' Usage de la lechire, 1960, pp.79 - 87

Quilliot, Robert, Albert Camus's Algeria, translated by Emmet Parker,
October, 1958, pp.121 - 131

Quilliot, Robert, An Ambiguous World, translated by Ellen Conroy
Kennedy, Preuves, April, 1960, pp.28 - 39

Sartre, Jean - Paul, An Explication of the Stranger, translated by
Annette Michelson, Librairie, Rider and Co., and Criterion Books,
Inc., 1955, pp.108 - 121

Titus, Harold H., Living Issue in Philosophy, Eurasia Publishing
House, Ltd., New Delhi, 1880 p.

(Zepp, Evelyn Hildegard, The Aesthetics of the Absurd Novel : Camus
and Kafka, Dissertation Abstract International, 34 : 7795 - A,
June, 1974